

Til medlemmene i

- Representantskapet
- Styret
- Ansvarlig revisor

Tromsø, 20. mars 2017

REPRESENTANTSKAPSMØTE

Det vises til innkalling til representantskapsmøte datert 7. mars 2017:

Tirsdag 28. mars 2017 kl. 11.00
i bankens festsal, Storgt. 65 i Tromsø, 3. etg. inngang Fr. Langes gate

Til behandling foreligger:

Sak 1/2017	Årsoppgjøret 2016
Sak 2/2017	Revisjonshonorar 2016
Sak 3/2017	Kjøp/pant egne egenkapitalbevis
Sak 4/2017	Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
Sak 5/2017	SpareBank 1 Nord-Norges samfunnsutbytte
Sak 6/2017	Valg av tillitsvalgte
Sak 7/2017	Honorarer og godtgjørelser til tillitsvalgte
Sak 8/2017	Ny finansforetaksforskrift - Endringer i vedtekter og instruks for representantskapets valgkomité
Sak 9/2017	Fullmakt for opptak av ansvarlig lån og utstedelse av fondsobligasjon (ettersendt sak)

Møteleder er representantskapets leder, Roar Dons.

Saksdokumentene er lagt ut i Admincontrol, på bankens nettside og publisert på Oslo Børs. De som har behov for papirkopi av representantskapssakene må gi beskjed om dette til anniken.aronsen@snn.no snarest.

Vel møtt!

Med vennlig hilsen
SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (sign.)
styrets leder

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Program for dagen

- 11.00 Møtestart i bankens festsal
- 13.00 Lunsj
- 14.00 Møtet fortsetter
- 17.00 Avslutning møte
- 18.30 Omvisning Mack Bryggeris historiske lokaler - oppmøte hos Mack i Storgata 4
- 19.30 Middag og sosialt samvær i bankens festsal

Sammensetning av representantskapet 2017

Medlemmer	Valgperiode	Varamedlemmer	Valgperiode
Innskytervalgte		Innskytervalgte	
1 Terje Marius Nilsen, Straumsbukta	2014/2017	1 Ashild Strømmesen, Sommarøy	2017/2020
2 Arne Hammari, Alta	2014/2017	2 Stig Arne Hansen, Honningsvåg	2017/2020
3 Trine Stenvold, Fauske	2014/2017	3 Jørn Vollen, Lødingen	2017/2020
4 Jon Vegard Strømsnes, Leines	2015/2018	4 Ørjan Rasmussen, Kirkenes	2017/2020
5 Charlotte Ringkjøb, Bodø	2015/2018	5 Thone Bjørklund, Hammerfest	2017/2020
6 Kjetil Fjellgaard, Lovund	2017/2018	6 Ricardo Clarke, Bodø	2017/2020
7 Line Mikkelsen, Tromsø	2016/2019		
8 Rita Myrvang, Rossfjordstraumen	2016/2019		
9 Aina Willumsen, Træna	2016/2019		
10 Kari Ann Olsen Lind, Stokmarknes	2017/2020		
11 Mona Abelsen, Tromsø	2017/2020		
12 Kim Daniel Arthur, Tromsø	2017/2020		
Fylkestingsvalgte		Fylkestingsvalgte	
13 Kurt Jenssen, Nordland	2016/2019	7 Hilde Holand, Nordland	2016/2019
14 Bete Bø Nilsen, Nordland	2016/2019	8 Allan Ellingsen, Nordland	2016/2019
15 Synnøve Søndergaard, Troms	2016/2019	9 Torbjørn Bongo, Troms	2016/2019
16 Kari Lene Olsen, Finnmark	2016/2019	10 Hanne Iversen, Finnmark	2016/2019
Egenkapitalbeviservalgte		Egenkapitalbeviservalgte	
17 Trond Mohn, Bergen	2014/2017	11 Trond Vidar Hansen, Tromsø	2014/2017
18 Roar Dons, Tromsø	2014/2017	12 Toril Ringholm, Tromsø	2016/2019
19 Øyvind Rafto, Oslo	2014/2017	13 Rigmor S. Berntsen, Tromsø	2014/2017
20 Tom Rømer Svendsen	2014/2017	14 John-Oskar Nyvoll, Tromsø	2016/2019
21 Håkon Løbach Willumsen, Tromsø	2015/2018	15 Stig Vonka, Harstad	2015/2018
22 Ane Engel Røger, Oslo	2015/2018	16 Jorhill Andreassen, Silsand	2015/2018
23 Linn Knudsen, Alta	2015/2018	17 Halgeir Angell, Sørreisa	2015/2018
24 Kjell Kolbeinsen, Tromsø	2016/2019	18 Erik Rostrup, Bodø	2015/2018
25 Erling Dalberg, Tromsø	2016/2019		
26 Gry-Janne Rugås, Fauske	2016/2019		
27 Elin Wintervold, Tromsø	2016/2019		
28 Odd Erik Hansen, Tromsø	2017/2020		
29 Sissel Ditlefsen, Tromsø	2017/2020		
30 Marie M. Fangel, Tromsø	2017/2020		
31 Eirik Fosland, Tromsø	2017/2020		
32 Lars Martin Lunde, Oslo	2017/2020		
Ansattevalgte		Ansattevalgte	
33 Hans Olav Gjøvik, Tromsø	2015/2018	19 Irina S. Møllersen, Kirkenes	2017/2020
34 Einar Frafjord, Tromsø	2015/2018	20 Dag Inge Lund, Stokmarknes	2017/2020
35 Anne Kathrine Nygaard, Mo i Rana	2015/2018	21 Laila Hansen, Hammerfest	2017/2020
36 Hans Johan Lorentzen, Bodø	2015/2018	22 Marte Punsvik Lagesen, Tromsø	2017/2020
37 Ann Kirsten Larsen, Tromsø	2017/2020	23 Øyvind Pallesen, Tromsø	2017/2020
38 Vivi Ann Movik, Harstad	2017/2020	24 Monica Dønland, Tromsø	2017/2020
39 Aud Skaret, Meløy	2017/2020	25 Kjetil Ask Olsen, Tromsø	2017/2020
40 Kenneth Normann, Brønnøysund	2017/2020	26 Ann-Kristin Berg, Alta	2017/2020

Sak: 1/2017

Til: Representantskapet

ÅRSOPPGJØRET 2016

Vedlagt følger årsregnskap 2016 og styrets årsberetning 2016 for banken og konsernet SpareBank 1 Nord-Norge, samt revisors beretning og kontrollkomiteens melding.

Årsregnskapet og Årsberetningen ble behandlet i styremøte 1. mars d.å. der styret tilrår representantskapet å godkjenne årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponeringen av årets overskudd.

Styret tilrår representantskapet å gjøre følgende vedtak:

- 1. Fremlagte Årsregnskap og Årsberetning for 2016, for morbanken og konsernet, godkjennes.***
- 2. Kontantutbytte på bankens egenkapitalbevis for 2016 fastsettes til kr 3,45 per egenkapitalbevis, totalt 346 373 155,20 kroner.***

Utbytte utbetales til de egenkapitalbeviseiere som er registrerte eiere per 28.03.17. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 29.03.17.
- 3. Banken avsetter 328 641 547,05 kroner til utjevningsfondet.***
- 4. Banken avsetter 400 769 635,35 kroner til utbytte til bankens samfunnseide kapital.***
- 5. Banken avsetter 380 327 935,40 kroner til Sparebankens fond.***

Tromsø, 7. mars 2017

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Vedlegg

2016

ÅRSRAPPORT

Foto: Marius Fiskum

ÅRSREGNSKAP

FRA RESULTATREGNSKAPET

Beløp i mill kroner	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Netto renteinntekter	1 075	1 320	1 173	1 129	1 129	1 166	1 285	1 426	1 512	1 644
Netto provisjons- og andre inntekter	416	411	462	513	506	656	931	966	933	924
Netto inntekter på finansielle investeringer	175	-84	524	404	184	260	346	602	249	509
Sum netto inntekter	1 666	1 647	2 159	2 046	1 819	2 082	2 562	2 994	2 694	3 077
Personalkostnader	457	463	508	477	514	581	638	704	850	689
Andre driftskostnader	415	508	464	480	522	539	571	624	611	631
Sum kostnader	872	971	972	957	1 036	1 120	1 209	1 328	1 461	1 320
Resultat før tap	794	676	1 187	1 089	783	962	1 353	1 666	1 233	1 757
Tap	65	183	185	87	101	195	172	321	200	213
Resultat før skatt	729	493	1 002	1 002	682	767	1 181	1 345	1 033	1 544
Skatt	172	143	143	186	157	172	214	223	163	291
Resultat fra virksomhet holdt for salg								-27	-5	
Minoritetsinteresser							1	-1	-7	
Resultat for regnskapsåret	557	350	859	816	525	595	966	1 096	872	1 253

FRA BALANSEN

Beløp i mill kroner	31.12.07	31.12.08	31.12.09	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	31.12.16
Kontanter, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	980	3 433	3 067	3 294	2 866	2 142	2 047	4 405	2 398	2 721
Aksjer, obligasjoner og andre rentebærende instrumenter	4 511	7 228	9 453	12 178	11 841	12 997	11 919	12 314	13 693	11 860
Brutto utlån til og fordringer på kunder	41 638	51 268	48 180	49 046	51 642	54 551	57 282	61 249	64 053	70 763
Individuelle nedskrivninger	264	201	228	271	206	303	244	171	169	154
Gruppenedskrivninger	217	204	238	200	226	198	209	236	247	373
Andre eiendeler	1 501	3 578	3 539	4 262	4 683	5 639	6 272	5 627	5 675	5 684
Sum eiendeler	48 630	65 507	64 239	68 780	71 032	75 329	77 520	83 188	85 403	90 501
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 773	3 708	6 868	6 123	6 446	4 295	4 284	2 758	1 816	818
Innskudd fra og gjeld til kunder	25 350	34 572	34 877	39 389	41 765	43 588	44 940	45 761	48 087	53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	15 668	19 746	14 162	14 477	13 342	16 534	16 336	21 116	21 470	21 165
Andre forpliktelser	1 603	1 562	1 564	1 774	1 767	1 936	2 008	2 861	2 719	2 287
Ansvarlig lånekapital	1 289	1 461	1 608	1 347	1 356	2 095	1 450	1 350	1 350	1 350
Sum egenkapital	2 947	4 458	5 160	5 670	6 356	6 881	8 502	9 342	9 961	11 011
Sum gjeld og egenkapital	48 630	65 507	64 239	68 780	71 032	75 329	77 520	83 188	85 403	90 501

NØKKELTALL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Egenkapitalavkastning	20,5 %	8,1 %	18,2 %	15,3 %	8,5 %	9,0 %	13,0 %	12,2 %	9,1 %	12,0 %
Kostnadsprosent konsern	52,3 %	59,0 %	45,0 %	46,8 %	57,0 %	53,8 %	47,2 %	44,4 %	54,2 %	42,9 %
Kostnadsprosent konsern ekskl finansielle investeringer	58,5 %	56,1 %	59,4 %	58,3 %	63,4 %	61,5 %	54,6 %	55,5 %	59,8 %	42,1 %
Kostnadsprosent morbank	51,6 %	62,6 %	46,8 %	50,1 %	57,6 %	51,8 %	44,0 %	46,4 %	52,4 %	35,4 %
Kostnadsprosent morbank ekskl finansielle investeringer	54,4 %	50,0 %	54,8 %	53,3 %	58,8 %	57,3 %	46,5 %	48,7 %	50,0 %	34,5 %
12-mnd kostnadsutvikling (eksklusive omstillingskostnader)	9,5 %	0,9 %	0,1 %	-1,5 %	8,3 %	8,1 %	7,9 %	8,2 %	1,4 %	-2,4 %
Utlån til kunder inkl formidlingslån*	41 638	56 806	59 061	63 334	68 034	75 914	80 581	84 980	88 403	96 287
Utlånsvekst inkl. formidlingslån siste 12 mnd*	9,8 %	8,0 %	4,0 %	7,2 %	7,4 %	11,6 %	6,1 %	5,5 %	4,0 %	8,9 %
Utlånsvekst siste 12 mnd	9,8 %	2,1 %	-6,0 %	1,8 %	5,3 %	5,6 %	5,0 %	6,9 %	4,6 %	10,5 %
Innskudd fra kunder	25 350	34 572	34 877	39 389	41 765	43 588	44 940	45 761	48 087	53 870
Innskuddsvekst siste 12 mnd	10,2 %	7,9 %	0,9 %	12,9 %	6,0 %	-1,3 %	3,1 %	1,8 %	5,1 %	12,0 %
Andel utlån overført til Sp1 Boligkreditt av totale PM lån		14,7 %	26,7 %	32,3 %	35,0 %	41,1 %	40,8 %	39,7 %	38,2 %	36,7 %
Andel utlån overført til Sp1 Boligkreditt av totale utlån		9,8 %	18,4 %	22,6 %	24,1 %	28,1 %	28,5 %	27,9 %	27,5 %	26,5 %
Innskuddsdekning inkl formidlingslån*	60,9 %	60,9 %	59,1 %	62,2 %	61,4 %	54,3 %	55,8 %	53,8 %	54,4 %	55,9 %
Innskuddsdekning	60,9 %	67,4 %	72,4 %	80,3 %	80,9 %	75,6 %	78,5 %	74,7 %	75,1 %	76,1 %
Sum eiendeler	48 630	65 507	64 239	68 780	71 032	75 329	77 520	83 188	85 403	90 501
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	44 911	61 267	65 169	66 245	70 291	72 921	75 952	80 191	84 039	89 168
Antall kontorer	85	81	76	75	75	74	74	74	62	38
Antall årsverk konsern	778	821	778	788	794	881	922	927	830	774
Antall årsverk morbank	714	724	690	675	670	672	647	639	618	510
Antall årsverk datterselskap	64	97	88	113	124	209	275	288	212	264
Netto andre inntekter i % av sum netto inntekter	25,0 %	25,0 %	21,4 %	25,1 %	27,8 %	31,5 %	36,3 %	32,3 %	34,6 %	30,0 %
Ren kjernekapital								7 752	8 367	9 155
Ren kjernekapitaldekning i %								12,5 %	13,9 %	15,0 %
Kjernekapital	3 037	4 229	4 846	5 334	6 002	6 672	7 783	8 439	9 110	9 951
Kjernekapitaldekning i %	9,6 %	9,5 %	10,7 %	10,9 %	11,6 %	12,1 %	13,4 %	13,6 %	15,1 %	16,3 %
Ansvarlig kapital	3 464	4 789	5 776	5 849	6 465	7 270	8 069	9 680	10 358	11 229
Kapitaldekning i %	10,9 %	10,8 %	12,8 %	11,9 %	12,5 %	13,2 %	13,9 %	15,6 %	17,2 %	18,4 %
Beregningsgrunnlag	35 594	44 565	45 250	48 966	51 704	55 098	57 989	61 925	60 328	61 120
Beregningsgrunnlag IRB										
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)								5,9 %	6,1 %	7,0 %
Tap på utlån til kunder i % av utlån til kunder inkl formidlingslån*	0,16 %	0,32 %	0,31 %	0,14 %	0,15 %	0,26 %	0,21 %	0,19 %	0,22 %	0,20 %
Mislighold i % av brutto utlån inkl. formidlingslån*	0,60 %	0,80 %	0,97 %	0,78 %	0,69 %	0,52 %	0,60 %	0,34 %	0,30 %	0,31 %
Tapsutsatte i % av brutto utlån inkl. formidlingslån*	1,71 %	0,53 %	0,39 %	0,60 %	0,50 %	0,78 %	0,46 %	0,27 %	0,27 %	0,22 %
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i % av bto utlån inkl. formidlingslån		0,96 %	0,96 %	0,93 %	0,87 %	0,89 %	0,75 %	0,41 %	0,39 %	0,37 %
Tapsavsetningsgrad	46,89 %	26,59 %	28,39 %	34,15 %	25,46 %	30,64 %	28,41 %	32,82 %	32,82 %	30,08 %

*) I formidlingslån inngår lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

For øvrig viser vi til eget kapittel i årsrapporten om "Eierforhold" hvor alle nøkkeltall relatert til egenkapitalbevis fremkommer.

ÅRSREGNSKAP KONSERN - RESULTATANALYSE

Beløp i mill kroner	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
FRA RESULTATREGNSKAPET										
Renteinntekter	2 548	2 702	2 998	2 990	2 845	2 823	2 549	2 763	4 334	3 250
Rentekostnader	904	1 190	1 572	1 705	1 679	1 694	1 420	1 590	3 014	2 044
Netto renteinntekter	1 644	1 512	1 426	1 285	1 166	1 129	1 129	1 173	1 320	1 206
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer	440	407	469	330	227	209	294	304	293	242
Provisjonsinntekter	871	908	940	892	686	567	590	526	478	502
Provisjonskostnader	85	75	74	75	74	80	85	88	84	65
Netto gevinst/tap på verdipapirer og valuta	69	-158	133	16	33	-25	110	220	-377	-41
Andre driftsinntekter	138	100	100	114	44	19	8	24	17	28
Dekningsbidrag	3 077	2 694	2 994	2 562	2 082	1 819	2 046	2 159	1 647	1 872
Lønn og generelle administrasjonskostnader	1 066	1 218	1 053	975	900	827	758	792	767	766
Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	60	56	97	53	54	47	45	49	62	55
Andre driftskostnader	194	187	178	181	166	162	154	131	142	134
Resultat før tap	1 757	1 233	1 666	1 353	962	783	1 089	1 187	676	917
Tap på utlån og garantier	213	200	321	172	195	101	87	185	183	17
Resultat før skatt	1 544	1 033	1 345	1 181	767	682	1 002	1 002	493	900
Skatt på ordinært resultat	291	163	223	214	172	157	186	143	143	193
Resultat fra virksomhet holdt for salg	0	-5	-27							
Resultat for regnskapsåret	1 253	865	1 095	967	595	525	816	859	350	707
Minoritetsinteresser	0	-7	-1	1	0	0	0	1	2	4
Majoritetsinteresser	1 253	872	1 096	966	595	525	816	858	348	703

I % av gj.sn. forvaltning										
FRA RESULTATREGNSKAPET										
Renteinntekter	2,86 %	3,22 %	3,74 %	3,94 %	3,90 %	4,02 %	3,85 %	3,91 %	4,51 %	5,61 %
Rentekostnader	1,01 %	1,42 %	1,96 %	2,24 %	2,30 %	2,41 %	2,14 %	2,18 %	2,60 %	3,53 %
Netto renteinntekter	1,84 %	1,80 %	1,78 %	1,69 %	1,60 %	1,61 %	1,70 %	1,73 %	2,15 %	2,08 %
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer	0,49 %	0,48 %	0,58 %	0,43 %	0,31 %	0,30 %	0,44 %	0,47 %	0,50 %	0,42 %
Provisjonsinntekter	0,98 %	1,08 %	1,17 %	1,17 %	0,94 %	0,81 %	0,89 %	0,81 %	0,86 %	0,87 %
Provisjonskostnader	0,10 %	0,09 %	0,09 %	0,10 %	0,10 %	0,11 %	0,13 %	0,14 %	0,14 %	0,11 %
Netto gevinst/tap på verdipapirer og valuta	0,08 %	-0,19 %	0,17 %	0,02 %	0,05 %	-0,04 %	0,17 %	0,17 %	0,36 %	-0,07 %
Andre driftsinntekter	0,15 %	0,12 %	0,12 %	0,15 %	0,06 %	0,03 %	0,01 %	0,04 %	0,04 %	0,05 %
Dekningsbidrag	3,45 %	3,21 %	3,73 %	3,37 %	2,86 %	2,59 %	3,09 %	3,14 %	2,69 %	3,23 %
Lønn og generelle administrasjonskostnader	1,20 %	1,45 %	1,31 %	1,28 %	1,23 %	1,18 %	1,14 %	1,22 %	1,29 %	1,32 %
Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0,07 %	0,07 %	0,12 %	0,07 %	0,07 %	0,07 %	0,07 %	0,08 %	0,08 %	0,09 %
Andre driftskostnader	0,22 %	0,22 %	0,22 %	0,24 %	0,23 %	0,23 %	0,23 %	0,20 %	0,21 %	0,23 %
Resultat før tap	1,97 %	1,47 %	2,08 %	1,78 %	1,32 %	1,11 %	1,64 %	1,82 %	1,10 %	1,58 %
Tap på utlån og garantier	0,24 %	0,24 %	0,40 %	0,23 %	0,27 %	0,14 %	0,13 %	0,28 %	0,30 %	0,03 %
Resultat før skatt	1,73 %	1,23 %	1,68 %	1,55 %	1,05 %	0,97 %	1,51 %	1,54 %	0,80 %	1,55 %
Skatt på ordinært resultat	0,33 %	0,19 %	0,28 %	0,28 %	0,24 %	0,22 %	0,28 %	0,22 %	0,23 %	0,33 %
Resultat fra virksomhet holdt for salg		-0,01 %								
Resultat for regnskapsåret	1,41 %	1,03 %	1,37 %	1,27 %	0,82 %	0,75 %	1,23 %	1,32 %	1,40 %	1,22 %
Minoritetsinteresser	0,00 %	-0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %
Majoritetsinteresser	1,41 %	1,04 %	1,37 %	1,27 %	0,82 %	0,75 %	1,23 %	1,32 %	1,40 %	1,21 %

Foto: Ørjan Bertelsen

Anslått BNP-vekst i Nord-Norge var om lag 4 % i 2016, og vekst betyr økt aktivitet i bygg og anleggsbransjen. Econor er en av landsdelens største entreprenører. I 2016 fikk de kontrakten på utbyggingen av Rødbankenkvartalet og starter arbeidet med SpareBank 1 Nord-Norges nye hovedkontor i 2017.

STYRETS ÅRSBERETNING

STYRETS ÅRSBERETNING 2016

Hovedtrekk 2016

(Samme periode 2015)

- Årsresultat: 1 253 mill kroner (872 mill kroner).
- Egenkapitalavkastning (konsern): 12,0 % (9,1 %).
- Resultat per egenkapitalbevis (konsern): 5,82 kr (4,11 kr).
- Meget god underliggende bankdrift for året med resultat før tap på 1 274 mill kroner (1 119 mill kroner), hensyntatt omstillingskostnader.
- Netto inntekter på finansielle investeringer: 509 mill kroner (249 mill kroner).
- Utlånstap: 213 mill kroner (200 mill kroner).
- Utlånsvekst siste 12 måneder: 8,9 % (4,0 %) inkludert formidlingslån.
- Innskuddsvekst siste 12 måneder: 12,0 % (5,1 %).
- Innskuddsdekning: 76,1 % (75,1 %).
- Ren kjernekapitaldekning konsern: 15,0 % (13,9 %).
- Avsatt utbytte: 3,45 kroner (2,00 kroner).

Det går bra i nordnorsk økonomi, og konsernets inntjening for 2016 er meget god. Konsernet har gjort flere strategiske grep de siste årene, herunder:

- Betydelig oppbygging av egenkapital og soliditet; nær dobling av konsernets egenkapital de siste 6 år. Konsernets målsatte soliditet er oppnådd.
- Rendyrking av kjernevirksomheten er nær slutført;
 - Investeringsfondet Nord II er solgt og SpareBank 1 Nord-Norge Invest er avviklet.
 - Nedtrapping av BM-virksomheten i BN Bank går som planlagt.
 - Virksomheten i Russland er solgt.
 - Bankens andel av Bank 1 Oslo er solgt.
- Et betydelig arbeide tilknyttet forbedring av konsernets lønnsomhet er gjennomført, herunder:
 - Tilpassing av bankens tilstedeværelse til kundenes bruk av banktjenester. Konsernets tilgjengelighet er økt gjennom konsentrasjon om 16 finanssentre. Samtidig er antall filialer redusert fra 71 i 2012 til 38 i 2016
 - Kostnadsreduserende tiltak, inkludert tilpassing til kundedadferd gjennom en frivillig nedbemanning av 150 ansatte og inntak av om lag 60 nye medarbeidere som tilfører konsernet nødvendig kompetanse.
 - Tiltak knyttet til økt kapitaleffektivitet er gjennomført.

STRATEGISKE MÅL OG MÅLOPPNÅELSE

Strategiske mål	Måltall	Konsern 2016	Morbank 2016
Lønnsomhet			
Egenkapitalavkastning	Bankdrift på topp internasjonalt nivå.	12,0 %	16,8 %
Effektivitet			
Kostnadsvekst	Årlig gjennomsnittlig kostnadsvekst skal maksimalt utgjøre 0 % eksklusive omstillingskostnader og virksomhetsutvidelser.	-2,5 %	-4,1 %
Soliditet			
Ren kjernekapitaldekning	Ubestridt solid. Ren kjernekapitaldekning på 14,5 % eller høyere i 2016	15,0 %	19,2 %

Konsernets langsiktige lønnsomhetsmål er å ha en bankdrift på topp internasjonalt nivå. Ved vurdering av det konkrete, løpende mål til EK-avkastning, gjøres det en vurdering av kapitalmarkedets lønnsomhetsforventninger gjennom prognoser fra bankanalytikere. I tillegg gjøres en sammenligning mot andre bankers lønnsomhetsmål og faktiske lønnsomhet. EK-avkastning på 12 % for 2016 vurderes å være mer enn måloppfyllende.

Målet om maksimal kostnadsvekst på 0 % eksklusive omstillingskostnader og virksomhetsutvidelser, er underordnet konsernets strategiske lønnsomhetsmål. Etter styrets vurdering tilsier utviklingen i finanssektoren at det er nødvendig med stram kostnadsstyring og en kontinuerlig søken etter effektivisering gjennom forenkling av prosesser og digitalisering. Målet om 0 % kostnadsvekst er sammenfallende med flere andre banker i markedet.

Konsernet har et overordnet strategisk mål om å være ubestridt solid. Målet om en ren kjernekapitaldekning på 14,5 % følger av regulatoriske krav med tillegg av en administrativ tilleggsbuffer på 1,5 prosentpoeng. Etter en varslet økning av motsyklisk konjunkturbuffer til 2 % med virkning fra 01.01.17, vil den administrative tilleggsbufferen utgjøre 1 prosentpoeng.

Det er ikke fastsatt et målsatt nivå for tap på utlån. Styret har imidlertid signalisert et forventet moderat tapsnivå i 2016 og den nærmeste tiden fremover. Tapsnivået i 2016 karakteriseres som moderat.

Som det fremgår av tabellen oppfylder morbanken og konsernet alle strategiske mål for regnskapsåret 2016 og per 31.12.16.

SpareBank 1 Nord-Norge – i korte trekk

SpareBank 1 Nord-Norges historie strekker seg tilbake til 1836, da landsdelens første sparebank ble etablert. Konsernets visjon, For Nord-Norge, preger hele virksomheten. SpareBank 1 Nord-Norge er i dag den ledende finansinstitusjonen i landsdelen, med et fullservice tjenestetilbud som også inkluderer eiendomsmegling, finansforvaltning, leasing og regnskapsførsel. Kundene betjenes gjennom en bred fysisk tilstedeværelse, moderne digitale løsninger og et kundesenter som er åpent alle dager kl. 07.00–24.00.

2016 – fortsatt fokus på kjernevirksomhet og modernisering av konsernet

Også i 2016 har bankbransjen vært preget av digitalisering og endret kundedadferd. For SpareBank 1 Nord-Norge innebærer dette behov for modernisering av konsernet – både i form av endrede forretningsmodeller og effektivisering av interne prosesser. Endringsprosessene er styrt av et klart fokus på visjonen For Nord-Norge, og kombineres med et fokus på økt lønnsomhet gjennom kostnadsreduksjoner og økte inntekter.

Konsernet har i 2016 gjort flere grep for å fokusere på kjernedrift, blant annet gjennom salg av andelen i investeringsfondet Nord II IS. Videre er nedbemanningsprosessen som startet i 2015 sluttført. Samtidig har konsernet ønsket velkommen om lag 60 nye kollegaer som tilfører ny kompetanse.

SpareBank 1 Nord-Norge tror på en fysisk tilstedeværelse i landsdelen, og har i 2016 forsterket satsningen på 16 finanssentre. Samtidig avviklet banken 21 filialer med svært begrenset åpningstid og lite besøk, eller som hadde vært vanskelige å bemanne med den etterspurte kompetansen.

SpareBank 1 Nord-Norge er stolt over måten prosessene rundt nedbemanning og filialnedleggelse er gjennomført på. Godt samarbeid med tillitsvalgte, tydelig og inkluderende kommunikasjon med både ansatte, kunder og samfunnsaktører for øvrig har ført til ryddige og verdige prosesser.

2016 brakte også med seg konsernets første digitale roboter, som i konsernet kalles digitale assistenter. Disse utfører nå oppgaver som før ble gjort manuelt, noe som både reduserer tidsbruken og optimaliserer kvaliteten. Digitale assistenter frigjør også tid for rådgiverne til mer rådgivning overfor kundene.

For å lykkes med denne innføringen har flere prosesser blitt redefinert slik at korrekte data mates inn i de digitale assistentene. Arbeidet med de digitale assistentene vil fortsette i 2017, og de vil spille en viktig rolle i bankens arbeid med digitalisering og automatisering.

I løpet av 2016 har konsernet nådd de regulatoriske kravene til soliditet.

I sum er SpareBank 1 Nord-Norge meget godt rustet til å forsterke sin posisjon som en tradisjonsrik og moderne landsdelsbank – for Nord-Norge.

Mål og strategi

SpareBank 1 Nord-Norge har en unik posisjon i landsdelen, med et sterkt kontornett og nesten halve befolkningen som kunder. Kundesenteret er åpent til midnatt, mens nettbank, mobile og digitale løsninger sikrer kunden tilgang til banken hele døgnet.

Visjonen vår er **For Nord-Norge!**

SpareBank 1 Nord-Norge skal kjennetegnes av å være landsdelens egen bank:

- En virksomhet som skaper og legger igjen verdiene i Nord-Norge
- Nær og dyktig – med korteste beslutninger
- Solid, raus og folkelig. Tradisjonsrik og moderne
- En aktør som utvikler Nord-Norge – vi bryr oss om deg!

Forretningsidé

Som landsdelens egen bank leverer SpareBank 1 Nord-Norge helhetlige og moderne finansielle løsninger til kunder med tilhørighet til det nordnorske markedet. Bankens eiermodell med et eierskap dels knyttet til en børsnotert, privateid del, og en samfunns-eid del, har over tid vist seg å bidra til at konsernet har en ledende markedsmessig posisjon i landsdelen. Eiermodellen er således ikke til hinder for at konsernet har en lønnsomhet på linje med, eller bedre enn, sammenlignbare banker – snarere tvert om. Dette til glede for begge eiergruppene.

Å være landsdelsbanken betyr også at det aller meste av overskuddet som genereres i konsernet, blir igjen i landsdelen. Enten i form av samfunnsutbytte som skal bidra til utvikling av ulike prosjekter i Nord-Norge, utbytte til nordnorske egenkapitalbeveiere, eller gjennom styrking av konsernets egenkapital, som grunnlag for ytterligere vekst.

Konsernet driver sin kjernevirksomhet gjennom 16 lokale finanssentre som tilbyr rådgivning og tjenester fra hele konsernets produktbredde. Hvert finanssenter kan ha flere filialer. SpareBank 1 Nord-Norge tror på tilstedeværelse som en del av egenarten som skiller konsernet fra konkurrentene i et stadig mer homogent finansmarked.

Konsernet vil forsterke samfunnsengasjementet som konkurransefortrinn gjennom tilstedeværelse og lokalkunnskap. SpareBank 1 Nord-Norge skal være en aktør innenfor kunnskapsutvikling, en regional og nasjonal arenabygger, og en støttespiller for landsdelens næringsliv.

SpareBank 1 Nord-Norge er et selvstendig finanskonsern i SpareBank 1-alliansen. Som en del av en nasjonal allianse, sikres banken en effektiv utvikling av moderne tjenester, produkter og løsninger til konkurransedyktige betingelser.

SpareBank 1 Nord-Norge er en attraktiv arbeidsplass med en kultur preget av dynamisk læring, vinnervilje og samhandling. Virksomheten bygger på strenge krav til redelighet og forretningsetikk, nedfelt i SNN-koden. SNN-koden setter fokus på holdninger og etikk, hvordan SpareBank 1 Nord-Norge gjør forretninger med kunder og andre forbindelser, og skal underbygge en god og positiv bedriftskultur.

Konsernet skal hele tiden fornye seg for å sikre at banken alltid kan tilby de beste finansielle løsningene og rådene til folk og bedrifter i Nord-Norge. Virksomheten skal være offensiv og fremstå som et tydelig alternativ til nasjonale og internasjonale konkurrenter.

Gjennom en klar visjon, en unik eiermodell og et sterkt kultur- og verdigrunnlag – felles for hele konsernet – er ambisjonen at SpareBank 1 Nord-Norge skal være det klare førstevalget for alle kunder med en tilhørighet til landsdelen.

Strategiske mål

SpareBank 1 Nord-Norges strategiske mål:

- Nummer 1 i Nord-Norge!
- De mest fornøyde kundene
- Den mest attraktive arbeidsplassen, med de dyktigste og mest engasjerte medarbeiderne
- Ubestridt solid, med bankdrift på topp internasjonalt nivå
- Kvalitet i alt vi gjør

Datterselskapene

SpareBank 1 Nord-Norges kunder tilbys en komplett tjenesteportefølje fra morbanken og de øvrige selskapene som inngår i konsernet.

SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS

Selskapet eies 100 % av SpareBank 1 Nord-Norge og har forretningsansvar for produktområdene leasing og salgspantfinansiering, med Nord-Norge som det primære markedsområdet. I tillegg tilbyr selskapet forbrukerfinansiering. Morbanken og kapitalvareleverandører er viktige distribusjonskanaler for selskapet.

Selskapet har en god inntjeningsbase og forvaltet ved årsskiftet leasing-, forbrukslån og salgspantavtaler for til sammen 4 713 mill kroner (4 401 mill kroner).

Selskapet er samlokalisert med banken i Bodø og Tromsø, og hadde 35 ansatte per 31.12.16.

EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS

Selskapet er medlem i en landsdekkende allianse med andre eiendomsmeglerselskap eid av SpareBank 1-banker. Selskapet eies 100 % av SpareBank 1 Nord-Norge og driver eiendomsmeglervirksomhet på 13 ulike steder i Nord-Norge, hvor selskapet flere steder er samlokalisert med banken.

Selskapet omsatte 3 063 enheter i 2016 (2 775) med en samlet provisjonsomsetning på 176 mill kroner (159 mill kroner).

Ved årsskiftet var det 78 ansatte i EiendomsMegler 1 Nord-Norge.

SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje (tidligere SpareBank 1 Nord-Norge Invest)

Som et ledd i konsernets økte fokus på kjernevirksomhet, er selskapets tidligere virksomhet under omstrukturering/avvikling. Av juridiske og praktiske grunner, er SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje likevel videreført som juridisk enhet. Formålet til selskapet er å drive med «forvaltning av eierposter eid av SpareBank 1 Nord-Norge-konsernet og virksomhet som naturlig hører dertil».

SNN Portefølje AS eier 100 % av aksjene i Sic Processing Property AS (SPP – industribygg tilknyttet tidligere solcelleproduksjon i Glomfjord, Nordland) og Nord-Norge Eiendom IV AS. Selskapene er vurdert etter IFRS 5 (IFRS – International Financial Reporting Standards) som tilgjengelig for salg, og er derfor ikke konsolidert inn i regnskapet som ordinære datterselskap.

Det er ingen ansatte i selskapet, som administreres av banken.

SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA

Selskapet er et nordnorsk kompetansebasert forvaltningsselskap, 100 % eid av SpareBank 1 Nord-Norge. Kjernevirksomheten er diskresjonær formuesforvaltning, primært til nordnorske kunder. Gjennom nærhet til kunden og trygg forvaltning, er det en målsetting at selskapet skal velges fremfor konkurrerende aktører. Samarbeid mellom investeringsrådgivere i morbanken og forvalterne i SNN Forvaltning skal bidra til å nå målsettingen om økt kapital under forvaltning.

Den primære målgruppen for selskapets produkter er nordnorske private og institusjonelle investorer. Den private målgruppen består først og fremst av formuende privatpersoner og investeringsselskap. Den institusjonelle målgruppen er hovedsakelig bedrifter, større investeringsselskap og offentlige kunder som kommuner, stiftelser og pensjonskasser. Begge grupper ønsker rådgivning og tradisjonell eksponering innen obligasjoner og aksjer, herunder egenkapitalbevis.

Selskapet hadde ved årsskiftet 3 ansatte og forvalter en portefølje på 2,6 mrd kroner.

SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS

Banken startet i 2011 virksomhet innenfor økonomistyring og regnskapsføring. Bakgrunnen for satsingen på SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS er et ønske om å utnytte synergieffekter med konsernets øvrige virksomhet, herunder gjennom mer salg, økt kundetilfredshet og betalingstjenester.

Etter etableringen er flere selskap innenfor bransjen kjøpt opp. Selskapet hadde 133 medarbeidere per 31.12.16 og avdelinger i Hammerfest, Alta, Tromsø, Balsfjord, Finnsnes, Harstad, Bodø, Mo i Rana, Sandnessjøen og Mosjøen/Trofors. Satsingen på denne bransjen skjer i samarbeid med flere av alliansebankene som har tilsvarende virksomhet. Samarbeidet foregår på områder som merkevare, IT, kompetanse, kvalitet og arbeidsprosesser.

SpareBank 1-alliansen

Bankens deltakelse i SpareBank 1-alliansen og eierskapet i SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er en viktig del av konsernets strategi. Deltakelsen har betydd mye for SpareBank 1 Nord-Norges positive utvikling, og har vært en viktig bidragsyter til at banken har blitt en solid og sterk bank – For Nord-Norge.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet og utviklingen av produktselskapene gjennom felleseide SpareBank 1 Banksamarbeidet DA og holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen. SpareBank 1-alliansens formål er å anskaffe og levere konkurransedyktige finansielle tjenester og produkter, og oppnå stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Slik bidrar alliansen til at privatpersoner og bedrifter kan tilbys både dyktighet, lokal forankring og en enklere bankhverdag. Alliansen skal også bidra til å sikre bankenes verdiskaping, til fordel for egen region og bankens eiere.

Se også egen omtale av selskapene i SpareBank 1-alliansen senere i årsberetningen.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning, er årsregnskapet for 2016 avlagt under forutsetning av fortsatt drift. SpareBank 1 Nord-Norges konsernregnskap er avlagt i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-9, og i overensstemmelse med IFRS, godkjent av EU.

RESULTATUTVIKLING

	KONSERN		MORBANK	
Beløp i mill kroner	2016	2015	2016	2015
Netto renteinntekter	1 644	1 512	1 452	1 320
Netto provisjons- og andre inntekter	924	933	646	682
Netto inntekter finansielle investeringer	509	249	800	248
Driftskostnader	1 320	1 461	1 026	1 178
Tap	213	200	158	216
Resultat før skatt	1 544	1 033	1 714	856
Skatt	291	163	258	126
Resultat virksomhet holdt for salg	0	-5		
Minoritetsinteresser		7		
Årsresultat	1 253	872	1 456	730

Mens konsernets resultat for 2015 var preget av omstillingskostnader og nedskrivninger som følge av økte kredittpåslag i verdipapirmarkedet, viser konsernet god inntjening for 2016. Dette gjelder også bankens kjernevirksomhet. Konsernet og morbanken har god soliditet, tilfredsstillende likviditet og god innskuddsdekning. Etter styrets vurdering er konsernet meget godt rustet til å møte landsdelens behov for finansielle tjenester i årene som kommer.

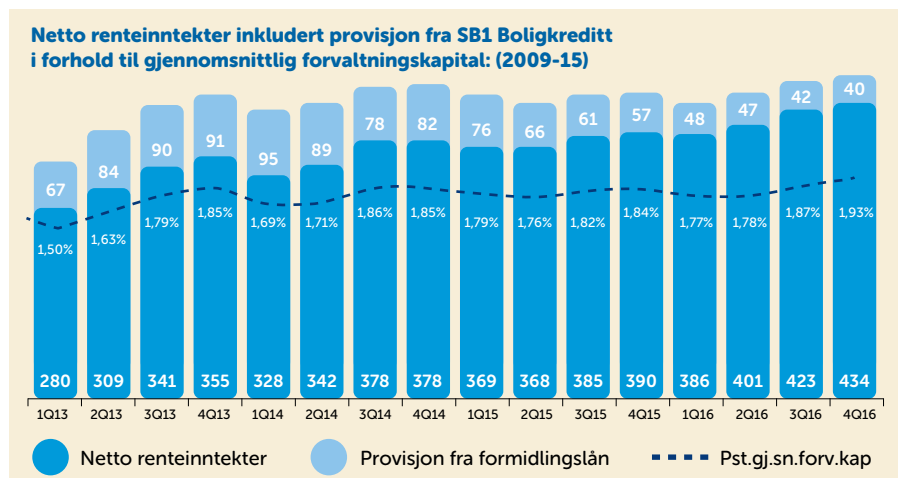
Netto renteinntekter

Konkurransen om utlånskundene er fortsatt sterk, med særlig press på rentevilkårene. Likevel økte konsernets samlede netto renteinntekter med 132 mill kroner fra 2015 til 2016. Utlånsmarginene er noe redusert i løpet av 2016, noe som er kompensert av økte innskuddsmarginer og lavere finansieringskostnader i pengemarkedet.

Utlånsveksten i personmarkedet var på 9,0 %, og 8,6 % i bedriftsmarkedet, en vekst som er høyere enn den generelle utlånsveksten i markedet. Bakgrunnen for den relativt sterke veksten innenfor bedriftsmarkedet, og da spesielt i SMB-markedet, er dels en strategisk prioritering av dette segmentet og dels positive markedsmuligheter i forbindelse med at konkurrenter har lagt ned kontorer. Sistnevnte har også påvirket utlånsveksten i personmarkedet positivt. Utlånsveksten i 2016 anses god. Samlet effekt av ovennevnte har bidratt til vekst i netto renteinntekter.

Utviklingen i netto renteinntekter påvirkes også av overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt (SB1BK). Inntektene på 177 mill kroner fra den overførte porteføljen er ført under provisjonsinntekter. Tilsvarende tall for 2015 var 260 mill kroner. Reduserte provisjonsinntekter fra SB1BK skyldes lavere marginer på boliglån i 2016 enn i 2015.

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på rentemøtet 15.12.16, og signaliserte at styringsrenten mest sannsynlig blir liggende på dagens nivå ut 2017. Forutsatt konstante forhold i kapitalmarkedet, forventes bankens gjennomsnittlige innlånskostnad å reduseres i løpet av 2017. Banken har varslet renteøkning på eksisterende utlån fra 16.01.17.

Netto provisjons- og andre inntekter

SpareBank 1 Nord-Norge har, utover tradisjonell kredittvirksomhet, et mål om å øke inntektene gjennom et bredt produktspekter innenfor områder uten kredittrisiko, som sparing, plassering og forsikring. For 2016 utgjorde netto provisjons- og andre inntekter 36 % av de totale inntektene, mot 35 % i 2015.

Selskap	2015	2014	2015	2014
Beløp i mill kroner	Resultatandel i konsernregnskapet	Resultatandel i konsernregnskapet	Utbytte i morbankregnskapet	Utbytte i morbankregnskapet
SpareBank 1 Gruppen AS	307	251	486	189
SpareBank 1 Boligkreditt AS	-16	66	15	30
SpareBank 1 Næringskreditt AS	16	19	21	26
BN Bank ASA	61	29	40	62
SpareBank 1 Kredittkort AS	23	20		
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	-26			
SpareBank 1 Banksamarbeidet	1			
SpareBank 1 Markets AS		14		
SUM	366	399	562	307

Provisjonsinntektene fra SB1BK er som nevnt noe redusert i 2016. Netto renteinntekter, inklusive provisjonsinntekter fra overført utlånsportefølje, har økt med 47 mill kroner det siste året.

I 2. kvartal 2016 solgte SpareBank 1 Nord-Norge et bankbygg i Tromsø med en gevinst på 18 mill kroner som inngår i andre inntekter.

Netto inntekter fra finansielle investeringer

Netto inntekter fra finansielle investeringer i 2016 utgjør 509 mill kroner.

Utbytte

I forbindelse med inngått avtale mellom Visa Europe Ltd. (VE) og Visa Inc., der sistnevnte kjøper samtlige aksjer i Visa Europe Ltd, har banken i 2016 resultatført 70 mill kroner som utbytte. I tillegg er det mottatt 4 mill kroner i utbytter fra andre selskap.

Det er per 31.12.16 gjort et nytt estimat på restoppgjør i form av et fremtidig betinget vederlag (tre år) og verdi på preferanseaksjer i Visa Inc. Dette utgjør tilsammen 20 mill kroner som er resultatført som OCI (utvidet resultatpost – Other Comprehensive Income) og tilført egenkapitalen per 31.12.16.

Resultatandeler fra felleskontrollerte selskaper

Resultatandeler fra tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter bokføres i konsernregnskapet i henhold til bankens eierandel etter egenkapitalmetoden. I henhold til kostmetoden, bokføres bare mottatt utbytte i morbankens regnskap.

Som et ledd i optimalisering av kapitalsituasjonen i selskapet, vedtok SpareBank 1 Gruppen i november 2016 å utbetale 1 150 mill kroner i ekstraordinært utbytte til eierbankene. SpareBank 1 Nord-Norges andel på 224 mill kroner inngår i morbankens årsresultat for 2016. SpareBank 1 Boligkreditts underskudd i 2016 skyldes negativ verdiendring (positiv i 2015) i selskapets beholdning av sikringsforretninger i form av basis-swapper. Den regnskapsmessige føringen av dette medfører ikke endring i løpende kontantstrømmer, og samlet resultateffekt blir over tid 0.

Disse fordeler seg som følger:

Utbytte	74 mill kroner
Resultatandeler fra felleskontrollerte virksomheter	366 mill kroner
Netto inntekter verdipapirer	69 mill kroner
• Aksjer	- 21 mill kroner
• Sertifikater/obligasjoner valuta og finansielle derivater	90 mill kroner

Andel av SpareBank 1 Mobilbetalings underskudd i 2014 skyldes kostnader vedrørende oppkjøp og utvikling av mobilappen mCash. Appen tilbyr mobilbetaling i butikk og på nett, samt vennebetaling. I februar 2017 offentliggjorde SpareBank 1-alliansen at over 100 banker går sammen om å bygge én norsk aktør på mobilbetaling gjennom et enda sterkere Vipps. mCash vil inngå i det nye selskapet, hvor SpareBank 1 blir nest største eier. Nye Vipps vil stå godt rustet i kampen mot store nordiske og internasjonale aktører.

I 2015 var en resultatandel fra SpareBank 1 Markets innarbeidet i konsernets resultat. Etter restrukturering av SpareBank 1 Markets ble denne aksjeposten høsten 2015 omklassifisert fra investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, til aksjer verdsett til virkelig verdi. På bakgrunn av dette innarbeides ingen resultatandel fra selskapet i 2016. SpareBank 1 Nord-Norges eierandel i SpareBank 1 Markets er 9,99 % per 31.12.16.

Netto inntekter verdipapirer

Det er i 2016 resultatført netto tap/verdireduksjon på konsernets aksjeportefølje med 21 mill kroner. I tråd med strategien om konsentrasjon om kjernevirksomheten, ble investeringen i investeringsselskapet Nord II avvirket i 2. kvartal 2016, og et realisert tap på 40 mill kroner i datterselskapet SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje ble bokført. Morbankens aksjeportefølje har i 2016 hatt en positiv verdiutvikling på 24 mill kroner.

Konsernets aksjeportefølje per 31.12.16 utgjør 306 mill kroner (569 mill kroner).

Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner utgjør 10 164 mill kroner per 31.12.16, mot 11 178 mill kroner per samme tidspunkt i fjor. Samlede netto verdiendringer på denne porteføljen utgjør en inntektsføring på 96 mill kroner i 2016. Resultatbidraget skyldes i hovedsak en bedring av kredittpåslag (kredittspreader) fra nivåene observert i 2015.

Datterselskaper

Konsernets datterselskap har et samlet årsresultat på 77 mill kroner før skatt. Resultatbidraget på 66 mill kroner etter skatt er konsolidert inn i konsernregnskapet.

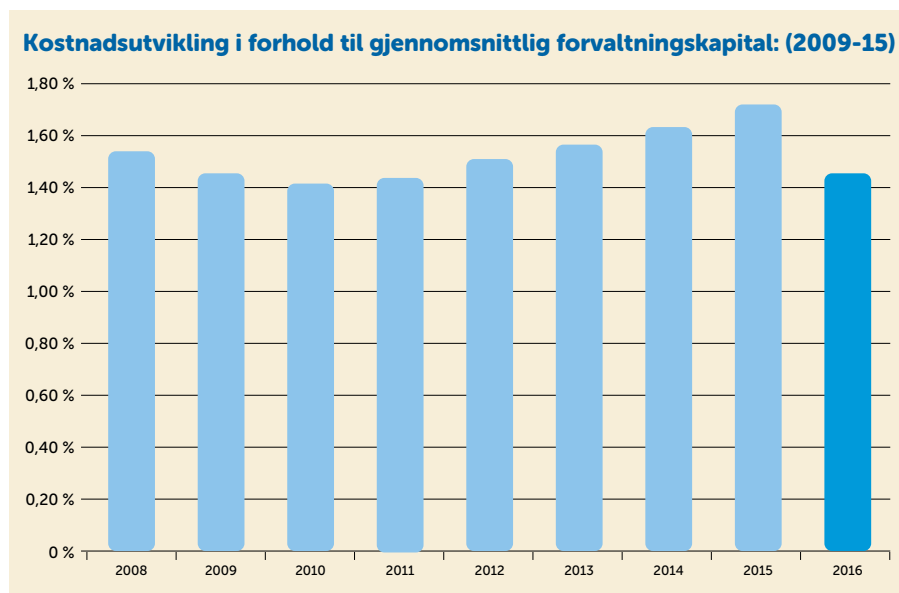
I morbankens regnskap bokføres kun mottatt utbytte fra datterselskapene i henhold til kostmetoden.

Datterselskap Tall i hele 1 000 kroner	Resultatandel 2016 etter skatt	Utbytte 2016 i morbank- regnskapet	Nedskrivninger 2016 i morbank- regnskapet
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	86 012	95 801	0
SpareBank 1 Portefølje AS	-49 254	0	-38 364
Nord-Norge Eiendom IV AS	-1 589	0	0
Alsgården AS	-1 507	0	0
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS	20 445	13 000	0
SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA	1 980	1 740	0
Fredrik Langesg 20 AS	404	0	0
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS*	9 926	0	0
SUM	66 417	110 541	-38 364

* Konsolidert resultat eksklusive goodwillavskrivninger

Som nevnt tidligere har SNN Portefølje AS overtatt virksomheter som skal selges. Overtatte eiendeler og gjeld fremkommer på egne linjer i balansen. I resultatregnskapet fremkommer drift for året på en egen resultatlinje: "Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt". I 2016 har ikke dette gitt resultateffekter.

Driftskostnader

Som en følge av økt digitalisering og endret kundeadferd, har SpareBank 1 Nord-Norge iverksatt en omstilling av virksomheten for å bedre konsernets lønnsomhet. Tiltakene omfatter både økte inntekter, reduserte kostnader og økt kapitaleffektivitet. Arbeidet har gitt betydelige resultatforbedrende effekter.

Konsernet har mål om at gjennomsnittlig årlig kostnadsøkning maksimalt skal være 0 %, eksklusive omstillingskostnader og eventuelle virksomhetsutvidelser. Med utgangspunkt i 2015 har styret kommunisert forventninger om negativ kostnadsvekst både i 2016 og 2017, dog uten å hensynta økte kostnader som følge av vedtatt finansskatt.

I forbindelse med avvikling av førtidspensjonsordning ved fylte 62 år for de fleste medlemmer av konsernledelsen, er 17 mill kroner ført som omstillingskostnader i 2016.

Videre er det kostnadsført 9 mill kroner tilknyttet fremtidige kostnader for avviklede bankkontorer. Kostnadene per utgangen av 2016, eksklusive avsetning til omstillingskostnader, er 32 mill kroner lavere enn i 2015, til tross for ny finansskatt på 6 mill kroner.

Ordinære driftskostnader utgjør 1 320 mill kroner for 2016, en reduksjon på 141 mill kroner. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, utgjorde kostnadene 1,48 %, en nedgang på 0,26 prosentpoeng fra året før. Hensyntatt omstillingskostnader utgjør nedgangen 0,13 prosentpoeng.

Kostnadsprosenten i konsernregnskapet for 2016 er på 42,9 %, en reduksjon fra 54,2 % i 2015.

Formuesskatt på 9 mill kroner er i henhold til IFRS resultatført som en del av andre driftskostnader.

Tap og mislighold på utlån

Konsernets netto tap på utlån per 4. kvartal 2016 utgjør 213 mill kroner (200 mill kroner). Tapet fordeler seg med 194 mill kroner i bedriftsmarkedet og 19 mill kroner i personmarkedet.

Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør 358 mill kroner per 31.12.16 (346 mill kroner), 0,4 % av brutto utlån inkludert formidlingslån.

Konsernets samlede avsetninger til individuelle tapsnedskrivninger på utlån er 216 mill kroner per 31.12.16 (231 mill kroner). Deler av reduksjonen i individuelle nedskrivninger skyldes ett engasjement hvor panteobjektet per 31.12.16 er ført som overtatt eiendom.

Gruppevis nedskrivninger utgjør 373 mill kroner per 31.12.16 (247 mill kroner), en økning på 126 mill kroner fra forrige år. Økningen i gruppevis nedskrivninger relaterer seg til bransjene industri, oljerelaterte næringer samt fiske og fangst. Innenfor industri og oljerelaterte næringer baseres økningen på underliggende risiko, mens økning innenfor fiske og fangst har bakgrunn i økt eksponering. Gruppevis nedskrivninger utgjør 0,5 % av konsernets samlede brutto utlån per 31.12.16 (0,4 % av brutto utlån inkludert formidlingslån).

Kvaliteten i bankens utlånsportefølje er etter styrets vurdering fortsatt god, og det arbeides godt med mislighold og tapsutsatte engasjement i konsernet. Det vil fortsatt være stort fokus på dette arbeidet i tiden fremover. Det generelle tapsnivået forventes å holde seg moderat den nærmeste tiden.

Ny IFRS 9 om finansielle instrumenter

Fra 2018 innføres nye internasjonale regnskapsregler for klassifisering og måling av finansielle instrumenter, nedskrivning av finansielle eiendeler og sikringsbokføring, herunder avsetninger for tap på utlån. Konsernet har startet forberedelser til implementering og konsekvensutredning av dette. I 2016 er det derfor arbeidet med modellverk og avklaringer rundt verdsettelse og klassifisering mv. av utlån. Arbeidet med modellverket og kartlegging av de økonomiske konsekvensene fortsetter i 2017. Konsernet forventer ikke vesentlige effekter på balanse eller egenkapital som følge av den nye standarden.

Det vises for øvrig til egen note i årsregnskapet.

Skatt

Konsernets skattekostnad for 2016 er estimert til 291 mill kroner. Grunnlaget for skatt er redusert med permanente forskjeller og effekter av fritaksmodellen.

Disponering av overskudd

Morbankens overskudd etter skatt er fordelt mellom egenkapitalbevisene og bankens samfunnsmessige eide kapital. Fordelingen samsvarer med den relative egenkapitalfordelingen mellom eiergrupperingene i morbanken.

Bankens eier- og utbyttepolitikk sier at banken tar sikte på å gi en langsiktig god og konkurransedyktig avkastning for bankens eiere. Den tidligere begrensningen om en utdelingsgrad på maksimalt 50 % av konsernets årsoverskudd er fjernet. Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 3,45 kroner (2,00 kroner) per egenkapitalbevis, totalt 346,4 mill kroner (200,8 mill kroner), og en avsetning til utjevningsfond på 328,6 mill kroner (135,1 mill kroner). Det foreslås videre en samlet avsetning på 400,8 mill kroner (60 mill kroner) til allmennnyttige formål. Den foreslåtte resultatdisponeringen innebærer en lik utdelingsgrad til bankens egenkapitalbevisiere og samfunnskapitalen. Utdelingsgraden utgjør 59,6 % av konsernets resultat, og 51,3 % av morbankens resultat. Utdelingsgraden vurderes som spesielt høy og over et normalnivå. Den høye utdelingsgraden skyldes at konsernets kapitalmål er mer enn oppfylt, og det ekstraordinære utbyttet fra SpareBank 1 Gruppen i 4. kvartal 2016.

Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisiere som er registrert som eiere per 28.03.17. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 29.03.17.

Det vises også til eget avsnitt omhandlende eierforhold senere i beretningen og i årsrapporten.

Årsregnskapet med disponering av resultatet er godkjent av bankens representantskap.

Disponering resultat 2016	SUM
Resultat morbank etter skatt	1 456,1
Utdeling/utbytte	747,2
Tilbakeholdt overskudd	708,9
herav til utjevningsfond	328,6
herav til Sparebankens fond	380,3
Sum disponert	1 456,1
Tilbakeholdt andel, morbankresultat	48,7 %
Tilbakeholdt andel, konsernresultat	40,4 %

Balanseutvikling

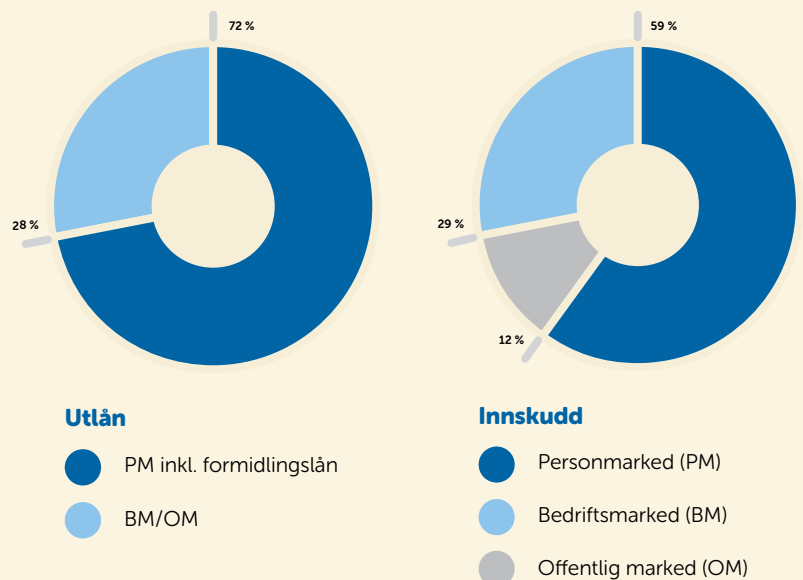
Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15	Endring i kr	Endring i %
Forvaltningskapital	90 501	85 403	5 098	6 %
Brutto lån	70 763	64 053	6 710	10 %
Utlån til kunder inkludert formidlingslån	96 287	88 403	7 884	9 %
Innskudd fra kunder	53 870	48 087	5 783	12 %

Per 31.12.16 er utlån på til sammen 26 mrd kroner (24 mrd kroner) overført til Spare-Bank 1 Boligkreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarer som omhandler vekst i utlån inkluderer disse formidlingslånene.

Konsernets brutto utlån til kunder inklusive formidlingslån, utgjør 96 mrd kroner per 31.12.16. Sammenlignet med 31.12.15, er dette en økning på 8,9 % (4,0 %). Veksten fordeler seg med 9,0 % (6,5 %) i personmarkedet, og 8,6 % (-2,9 %) i bedriftsmarkedet og offentlig sektor.

Konsernet har lav eksponering mot olje- og gasssektoren. Samlet eksponering utgjør per 31.12.16 1 790 mill kroner, tilsvarende 1,86 % av brutto utlån (inklusive formidlingslån). Etter styrets vurdering er risikoen i denne delen av porteføljen oversiktlig og håndterbar. Om lag 43 % av porteføljen består av engasjement til forsyningsbaser med svært lange kontrakter og solide aktører. Det er fortsatt utfordringer for supplyrederier med virksomhet innenfor PSV (supplyfartøy til plattform) og AHTS (fartøy for ankerhåndtering for- og tauing av plattformer). Konsernets portefølje innenfor denne delsektoren har imidlertid god kontraktsdekning og kontantstrøm. Konsernets kunder i industridelen av olje- og gasssektoren vil kunne påregne redusert omsetning og resultat som følge av en betydelig nedgang i investeringene i denne sektoren.

Konsernets brutto utlån (inkl overførte boliglån) og innskudd per 31.12.16 fordelt på de ulike markedene.

Bankens portefølje av utlån med fast rente i norske kroner utgjør 7,5 mrd kroner per 31.12.16 (7,6 mrd kroner). Denne porteføljen vurderes regnskapsmessig til virkelig verdi, men endringer i rentenivå og kredittpåslag kan medføre endringer. Det må derfor påregnes økt volatilitet i resultatregnskapet som følge av vurderingen av denne utlånsmassen. Det vises også til nærmere omtale i årsregnskapets note 11.

Ved nye utlån vektlegges særlig betalings-evne og tilfredsstillende sikkerhetsdekning for å holde kredittrisikoen på et akseptabelt nivå.

Likviditet

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde. Innskuddsdekningen (eksklusive formidlingslån) var 76,1 % (75,1 %) ved utgangen av 4. kvartal 2016. Foruten ansvarlig kapital og kundeinnskudd, er konsernets finansiering i hovedsak basert på langsiktige innlån fra kapitalmarkedet. Bankens tilgang på likviditet og nøkkeltall for likviditet er tilfredsstillende. Det er et mål for konsernet å holde likviditetsrisikoen på et lavt nivå. LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31.12.16 er beregnet til 121 % (95%).

Konsernet har innskudd fra kunder på 53 870 mill kroner per 31.12.16. Økningen siste 12 måneder er på 5 783 mill kroner eller 12,0 % (5,1 %). Økningen i innskudd fordeler seg med 6,8 % (6,2 %) fra personmarkedet, 8,8 % (-0,5 %) fra bedriftsmarkedet og 43,5 % (13,3 %) fra offentlig sektor.

SpareBank 1 Nord-Norge innehar konsesjon til å etablere et 100 % eiet boligkredittdet, SNN Boligkreditt. Foretaket vil kunne være et supplement til SpareBank 1 Boligkreditt, som fortsatt vil være alliansebankenes hovedverktøy for låneopptak gjennom obligasjoner med fortrinnsrett (OMF).

Bankens langsiktig rating hos ratingbyråene Moody's og Fitch er henholdsvis A1 og A, med stabile utsikter.

Kapitaldekning

SpareBank 1 Nord-Norge fikk fra 01.01.07 tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko.

SpareBank 1 Nord-Norge har et mål om til enhver tid å være ubestridt solid, og skal tilfredsstille de myndighetspålagte minstekrav til kapitaldekning. Konsernets mål for ren kjernekapitaldekning er for tiden 14,5 %.

	KONSERN		MORBANK	
Kapitaldekning	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
Ren kjernekapitaldekning	15,0 %	13,9 %	19,2 %	17,2 %
Kjernekapitaldekning	16,3 %	15,1 %	20,3 %	18,3 %
Tilleggskapitaldekning	2,1 %	2,1 %	1,8 %	1,8 %
Totalkapitaldekning	18,4 %	17,2 %	22,1 %	20,1 %

Konsernet benytter proporsjonal konsolidering i kapitaldekningsrapporteringen av eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt og BN Bank.

SpareBank 1 Nord-Norge mottok i november 2016 Finanstilsynets vedtak om konsernets kapitalbehov. Dette vedtaket konkluderer med et pilar-2 krav på 1,5 % av risikovektet balanse. Konsernets regulatoriske minimumskrav til ren kjernekapitaldekning er dermed 13,0 % per 31.12.16. Gjeldende krav til motsyklisk kapitalbuffer er i dag 1,5 %. Finansdepartementet vedtok 15.12.16 at denne skulle øke med 0,5 prosentpoeng til 2,0 % fra 31.12.17. Formålet med den motsykliske kapitalbufferen er å gjøre bankene mer solide og robuste overfor utlånstap, samt å sikre mer stabil utlånsgivning i en nedgangskonjunktur.

Finansdepartementet fastsatte 20.12.16 nye krav til uvektet kapitalandel gjeldende fra 01.01.17. Nye krav er tatt inn i forskrift om kapitalkrav som sier at foretak til enhver tid skal ha en uvektet kjernekapitalandel som utgjør minst 3 % av institusjonens eksponering. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalbuffer som utgjør 2 % av institusjonens eksponering. For systemviktige banker skal uvektet kjernekapitalbuffer være minst 3 %.

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) er per 31.12.16 beregnet til 6,8 % (6,1 %).

Bankens soliditet vurderes som god ut fra gjeldende regulatoriske krav.

Det vises for øvrig til eget avsnitt om Kapitalstyring og Nye regulatoriske krav senere i beretningen.

Virksomhetsstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Styringen av SpareBank 1 Nord-Norge bygger på regnskapsloven og de prinsipper som er gitt i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det vises til eget kapittel i årsrapporten om virksomhetsstyring og selskapsledelse, som også dekker kravene i regnskapslovens § 3-3b. Kapitlet beskriver nærmere hvordan SpareBank 1 Nord-Norge følger opp anbefalingen.

God virksomhetsstyring i SpareBank 1 Nord-Norge omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter. Dette skal sikre eiernes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets prinsipper for god virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir realisert og innfridd.

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs. Det foreligger ikke vedtektsbestemmelser som begrenser retten til å omsette disse. Styret er ikke kjent med avtaler mellom eiere av egenkapitalbevis som begrenser mulighetene til å omsette disse eller å utøve stemmerett.

Den som vil gjennomføre erverv som medfører at vedkommende blir eier av en kvalifisert eierandel i SpareBank 1 Nord-Norge, må på forhånd sende melding om dette til Finanstilsynet. Som kvalifisert eierandel, regnes en eierandel som representerer 10 % eller mer av kapitalen eller stemmene i finansforetaket, eller gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av foretaket og dets virksomhet.

SpareBank 1 Nord-Norges vedtekter inneholder særlige eierbeføyelser som beskytter egenkapitalbeviserens interesse. Disse angir et krav om 2/3 tilslutning fra egenkapitalbeviserne ved en rekke beslutninger i bankens representantskap.

Det har ikke vært gjennomført emisjoner av egenkapital i 2016.

SpareBank 1 Nord-Norge har i 2016 inngått likviditetsgarantistavtale for bankens egenkapitalbevis med SpareBank 1 Markets AS.

Risiko- og kapitalstyring – generelle kommentarer

Ett av styrets prioriterte områder er å ha en risiko- og kapitalstyring som støtter opp under konsernets strategiske ambisjoner, mål og utvikling. Konsernet vektlegger en god risikostyring som skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig forvaltning av verdier over tid.

Det er et mål å styre alle vesentlige risikoer på linje med beste praksis for sammenlignbare banker.

Konsernets kontroll- og styringsmodell definerer ansvar og roller. SpareBank 1 Nord-Norge bruker betydelige ressurser på å etablere, følge opp og videreutvikle konsernets kvalitetssystemer, risikostyringssystemer og -prosesser.

Konsernets prinsipper og rammer for risikostyring og intern kontroll er nedfelt i et eget rammeverk. Dette gjennomgås og godkjennes årlig av styret. Rammeverket gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette.

Risikojustert kapital beregnes for alle vesentlige risikoområder. Dette er en viktig forutsetning for vurderinger tilknyttet risikoeksponering, kapitalbuffer og soliditetsmål.

Disse faktorene skal sikre konsernets drift også under stressede markedsforhold.

Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være moderat og innenfor rammene som er satt i konsernets risikostrategi. Gjennom god risikostyring skal konsernet ha en stabil og forutsigbar inntjenings- og resultatutvikling.

Intern kontroll

Styret har årlig revisjon av rammeverk for styring og kontroll, og løpende oppfølging av utviklingen i sentrale kvalitets- og risikoindikatorer. Konsernet har etablert en kontrollmodell hvor en egen avdeling for risikostyring har et overordnet ansvar for å sikre at styrings- og rapporteringssystemer benyttes aktivt av ledere i oppfølgingen av forretnings- og fagområder. Styret behandler årlig en oppsummerende rapport for internkontrollen i konsernet.

Intern revisor og ansvarlig revisor rapporterer jevnlig til styret, med uavhengige vurderinger av konsernets risiko, og om den interne kontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

Risikostyring

Finansiell virksomhet innebærer behov for styring og forvaltning av risiko. Styret i SpareBank 1 Nord-Norge legger vekt på god virksomhetsstyring som strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen, og har ansvaret for å overvåke konsernets risikoeksponering. Styret fastsetter rammer for alle sentrale forretnings- og risikoområder, som igjen måles og rapporteres i henhold til det vedtatte rammeverket.

Styret behandler kvartalsvis en oppsummering av risikobildet for konsernet. Denne danner grunnlaget for styrets diskusjoner og vurderinger av nødvendige tiltak. Sentralt i gjennomgangen er vurderinger av konsernets soliditet, lønnsomhet og effektivitet på bakgrunn av utviklingen i underliggende porteføljer og risikoer.

Forretningsrisiko

Konsernets forretningsrisiko knytter seg til eventuell svikt i inntjeningen, vesentlige endringer i kapitalbehovet som følge av nye regulatoriske krav, og/eller sviktende tillit og omdømme i markedet på grunn av alvorlige hendelser.

Forretningsrisiko kan oppstå som følge av ulike risikofaktorer, og konsernet benytter et bredt spekter av verktøy (kvantitative og kvalitative) for å identifisere og rapportere slik risiko.

God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen, og innbefatter både forebyggende tiltak og planer for hvordan hendelser skal håndteres. Styret behandler årlig forretningsstrategier og forretningsplaner. Konsernets rammer og retningslinjer for god virksomhetsstyring (Corporate Governance) og SNN-koden er viktige elementer i den forretningsmessige styringen av virksomheten.

Kredittrisiko

Konsernets kredittportefølje i bedriftsmarkedet har moderat risiko, mens personmarkedsporteføljens risiko vurderes som lav. Risikoutviklingen i begge porteføljene er god, med økte andeler i lav og middels risikoklasse og reduserte andeler i høy og høyeste risikoklasse. Utviklingen gjenspeiler utviklingen i landsdelen, hvor den makroøkonomiske situasjonen fortsatt er god. Banken har relativt lav direkte eksponering mot oljeavhengige sektorer. Det meste av utlån til personmarkedet er sikret med pant i fast eiendom, og sikkerhetsdekningen er god. Nivået på misligholdte lån er lavere i 2016 enn i 2015, og vurderes å være på nivå med hva konjunkturutviklingen i landsdelen tilsier.

Tapene i 2016 kommer i hovedsak fra økte gruppevisse tapsnedskrivninger og ett enkeltstående engasjement. Økningen i gruppevisse tapsnedskrivninger relaterer seg til bransjene industri, oljerelaterte næringer samt fiske og fangst. Innenfor industri og oljerelaterte næringer baseres økningen på underliggende risiko, mens økningen på fiske og fangst har bakgrunn i økt eksponering. Analyser på nåværende portefølje og foreløpige kriterier i henhold til IFRS 9, tilsier at implementering av ny standard ikke vil medføre betydelige effekter for nivået på gruppevisse tapsavsetninger.

I kredittstrategien vektlegges etablering av rammer for løpende styring av kreditttrisikoen. Bankens bevilgningsreglement og fullmakter er knyttet til sikkerhetsdekning og sannsynligheten for mislighold, og gjelder innenfor kredittstrategi og overordnede kredittpolitiske retningslinjer. Bevilgningsreglementet evalueres årlig i styret.

Styret følger løpende opp risikoen i bankens utlånsportefølje. Dette for å avdekke utviklingstrekk så tidlig som mulig, og om nødvendig justere kredittpolicyen.

Markedsrisiko

Konsernets markedsrisiko klassifiseres som moderat. Eksponeringen mot markedsrisiko oppstår i all hovedsak som følge av aktiviteter som skal understøtte andre deler av driften i konsernet. Porteføljen av eiendeler som er direkte utsatt for markedssvingninger utgjør således en liten del av totalbalansen, og banken driver i liten grad egenhandel med verdipapirer.

Stresstester for markedsrisiko viser at banken og konsernet har evne til å holde risiko innenfor vedtatte rammer.

Likviditetsrisiko

Selv om likviditetsrisikoen i konsernet vurderes som lav, har banken betydelig fokus på området. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og gjeld til kredittinstitusjoner er 21 165 mill kroner per 31.12.16, en reduksjon på 880 mill kroner fra 2015. Konsernets innskuddsdekning er 76,1 % per 31.12.16 mot 75,1 % i 2015 og 74,7 % i 2014. God innskuddsdekning og stabile kundeinnskudd er viktig for bankens likviditetsstyring, og banken forventer at nye krav til likviditetsbuffer og måling av likviditetsrisiko vil skjerpe konkurransen om stabile kundeinnskudd. Refinansieringsbehovet i kapitalmarkedet i 2017 er innenfor et nivå som vurderes som normalt for konsernet. Refinansieringsbehovet anses derfor ikke å skulle medføre likviditetsmessige utfordringer.

Konsernets fundingstrategi skal ivareta ulike hensyn, som avveininger mellom lavest mulig innlånskostnad i kapitalmarkedet og kostnadene knyttet til diversifisering av bankens innlån med hensyn til løpetid og innlånskilder. Styret behandler konsernets likviditetsstrategi og beredskapsplaner minimum én gang i året.

Nye krav til en forsvarlig likviditetsstyring reguleres blant annet ved minimumskrav til LCR (Liquidity Coverage Ratio) og NSFR (Net Stable Funding Ratio). SpareBank 1 Nord-Norges finansiering er tilpasset disse nye kravene.

Operasjonell risiko

Styring av operasjonell risiko er en viktig del av den samlede risikostyringen. Det er derfor utviklet et eget system for oppfølging, dokumentasjon og rapportering av risiko- og forbedringsområder.

Den operasjonelle risikoen i konsernet overvåkes kontinuerlig. Avdeling for risikostyring koordinerer dette arbeidet og rapporterer til ledelsen og styret.

Internrevisjonen foretar uavhengige gjennomganger og tester av sikkerhetsnivået i konsernet, både fysisk sikkerhet og IT-sikkerhet. Konsernet har betydelig oppmerksomhet rettet mot de til enhver tid mest aktuelle truslene, som IT-kriminalitet, svindel og andre typer trusler mot konsernet og kundene. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke konsernets lønnsomhet, omdømme eller kunder, følges opp i konsernets risikostyringssystem. SpareBank 1 Nord-Norge samarbeider også med SpareBank 1-alliansen for å sikre god og stabil drift og et høyt sikkerhetsnivå.

Området er etter styrets vurdering under tilfredsstillende kontroll, men krever kontinuerlig oppfølging.

Eierisiko

Eierandelene i felleskontrollerte selskap er betydelige og viktige for konsernets totale resultatskaping. På den annen side kan disse eierandelene gi både økt volatilitet i resultatene og påvirke kapitaldekningen.

Risikoen i de ulike selskapene er moderat, men banken er indirekte utsatt for betydelig markedsrisiko – særlig gjennom eierposten i SpareBank 1 Gruppen.

Kapitalstyring

Kapitaldekningsregelverket stiller minstekrav til ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. Dette regelverket omfatter kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I tillegg kreves det at finansinstitusjoner gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP). Finanstilsynet har gitt føringer for prosessen, og kapitalvurderingen skal innbefatte alle vesentlige risikoer, også utover det regulatoriske minstekravet. Kapitalvurderingen skal videre være fremoverskuende og basert på tilfredsstillende metoder og data. Det skal også tas høyde for usikkerhet i beregninger, metoder og data. Hvert kvartal vurderes og oppsummeres konsernets risiko- og kapital-situasjon i en egen rapport til styret.

Finanstilsynet kunngjorde tidlig i 2016 metodikk for fastsettelse av pilar 2-² kravene, samt prinsipper for dialog med den enkelte bank i denne forbindelse. I løpet av høsten har pilar 2-vedtakene for de enkelte banker blitt publisert, som et ledd i den økte transparensten. Konsernet har etablert prosesser som skal vurdere kapitalbehovet i forhold til risikoprofil og kvaliteten på etablerte risikostyrings- og kontrollsystemer i henhold til Finanstilsynets metoder. Finanstilsynet vedtok i november 2016 konsernets pilar 2-påslag til 1,5 %. Dette er i samsvar med konsernets egne beregninger.

Konsernets soliditetsmål inngår som en sentral størrelse i strategi- og planprosessen.

Ytterligere omtale av virksomhetsstyring og selskapsledelse, finnes i kapitlene som omhandler risikostyring, kapitalstyring, virksomhetsstyring og selskapsledelse i årsrapporten.

Nye regulatoriske krav

Flere nye regler på finansmarkedsområdet er foreslått og/eller innført i 2016, og det pågår fortsatt et betydelig regelverksarbeid både internasjonalt og i Norge. Sentrale endringer i 2016 og varslede regelverksendring i 2017 kan kort oppsummeres til:

- Økning av motsyklisk kapitalbuffer (2 % fra 31.12.17)
- Fastsettelse av pilar 2-krav (1,5 % for SpareBank 1 Nord-Norge)
- Krav til uvektet kapitalandel (5 % fra 30.06.17)
- Videreføring og innskjerping av boliglånsforskriften (Gjeldende til 30.06.18)
- Innføring av finansskatt (Anslått årlig økning i kostnadene med om lag 30 mill kroner)
- IFRS 9 – ny nedskrivningsmodell for utlån i banker (Implementeres fra 01.01.18)
- Finansdepartementet har varslet
 - forslag om innføring av SMB-rabatten i Norge
 - vurdering av dagens Basel I-gulv
 - forslag om å forskriftsfeste krav til likviditetsreserve i signifikante valutaer

For mer utfyllende omtale vises det til kapitlet risikostyring, interkontroll og kapitalstyring annet sted i årsrapporten.

Revisjon

Ekstern revisor for konsernet er KPMG. Intern revisjon utføres av Ernst & Young, som rapporterer til styret.

² Pilar 2: Kapital ut over minstekravet og bufferkrav for risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet i pilar 1 (pilar 2-krav). Pilar 2-kravet skal dekkes av ren kjernekapital.

Forskning og utviklingsaktiviteter

SpareBank 1 Nord-Norge driver forretningsutvikling i egen regi, og deltar samtidig i et omfattende utviklingssamarbeid innenfor SpareBank 1-alliansen.

Utviklingsarbeidet har dels relatert seg til nye produkter og tjenester. Et godt eksempel på utviklingsarbeid i SpareBank 1-alliansen er mobil betaling (mCash) og mobile tjenester, som enkel etablering av spareavtaler i mobilbanken.

Utvikling i SpareBank 1 Nord-Norge handler også om å forbedre prosesser og arbeidsmetodikk. I løpet av 2016 har banken tatt i bruk sin første robot – en digital assistent. Ved bruk av digitale assistenter blir saksbehandling raskere samtidig som feil elimineres.

Også på samfunnsarenaen driver SpareBank 1 Nord-Norge utviklingsarbeid. Sammen med LO og NHO har banken etablert Agenda Nord-Norge, som har utviklet seg til å bli landsdelens viktigste møteplass for næringsutvikling. Her deltar både offentlige og private aktører, på tvers av geografi, bransjer og partipolitikk.

Konsernet driver ikke aktiviteter som kan karakteriseres som forskning. Gjennom SNN-fondet tildeler konsernet midler til kunnskaps- og forskningsformål i landsdelen, og bidrar dermed til utvikling av ny kunnskap på viktige områder.

Organisasjon og HR

Dyktige og engasjerte medarbeidere er den viktigste forutsetningen for å skape verdi for SpareBank 1 Nord-Norges kunder, for eierne og for Nord-Norge. Det forplikter å være en attraktiv arbeidsplass for engasjerte og dyktige medarbeidere. De raske endringene som skjer i finansbransjen, i kundeatferd og i regulatoriske forhold, fører til at konsernet må være en endringsdyktig organisasjon med medarbeidere som kontinuerlig utvikler seg i takt med forventninger og krav.

SpareBank 1 Nord-Norge har en stor søkermasse til ledige stillinger og et sykefravær, som er blant landets laveste, på kun 2,7 %. Videre har konsernet høyt engasjement og stolthet blant medarbeiderne, noe som er dokumentert i egne årlige organisasjonsundersøkelser med anonymiserte tilbakemeldinger fra konsernets medarbeidere. Dette vitner om at konsernet lykkes i å være en attraktiv arbeidsplass.

I 2016 ble både en omfattende frivillig nedbemanningsprosess og større organisatoriske endringer gjennomført. Dette var nødvendige omstillingstiltak som samlet bidrar til å ruste konsernet for fremtiden. Parallelt med avslutning av arbeidsforhold, tok konsernet imot i overkant av 60 nye medarbeidere. SpareBank 1 Nord-Norges medarbeidere har altså takket farvel til 150 gode kolleger, tatt vel imot nye, og håndtert større organisatoriske endringer med nedleggelser av kontorer og endringer i konsernfunksjonene.

Likestilling og mangfold

SpareBank 1 Nord-Norge fremmer likestilling blant alle ansatte, uavhengig av kjønn, legning, språk, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, religion og livssyn. Konsernet har medarbeidere fra ulike nasjoner, og mange er flerspråklige. I vår landsdel har det vært særlig viktig å ha medarbeidere som behersker samisk og russisk. I kundemottak og flere andre funksjoner er det påkrevd at medarbeiderne har gode engelskkunnskaper.

I konsernet er det 53 % kvinner og 47 % menn. Når det gjelder kvinner i ledelsen, er andelen 35 % for konsernet og 37 % for bankvirksomheten. Dette er en forbedring, men ambisjonen er å øke kvinneandelen blant ledere til 40 %. Så langt er det benyttet kvalitative og individuelle tiltak for å nå dette målet, særlig gjennom intern karriereveiledning.

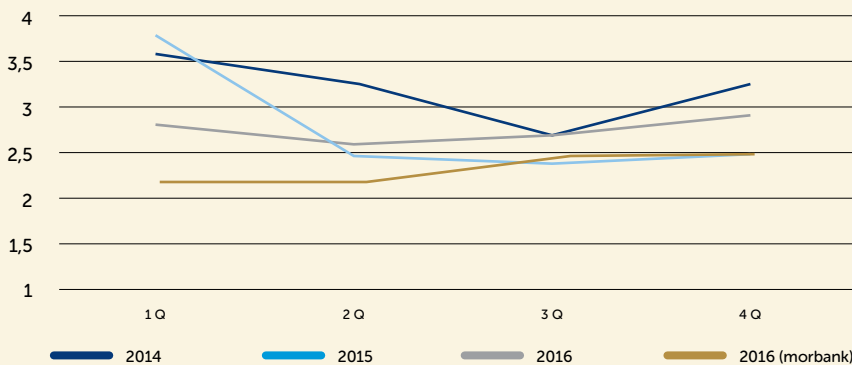
Helse, miljø og sikkerhet

Meningsfylt arbeid og godt arbeidsmiljø med samhold og felles mål, er grunnlaget for trivsel, økonomisk vekst og optimal produktivitet. Konsernet arbeider offensivt med helse, miljø og sikkerhet (HMS). Et aktivt tiltak som bidrar til arbeidsmiljøet, er at alle ledere og tillitsvalgte gjennomfører HMS-kurs som tilfredsstiller Arbeidstilsynets anbefalinger til innhold og omfang. I 2016 var det 12 ledere som gjennomførte kurset. Når det gjelder sikkerhet, er det gjennom året gjennomført flere mindre kurs om utvalgte sikkerhetstema. Konsernets medlemmer av krisestab og kriseledelse har i tillegg gjennomført trening i krisehåndtering og metodikk sammen med SpareBank 1-alliansen.

I omstillingsprosessen ble det utarbeidet en risikovurdering i samarbeid med verne-tjenesten. Risikovurderingen inneholdt risikoreduserende tiltak både før, under og etter nedbemanningen og de betydelige organisatoriske endringene. Etter styrets vurdering har dette arbeidet medvirket til en vellykket omstillingsprosess. Dette vises også tydelig gjennom indikatorer for arbeidsmiljø i den nevnte organisasjonsundersøkelsen.

Konsernets SPOR-konsept har fokus på fysisk hverdagsaktivitet og sunt kosthold. SPOR er blitt en naturlig del av konsernets satsing på HMS og et viktig ledd i å bygge bedriftskultur. Hele 87 % tar del i programmet, og konsernet ligger godt over Helse-direktoratets anbefalinger om fysisk aktivitet for ansatte.

Utvikling sykefravær SNN

Note: 2014 og 2015 er tall for konsernet uten SNN Regnskaphuset, i tall for 2016 er disse inkludert.

SpareBank 1 Nord-Norge tilstreber å forebygge skader som følge av ran, trusler eller andre uønskede hendelser. I 2016 hadde konsernet ingen ransforsøk. Det var tre registrerte tilfeller av trusler mot ansatte, og to ulykker i forbindelse med arbeid. Begge ulykkene var av mindre alvorlig karakter.

Sykefravær og inkluderende arbeidsliv

Alle selskapene i konsernet er IA-bedrifter. Avtalen om inkluderende arbeidsliv varer ut 2018. SpareBank 1 Nord-Norge har de siste årene arbeidet systematisk og bredt for å redusere sykefraværet. Deltakelse i SINTEF Nords forskningsprosjekt om sykefravær i landsdelen har gitt god kunnskap og bevissthet om denne tematikken. Som nevnt er konsernets legemeldte og egenmeldte sykefravær på 2,7 % for 2016.

Sammenlignet med finansbransjen (per 3. kvartal 2016), som kun rapporterer legemeldt sykefravær, har SpareBank 1 Nord-Norge ett prosentpoeng lavere sykefravær.

Eierforhold

SpareBank 1 Nord-Norge har to eiergrupperinger. Egenkapitalbeviserens beregnede eierandel av bankens egenkapital, gjennom eierandelskapitalen (eierandelsbrøken), utgjorde 46,36 % per 01.01.16, mens 53,64 % av egenkapitalen var samfunnseid.

SpareBank 1 Nord-Norges eierandelskapital utgjør 1 807 mill kroner per 31.12.16. Antall egenkapitalbevis var på samme tidspunkt 100 398 016 à 18 kroner, fullt innbetalt.

Antall egenkapitalbevisiere var 7 465 per 31.12.16 (7 641) og andelen nordnorske eiere var 18,1 % (19 %).

Resultat per egenkapitalbevis (konsern) var 5,82 kroner (4,11 kroner). Per 31.12.16 var kursen 52,25 kroner (36,20 kroner). Pris/Inntjening og Pris/Bok for konsernet var henholdsvis 9,0 (8,9) og 1,0 (0,8) per 31.12.16.

Bankens eier- og utbyttepolitikk tilsier at banken tar sikte på å gi en konkurransedyktig avkastning for bankens eiere. Den tidligere begrensningen om en utdelingsgrad på maksimalt 50 % av konsernets årsoverskudd er fjernet. Utdelingsgraden for 2016 på 59,6 % av konsernets resultat karakteriseres som ekstraordinær høy. Årsaken til den høye utdelingsgraden er at konsernets kapitalmål er mer enn oppfylt og det ekstraordinære utbyttet fra SpareBank 1 Gruppen i 4. kvartal 2016. For 2017 tas det sikte på en utbyttegrad på minimum 50 %.

Morbanks overskudd etter skatt fordeles mellom egenkapitalbevisiere og bankens samfunnseide kapital ut fra egenkapitalens relative fordeling mellom disse eiergrupperingene.

Utjevningsfondet utgjør 1 656,3 mill kroner per 31.12.16, etter tildeling av 328,6 mill kroner fra årets resultat. I utjevningsfondet inngår også avsatt kontantutbytte på 346,4 mill kroner (3,45 kroner per egenkapitalbevis). Etter IFRS behandles dette som egenkapital i regnskapet frem til utdeling av utbytte er vedtatt av representantskapet. Utbytte til den samfunnseide kapitalen gis gjennom tildeling av midler til allmennyttige formål. For 2016 utgjør dette 400,8 mill kroner.

Det vises for øvrig til utdypende avsnitt om eierforhold senere i årsrapporten.

Samfunnsansvar

SpareBank 1 Nord-Norge tar hensyn til hvordan aktiviteter påvirker mennesker, miljø og samfunn. Samfunnsansvaret skal gjenspeiles i alle ledd av virksomheten. Det innebærer blant annet å ha en høy etisk standard og troverdig forretning i samarbeid med kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet banken er en del av. Samfunnsansvaret reguleres gjennom rammeverk i norske lover og forskrifter, samt SpareBank 1 Nord-Norges egne retningslinjer, strategi og policyer.

I 2016 har SpareBank 1 Nord-Norge igangsatt et arbeid med både å tydeliggjøre og synliggjøre egne retningslinjer for samfunnsansvar i virksomheten. Dette arbeidet videreføres i 2017. For mer utfyllende informasjon om samfunnsansvar og samfunnsengasjement, se eget kapittel i årsrapporten.

Samfunnsengasjement

– Sammen får vi ting til å skje

Samfunnsengasjementet til SpareBank 1 Nord-Norge er en viktig del av konsernets samfunnsansvar. Siden 2006 har SpareBank 1 Nord-Norge bidratt med over 700 mill kroner fra SNN-fondet. Pengene går til prosjekter som bidrar til å utvikle kultur, idrett, utdanning og det frivillige arbeidet i landsdelen. Dette er prosjekter som skaper bolyst, skaper arbeidsplasser og som bygger landsdelen.

Miljø og klima

SpareBank 1 Nord-Norge har i 2016 fortsatt arbeidet for å bli en enda mer ressursbesparende og miljøeffektiv organisasjon. Dette gjøres blant annet gjennom å stille krav til leverandører, samarbeidspartnere og til rutiner og egne medarbeidere i konsernet. SpareBank 1 Nord-Norge er sertifisert miljøfyrtårn og følger de forpliktelser som ligger i sertifiseringsordningen.

Miljømessige tiltak i den daglige driften og i konsernets investeringer, vil være bærekraftige både i et miljømessig og et økonomisk perspektiv på kort og lang sikt. I 2016 har konsernet hatt fokus på å optimalisere og redusere tidsbruk, kostnader og miljømessige aspekter tilknyttet reiseaktiviteten for ansatte. I tillegg har konsernet i løpet av 2016 lagt ned 21 lokalkontorer, noe som indirekte har bidratt til redusert behov for oppvarming, renhold, reising og forbruk av papir og energi.

SpareBank 1 Nord-Norge utarbeider et energi- og klimaregnskap som dokumenterer konsernets forbruk, gjenvinningsgrad og energiforbruk. Regnskapet følger de internasjonale standardene i «The Greenhouse Gas Protocol» og ISO 14064-1. Energi- og klimaregnskapet for 2016 viser et totalt klimagassutslipp for SpareBank 1 Nord-Norge på 1 070 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette er en reduksjon på 326,2 CO₂-ekvivalenter, tilsvarende 23,4 % sammenlignet med 2015. I 2016 brukte konsernet 7 729 MWh elektrisitet fra strømmettet/fjernvarme. Dette er en nedgang på 36 % fra 2015.

Høsten 2016 startet konsernet opp prosjektet «jobb smartere, reis mindre». Prosjektets målsetning er at ansatte skal øke bruken av nettbaserte møter og redusere behovet for reiser gjennom mer aktiv bruk av teknologi, som video- og skypeteknologi. Resultatene er gode, og utslipp fra flyreiser i 2016 tilsvarer 524 tCO₂e. Dette er en reduksjon på 15 % fra 2015 og skyldes mindre reisevirksomhet.

Mer utfyllende informasjon om energi- og klimaregnskapet for 2016 kan leses i årsrapportens kapittel om samfunnsansvar.

Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge

Banken opprettet Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge i 2011. Stiftelsens hovedformål er å utøve et langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Nord-Norge, herunder å forvalte de egenkapitalbevis som stiftelsen ble tilført ved opprettelsen, og så langt det er mulig å delta i emisjoner i SpareBank 1 Nord-Norge. Stiftelsen skal også yte gaver til allmennyttige formål av avkastningen på kapitalen den forvalter.

Bakgrunnen for opprettelsen var ny finansieringsvirksomhetslov i 2009, som la til rette for likebehandling av de to eiergrupperingene i sparebanker; samfunnet og egenkapitalbevisiere. Tidligere utfordringer knyttet til såkalt utvanning av egenkapitalbevisierne, med høy utdeling av utbytte til egenkapitalbevisierne, var med dette løst. Banken vedtok derfor en utbyttepolitikk som fastslo likebehandling av eiergrupperingene, med en i utgangspunktet lik utdelingsgrad av overskuddet til utbytte og gaver. Dette kunne imidlertid medført svært store utdelinger av utbytte/gaver til samfunnet som eier – en eier som ikke kan delta i fremtidige emisjoner. Over tid kunne dette ført til en forvitring av bankens samfunnsmessige eierskap, noe som ble vurdert til verken å være i bankens eller det samfunnsmessige eierskapets interesse.

SpareBank 1 Nord-Norges intensjon er at deler av det årlige samfunnsutbyttet skal tildeles stiftelsen. Stiftelsen vil dermed kunne bygge opp kapital som kan benyttes i fremtidige emisjoner i banken.

Stiftelsen har siden opprettelsen fått flere tildelinger fra banken, og forvalter til sammen 439 mill kroner per 31.12.16. I styrets forslag til disponering av årsresultatet for 2016 legges det opp til en tildeling av ytterligere midler til stiftelsen.

Gavetildeling

Stiftelsens vedtekter sier at den skal yte gaver til allmennyttige formål innenfor SpareBank 1 Nord-Norges markedsområde. I 2016 er det gitt gaver på til sammen 11 mill kroner, fordelt på 83 prosjekter. Blant disse er det gitt 10 stipender til nordnorske kulturtalenter.

Sparebankstiftelsens hjemmeside og Facebook oppdateres regelmessig med aktuelle nyheter: www.snnstiftelsene.no/sparebankstiftelsen.

Sparebankstiftelsen har to deltidsansatte; en daglig leder i 20 % stilling og en kontorleder i 50 % stilling.

SpareBank 1 Nord-Norges Kulturnæringsstiftelse

SpareBank 1 Nord-Norges Kulturnæringsstiftelse ble etablert i 2012. Formålet er å bidra til allmennyttig utvikling av kulturnæring i landsdelen. Dette skal skje ved at stiftelsen gir økonomiske bidrag (gaver eller investeringer) til kulturnæringsvirksomhet eller kulturnæringsfremmende aktiviteter. Det overordnede målet er å bidra til å skape flere arbeidsplasser.

Ved tildelinger skal det blant annet legges vekt på

- mangfoldet innenfor kulturnæringen
- utvikling av kulturnæringen i SpareBank 1 Nord-Norges markedsområde
- mulighetene for å utvikle bærekraftige strukturer som over tid kan danne grunnlag for økt sysselsetting innenfor kulturnæringen

I løpet av 2016 har Kulturnæringsstiftelsen bevilget 15,5 mill kroner til 123 prosjekter.

Stiftelsens viktigste virkemiddel er søknadsbaserte tilskudd innenfor musikk, litteratur, film, scenekunst og visuell kunst.

Prosjektene var i størrelsesorden 15 000 til 250 000 kroner, med et gjennomsnitt på om lag 100 000 kroner.

I 2016 gikk Kulturnæringsstiftelsen inn i to store strukturbyggende samarbeidsprosjekter. Det ene er etableringen av det regionale investeringsfondet Filmfond Nord i samarbeid med fylkeskommunene i Nordland, Troms og Finnmark, der det gis et tilskudd på 1,5 mill kroner i fondskapital. Det andre er etableringen av stiftelsen Artica Svalbard i samarbeid med Kulturdepartementet og Fritt Ord, der fondstilskuddet er på 1 mill kroner. Tilsvarende bevilgninger vil bli gitt til Filmfond Nord og Artica Svalbard i 2017 og 2018.

Kulturnæringsstiftelsen er aktiv i forhold til å påvirke opinion og beslutningstakere i retning av en sterkere satsing på kulturnæring. I denne forbindelse er det holdt en rekke foredrag på workshops og konferanser, og det er skrevet kronikker i nordnorske aviser.

Både nasjonalt og regionalt har stiftelsen fått gjennomslag i saker den har engasjert seg i.

Se også Kulturnæringsstiftelsens hjemmeside: www.snnstiftelsene.no/kulturnæringsstiftelsen, for regelmessig oppdatering av nyheter.

SpareBank 1 Nord-Norges kunststiftelse

SpareBank 1 Nord-Norges kunststiftelse ble etablert i 2007 av bankens styre. Hovedformålet er å bygge opp og forvalte en samling av kunstverk av betydning for landsdelen. Verkene vises i bankens lokaler eller deponeres i offentlige institusjoner. Samlingen teller i dag 835 verk, hvorav 131 er innkjøpt etter oppstarten.

Styret i stiftelsen arbeider med å utvikle kvaliteten og tilgjengeligheten til kunstsamlingen. Ved innkjøp rettes oppmerksomheten særlig mot visuell kunst og kunsthåndverk med tilknytning til bankens markedsområde og virkefelt; landsdelen og nordområdene. Samtidig vektlegges det at samlingen bør reflektere nasjonale og internasjonale strømninger. Formidling av samlingen til offentligheten er også et viktig arbeidsområde.

Styret og konsernledelsen

SpareBank 1 Nord-Norges styreleder er Karl Eirik Schjøtt-Pedersen. I representantskapsmøtene i mars 2016 ble det gjort tre endringer i styret. Styremedlem og tidligere kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas, ble valgt som ny nestleder. Kjersti Terese Stormo, direktør for BE Kraftsalg AS/økonomsjef Bodø Energi, og Bengt Olsen, økonomi- og finansdirektør for DIPS ASA, ble valgt som nye medlemmer. Det ble avholdt totalt 16 styremøter i 2016.

Fra styret utgår det følgende underutvalg:

Revisjonsutvalget skal forberede styresaker som vedrører overvåking av finansiell informasjon og selskapets interne kontroll og risikohåndtering. Konsernsjef er ansvarlig for å gjøre informasjon og anbefalinger tilgjengelig for utvalget etter behov og på forespørsel. Styret har valgt en løsning hvor utvalget består av styrets nestleder og to øvrige styremedlemmer. Disse er uavhengige etter definisjonen i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance).

Risikoutvalget skal forberede styresaker som vedrører konsernets samlede risiko og skal gjøre vurderinger hvorvidt styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang. Risikoutvalget har lik sammensetning og har samme medlemmer som revisjonsutvalget.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede styresaker som vedrører godtgjørelsesordninger, vurdere godtgjørelser til konsernsjef og foreslå eventuelle endringer i disse. I SpareBank 1 Nord-Norge består utvalget av styrets leder og to øvrige medlemmer, og er uavhengig av ledende ansatte. Konsernet innordner sin praksis i henhold til bestemmelsene fastsatt i forskrift om godtgjørelser i finanssektoren, og godtgjørelsesutvalgets mandat oppfyller disse bestemmelsene.

Se også kapitlet Eierstyring og selskapsledelse annet sted i årsrapporten.

Konsernsjef i SpareBanken Nord-Norge er Jan-Frode Janson. Den samlede konsernledelse utgjorde 11 personer i 2016, dette etter at Ronni Møller Pettersen tiltrådte som konserndirektør for Salg og kunderelasjoner. Hanne Johansen Nordgaard fratrådte som konserndirektør for region Helgeland 31.12.16, for å starte i ny stilling som administrerende direktør i Helgeland Sparebank. Trude Glad er konstituert som konserndirektør for region Helgeland, og vil inntil videre lede både denne og region Salten.

Makroøkonomiske forhold – status og utsiktene for 2017

Ved starten av 2016 var det uro og kraftige svingninger i finansmarkedene. Dette var drevet av frykt for nedtur i Kina og fremvoksende økonomier, samt kollaps i enkelte europeiske banker. Den globale veksten i 2016 ser ut til å bli 3,1 %, en marginal nedgang fra 3,2 % i 2015. Veksten for 2017 ser ut til å kunne ta seg litt opp. Det er fortsatt særlig de fremvoksende økonomiene som bidrar til veksten, men det er også tegn til bedring i industrilandene. Arbeidsledigheten er fal-

lende, og det er signaler som tyder på at inflasjonen er på vei opp. Risikoen for deflasjon har avtatt, noe som gjør at stimulanter fra sentralbankene ikke bør være like nødvendige som tidligere. Rentene vil sannsynligvis stige svakt i tiden fremover.

Det er på denne bakgrunn grunn til å være relativt positiv til utsiktene for verdensøkonomien i 2017. Etter finanskrisen, statsgjeldskrise og et betydelig oljeprisfall, kan en nå håpe på et noe mer stabilt år. Til tross for en noe økende optimisme er det likevel fortsatt mye usikkerhet i verdensøkonomien. Fare for handelskrig og økt proteksjonisme, usikkerhet rundt kommende valg i Europa, og Brexit-forhandlingene, er faktorer som kan redusere den globale veksten. I tillegg er det bekymring rundt gjeldsoppbyggingen i Kina og muligheten for et betydelig tilbakeslag i kinesisk økonomi.

Norge og norsk økonomi er fortsatt preget av fallet i oljeprisen. Dette gjenspeiler seg i den svake økonomiske veksten de siste årene. BNP-veksten for fastlands-Norge ble svakere i 2016 enn både Statistisk Sentralbyrå (SSB) og Norges Bank så for seg ved inngangen til året. Anslag før offentliggjøring av 4. kvartalstallene viser en vekst på 0,7 % i 2016. Det er imidlertid tegn som tyder på at norsk økonomi er i bedring, men det går fremover med små skritt. Veksten i fastlands-BNP ventes å øke til om lag 2 % i 2017. Det er først og fremst privat konsum og høye investeringer i bolig og offentlig sektor som vil drive veksten.

Veksten i husholdningenes disponible inntekt ble vesentlig lavere enn antatt i 2016. SSB anslo at den ville øke med 1,4 %, mens fasit ser ut til å bli om lag 0 %. Til tross for nedgangen i realinntekt i 2016, har privat konsum vokst omtrent som forventet med 1,5 %. Forklaringen er at folk sparer mindre. Boliginvesteringene økte kraftig i 2016. Igangsetting av nye boliger var det høyeste på 30 år, og tallene vil fortsatt være sterke inn i det nye året.

Boligprisene og husholdningenes gjeld fortsatte å øke i 2016. I desember 2016 var boligprisene for hele landet 12,8 % høyere enn i desember året før. De regionale forskjellene er store; fra 23,3 % prisvekst i Oslo til et prisfall på 2,3 % i Stavanger. I Nord-Norge har prisveksten i Tromsø og Bodø vært på henholdsvis 7,5 % og 10,1 %, mens resten av landsdelen hadde en prisvekst på 10,2 %. Dette er litt lavere enn veksten for hele landet, men representerer fortsatt en høy prisvekst. I markedet er det forventet at boligprisveksten vil avta utover i 2017. Dette fordi veksten den siste tiden ikke er bærekraftig på sikt, og fordi effekten av lav rente i stor grad er tatt ut. Det bygges også mye for tiden, noe som vil øke tilbudet av boliger.

Generelt har nordnorske husholdninger en sunn økonomi. Det er likevel slik, særlig i de største byene i landsdelen, at de stigende boligprisene har medført en høy gjeldsbelastning i mange husholdninger. Dersom rentene skulle stige mer enn antatt, kan det gi utfordringer for enkelthusholdninger. Myndighetene har lenge vært bekymret for utviklingen i boligprisene, særlig fordi de bidrar til å øke husholdningenes gjeldsvekst. For å begrense veksten besluttet Finansdepartementet å skjerpe kravene i boliglånsforskriften fra og med 01.01.17. Endringene inkluderer en låneramme på maksimalt fem ganger brutto inntekt og mer restriktive regler for Oslo. SpareBank 1 Nord-Norge deler myndighetenes bekymring for gjeldsveksten, og er i det daglige kredittarbeidet opptatt av å drive en forsvarlig utlånspolitikk som ikke skal bidra ytterligere til boligprisveksten.

Tilbakeslaget i petroleumssektoren førte til en markant oppgang i arbeidsledigheten i løpet av 2015. I 2016 var utviklingen mer stabil. I norsk målestokk er arbeidsledigheten høy, og de fleste analytikere forventer at den vil holde seg relativt uforandret på om lag 5 % i 2017. Nord-Norge har lavere ledighet enn i landet for øvrig, og mange steder er det problemer med å skaffe nok kvalifisert arbeidskraft.

Nordnorsk økonomi går fortsatt godt, og har en betydelig høyere vekst enn i resten av landet. Mens fastlands-Norge som helhet hadde en anslått vekst på 0,7 % i 2016, er Konjunkturbarometer for Nord-Norges anslag for Nord-Norge på om lag 4 %. Dette skyldes i stor grad en kraftig vekst i sjømat- og reiselivsnæringen, økende eksport fra prosessindustrien, og at Nord-Norge kun i liten grad har vært påvirket av nedgangen i oljeindustrien. For den kraftkrevende industrien i Nordland har effekten av svak krone og lave kraftpriser også vært positiv. Et annet bidrag til at veksten er høyere i Nord-Norge enn landet for øvrig, er at privat konsum vokser raskere i nord enn ellers i landet.

Sjømat er en av landsdelens viktigste næringer målt i verdiskaping. Eksportverdien av nordnorsk sjømat steg med 22 % fra 2015, til 24,5 mrd kroner i 2016. Det er verdt å merke seg at veksten ikke kommer som et utslag av høyere volum, men av høyere priser. Sjømatnæringens fremtid ser fortsatt lys ut i nord, med store muligheter for økt produksjon av laks langs kysten, og en torskesektor med bærekraftige bestander og høye kvoter.

Reiselivet i landsdelen hadde om lag 9 % flere gjestedøgn per november 2016 enn for tilsvarende periode i 2015. Samtidig steg antall utenlandske gjestedøgn med 18 %. En økende andel av trafikken er vinterturisme. Troms hadde for eksempel 33 % flere utenlandske gjestedøgn i november 2016 enn i november 2015.

I bygg og anlegg har veksten avtatt noe, men er fortsatt på i overkant av 4 %.

Olje og gass representerer en betydelig verdiskaping for landsdelen. Dette selv om sektoren fortsatt er i en tidlig fase i nord, kun med feltene Norne, Snøhvit, Skarv og Goliat i drift. I tillegg er gassfeltet Aasta Hansteen under utbygging. Sammen med nye funn, på feltene Johan Castberg, Gotha og Alta, og åpning av nye leteområder, er oljesektoren i nord i større grad satt på kartet. Fallet i oljepris får på kort sikt begrenset betydning for aktivitetsnivået. I tillegg har den lave oljeprisen forsterket selskapenes arbeid med kostnadsreduksjoner. Sistnevnte vil gjøre det lettere å realisere fremtidige prosjekter også i nord. Ett eksempel er utbyggingen av Johan Castberg-feltet, hvor betydelige kostnadsbesparelser er gjennomført. Dette har vært et svært viktig bidrag til at utbygging av dette feltet i Barentshavet ble besluttet videre utredet.

De makroøkonomiske forholdene ligger til rette for at også 2017 vil gi vekstmuligheter for Nord-Norge og SpareBank 1 Nord-Norge. Samtidig finnes det usikkerhetsmomenter i det internasjonale makrobildet og da særlig knyttet til den fremtidige utviklingen i kronekursen. Med et relativt sett betydelig større innslag av eksport i nordnorsk økonomi enn i Norge som helhet, er valutakursen meget viktig, særlig for eksportnæringene og reiselivet. En sterkere krone vil derfor være negativt for utviklingen i landsdelens økonomi.

Mer proteksjonisme og mindre verdenshandel vil heller ikke være positivt for nordnorsk økonomi. Mange steder og næringer opplever det som vanskelig å skaffe kvalifisert arbeidskraft. Et stramt arbeidsmarked kan dermed bli en utfordring for veksten i Nord-Norge. Det samme gjelder en infrastruktur som ikke er tilstrekkelig effektiv. Samlet sett vurderes likevel de makroøkonomiske utsiktene som noe bedre for Nord-Norge enn for landet som helhet.

En av SpareBank 1 Nord-Norges roller er å sørge for at gode prosjekter får riktig finansiering. Konsernet ønsker også å bruke sin kompetanse til å bidra til at landsdelen får gjennomført tiltak og investeringer som styrker verdiskapingen. Samarbeidet med NHO og LO om Agenda Nord-Norge og Konjunkturbarometer for Nord-Norge er viktige bidrag i denne sammenheng.

Avslutning

Til tross for stor usikkerhet internasjonalt, vurderer banken vekstutsiktene for nordnorsk økonomi som relativt gode. Prognosen i Konjunkturbarometer for Nord-Norge tilsier en vekst i økonomien på 3 % i 2017. Eksport og reiseliv er viktig for landsdelen, og derfor vil Nord-Norges konkurransekraft bli utfordret med en sterkere krone. Et verdensbilde med mindre samhandel og økt proteksjonisme vil også kunne være negativt for landsdelen.

Høsten 2016 ble prosjektet «Ett konsern – én kundeopplevelse» igangsatt. Fokus i dette prosjektet er å sørge for at konsernet SpareBank 1 Nord-Norge setter kunden i sentrum. Kunden skal til enhver tid få det beste tilbudet og den beste individuelt tilpassede rådgivningen, uavhengig av hvilket kontaktpunkt kunden velger i konsernet. Gjennom en kombinasjon av gode, sømløse digitale løsninger, fysisk tilstedeværelse, de beste rådgiverne, og en kultur som setter kundebehovet øverst, skal SpareBank 1 Nord-Norge tilby en nordnorsk kundeopplevelse i verdensklasse.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Konsernets langsiktige strategiske plan og resultatprognoser for de nærmeste årene ligger til grunn for dette.

Konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling. SpareBank 1 Nord-Norge vil derfor være en aktiv partner i utviklingen av landsdelen også i årene fremover, og er godt rustet til fortsatt å styrke sin ledende posisjon i Nord-Norge.

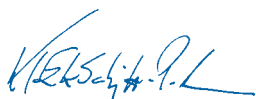
Som nevnt innledningsvis i beretningen, har konsernet gjort betydelige strategiske grep de siste årene, for å sikre fremtidig lønnsomhet i tråd med konsernets lønnsomhetsmål. Tiltakene har gitt god effekt og konsernets resultat for 2016 betegnes som godt. Arbeidet med å videreutvikle banken fortsetter.

Styret takker alle konsernets medarbeidere for stor arbeidsvilje og innsats i året som har gått. Dette er et viktig bidrag til utviklingen av konsernet SpareBank 1 Nord-Norge.

Styret takker også konsernets kunder og forretningsforbindelser for samarbeidet i 2016.

Tromsø, 1. mars 2017

Styret for SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
(leder)

Hans-Tore Bjerkaas
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Dønne

Vivi-Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernfjef)

Over 25 300 bedrifter i nord er kunder i SpareBank 1 Nord-Norge. Blant dem Harald Nilsen i Maskinentreprenør. Harald er født inn i Tromsø Sparebank og har vært kunde siden 1959.

Foto: Lars Åke Andersen

ÅRSREGNSKAP

2016

ÅRSREGNSKAP - RESULTATREGNSKAP

MORBANK

2015	2016	Beløp i mill kroner	Noter	2016	2015
2 520	2 359	Renteinntekter	20	2 548	2 702
1 200	907	Rentekostnader	20	904	1 190
1 320	1 452	Netto renteinntekter		1 644	1 512
739	682	Provisjonsinntekter	21	871	908
72	78	Provisjonskostnader	21	85	75
15	42	Andre inntekter	21	138	100
682	646	Netto provisjons- og andre inntekter		924	933
8	74	Utbytte	22	74	8
354	612	Inntekt av eierinteresser	22	366	399
-114	114	Gevinst/tap og netto verdiendringer på finansielle eiendeler	22	69	-158
248	800	Netto inntekter fra finansielle eiendeler		509	249
2 250	2 898	Sum netto inntekter		3 077	2 694
670	503	Personalkostnader	23,25	689	850
508	523	Andre driftskostnader	24,32	631	611
1 178	1 026	Sum kostnader		1 320	1 461
1 072	1 872	Resultat før tap		1 757	1 233
216	158	Tap	14	213	200
856	1 714	Resultat før skatt		1 544	1 033
126	258	Skatt	26	291	163
		Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	30		-5
		Minoritetsandel av regnskapsårets resultat			-7
730	1 456	Resultat for regnskapsåret		1 253	872

Resultat per egenkapitalbevis (majoritet)

3,44	6,72	Resultat per egenkapitalbevis *		5,79	4,11
3,44	6,72	Utvannet resultat per egenkapitalbevis		5,79	4,11

Utvidet resultatregnskap etter IAS 1

730	1 456	Resultat for regnskapsåret (majoritet)		1 253	872
		Verdiregulering av eiendom, anlegg og utstyr			-10
8	10	Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring		10	8
80	-60	Netto endring i virkelig verdi finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		-60	80
		Omklassifiseringsjusteringer			30
		Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet		0	34
61	-5	Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger		-1	58
-18	-1	Skatt på utvidede resultatposter		-2	-17
131	-56	Netto utvidede resultatposter		-53	183
861	1 400	Totalresultat for regnskapsåret (majoritet)		1 200	1 055
		Minoritetsandel av regnskapsårets totalresultat			-7

Totalresultat per egenkapitalbevis (majoritet)

4,06	6,47	Resultat per egenkapitalbevis *		5,55	4,94
4,06	6,47	Utvannet resultat per egenkapitalbevis		5,55	4,94

Skatt på utvidede resultatposter

-2	-2	Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring		-2	-2
-16	1	Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger		0	-15
-18	-1	Skatt på utvidede resultatposter		-2	-17

* Resultat multiplisert med egenkapitalbevisernes andel av resultatet dividert på antall egenkapitalbevis.

ÅRSREGNSKAP - BALANSE

MORBANK				KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	Noter	31.12.16	31.12.15
EIENDELER					
274	775	Kontanter og fordringer på sentralbanker		775	274
5 683	5 871	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	1 946	2 124
59 487	65 670	Netto utlån til og fordringer på kunder	11	70 236	63 637
388	291	Aksjer og andeler	30	306	569
11 178	10 164	Sertifikater og obligasjoner	29	10 164	11 178
1 946	1 390	Finansielle derivater	17	1 390	1 946
626	728	Investerings i konsernselskaper	31,41		
2 836	2 849	Investerings i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	31,41	4 370	4 424
443	361	Eiendom, anlegg og utstyr	32	501	553
		Virksomhet holdt for salg	30	30	28
		Immatrielle eiendeler	33	63	51
522	425	Andre eiendeler	34	720	619
83 383	88 524	Sum eiendeler		90 501	85 403
GJELD					
1 829	833	Gjeld til kredittinstitusjoner	10	818	1 816
48 115	53 924	Innskudd fra og gjeld til kunder	35	53 870	48 087
21 470	21 165	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	21 165	21 470
1 525	985	Finansielle derivater	17	985	1 525
750	846	Andre forpliktelser	37,25	1 128	956
		Virksomhet holdt for salg	30		
146	83	Utsatt skatt	26	174	238
1 350	1 350	Ansvarlig lånekapital	39	1 350	1 350
75 185	79 186	Sum gjeld		79 490	75 442
EGENKAPITAL					
1 807	1 807	Eierandelskapital	42	1 807	1 807
843	843	Overkursfond		843	843
1 179	1 657	Uttevningfond		1 657	1 179
4 074	4 459	Sparebankens fond		4 459	4 074
180	521	Gavefond		521	180
80	20	Fond for urealiserte gevinster		20	80
35	31	Annen egenkapital		1 704	1 798
8 198	9 338	Sum egenkapital eksklusiv minoritetsinteresser		11 011	9 961
		Minoritetsinteresser			
8 198	9 338	Sum egenkapital		11 011	9 961
83 383	88 524	Sum egenkapital og gjeld		90 501	85 403

Tromsø, 1. mars 2017

Karl-Eirik Schjøtt Pedersen
(leder)

Hans-Tore Bjerkaas
(nestleder)

Ingvild Myhre

Sonja Dønne

Kjersti Stormo

Bengt Olsen

Greger Mannsverk

Vivi-Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

ÅRSREGNSKAP -ENDRINGER I EGENKAPITALEN

Beløp i mill kroner	Eier- andels- kapital	Overkurs- fond	Uttevnings- fond	Spare- bankens fond	Fond for urealiserte gevinster	Gavefond	Annen egen- kapital	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egen- kapital
KONSERN										
Egenkapital 01.01.15	1 807	843	1 020	3 745	-30	332	1 611	9 328	15	9 343
Totalresultat for regnskapsåret										
Resultat for regnskapsåret			346	324		60	141	871	-7	864
<i>Utvdede resultatposter:</i>										
Omregningsdifferanser					30			30		30
Verdiregulering av eiendom, anlegg og utstyr							-10	-10		-10
Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet							34	34		34
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg					80			80		80
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger							58	58		58
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring			4	4				8		8
Skatt på utvdede resultatposter			-1	-1			-15	-17		-17
Sum utvdede resultatposter			3	3	110	0	67	183	0	183
Totalresultat for regnskapsåret			349	327	110	60	208	1 054	-7	1 047
Transaksjoner med eierne										
Emisjon								0		0
Avsatt til utbytte			-201					-201		-201
Tilbakeført utbytte			201					201		201
Utbetalt utbytte for 2014/Utdelinger			-191			-212		-403		-403
Endringer i minoritetsinteresser							-11	-11	-8	-19
Andre føringer mot EK			1	2			-10	-7		-7
Sum transaksjoner med eierne	0	0	-190	2		-212	-21	-421	-8	-429
Egenkapital 31.12.15	1 807	843	1 179	4 074	80	180	1 798	9 961	0	9 961
Totalresultat for regnskapsåret										
Resultat for regnskapsåret			675	380		401	-203	1 253		1 253
<i>Utvdede resultatposter:</i>										
Omklassifiseringsjusteringer								0		0
Verdiregulering av eiendom, anlegg og utstyr								0		0
Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet								0		0
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg					-60			-60		-60
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger								0		0
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring			4	6				10		10
Skatt på utvdede resultatposter				-2				-2		-2
Sum utvdede resultatposter			4	4	-60	0	0	-52	0	-52
Totalresultat for regnskapsåret			679	384	-60	401	-203	1 201	0	1 201
Transaksjoner med eierne										
Emisjon										
Avsatt til utbytte								0		0
Tilbakeført utbytte								0		0
Utbetalt utbytte for 2015/Utdelinger			-201			-60		-261		-261
Endringer i minoritetsinteresser								0		0
Andre føringer mot EK				1			109	110		110
Sum transaksjoner med eierne			-201	1		-60	109	-151	0	-151
Egenkapital 31.12.16	1 807	843	1 657	4 459	20	521	1 704	11 011	0	11 011

Beløp i mill kroner	Eier- andels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Fond for urealiserte gevinster	Gavefond	Annen egen- kapital	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egen- kapital
MORBANK										
Egenkapital 01.01.15	1 807	843	1 020	3 745		332	-12	7 735		7 735

Totalresultat for regnskapsåret

Resultat for regnskapsåret			346	324		60		730		730
----------------------------	--	--	-----	-----	--	----	--	-----	--	-----

Utvildede resultatposter:

Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet					80			80		80
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger							61	61		61
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring			4	4				8		8
Skatt på utvildede resultatposter			-1	-1			-16	-18		-18
Sum utvildede resultatposter			3	3	80	0	45	131		131
Totalresultat for regnskapsåret			349	327	80	60	45	861		861

Transaksjoner med eierne

Emisjon										
Avsatt til utbytte			-201					-201		-201
Tilbakeført utbytte			201					201		201
Utbetalt utbytte for 2014/Utdelinger			-191			-212		-403		-403
Andre føringer mot EK			1	2			2	5		5
Sum transaksjoner med eierne			-190	2	0	-212	2	-398		-398
Egenkapital 31.12.15	1 807	843	1 179	4 074	80	180	35	8 198		8 198

Totalresultat for regnskapsåret

Resultat for regnskapsåret			675	380		401		1 456		1 456
----------------------------	--	--	-----	-----	--	-----	--	-------	--	-------

Utvildede resultatposter:

Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger							-5	-5		-5
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg					-60			-60		-60
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring			4	6				10		10
Skatt på utvildede resultatposter				-2			1	-1		-1
Sum utvildede resultatposter			4	4	-60	0	-4	-56		-56
Totalresultat for regnskapsåret			679	384	-60	401	-4	1 400		1 400

Transaksjoner med eierne

Emisjon										
Avsatt til utbytte								0		0
Tilbakeført utbytte								0		0
Utbetalt utbytte for 2015/Utdelinger			-201			-60		-261		-261
Andre føringer mot EK				1				1		1
Sum transaksjoner med eierne			-201	1		-60	0	-260		-260
Egenkapital 31.12.16	1 807	843	1 657	4 459	20	521	31	9 338	0	9 338

ÅRSREGNSKAP - KONTANTSTRØMANALYSE

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
856	1 714	Resultat av ordinær drift	1 544	1 033
48	50	+ Ordinære avskrivninger	60	56
2	-20	+ Nedskrivninger og gevinst/tap anleggsmidler	-20	2
216	158	+ Tap på utlån, garantier m.v.	213	200
126	258	- Skattekostnader/Resultat virksomhet holdt for salg	291	163
403	261	- Utbetalt utbytte egenkapitalbevis/utdelinger	261	403
593	1 383	Tilført fra årets drift	1 245	725
167	-563	Endring diverse gjeld: + økning/- nedgang	-374	191
173	653	Endring diverse fordringer: - økning/+ nedgang	440	178
-2 703	-6 341	Endring utlån til og fordringer på kunder: - økning/+ nedgang	-6 837	-2 860
-1 605	1 111	Endring kortsiktige verdipapirer: - økning/+ nedgang	1 277	-1 554
2 379	5 779	Endring innskudd fra og gjeld til kunder: + økning/- nedgang	5 778	2 351
-935	-965	Endring gjeld til kredittinstitusjoner: + økning/- nedgang	-967	-942
-1 931	1 057	A. Netto likviditetsendring fra virksomhet	562	-1 911
-47	-40	- Investeringer i varige driftsmidler	-80	-52
20	92	+ Salg av varige driftsmidler	92	37
-154	-115	Endring langsiktige verdipapirer: - økning/+ nedgang	54	-237
-181	-63	B. Likviditetsendring fra investeringer	66	-252
158	-305	Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer: + økning/ - nedgang	-305	156
		Endring ansvarlig lånekapital/eierandelskapital: + økning/ - nedgang		
158	-305	C. Likviditetsendring fra finansiering	-305	156
-1 954	689	A + B + C. Sum endring likvider	323	-2 007
7 911	5 957	+ Likviditetsbeholdning ved periodens begynnelse	2 398	4 405
5 957	6 646	= Likviditetsbeholdning ved periodens slutt	2 721	2 398

ÅRSREGNSKAP - NOTER

- 1 Generell informasjon
- 2 Regnskapsprinsipper
- 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper
- 4 Segmentinformasjon
- 5 Kapitaldekning
- 6 Finansiell risikostyring

KREDITTRISIKO

- 7 Kreditteksponering for hver interne risikoring
- 8 Maksimal kreditttrisikoeksponering
- 9 Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler
- 10 Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld
- 11 Utlån til og fordringer på kunder
- 12 Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån
- 13 Overføring av finansielle eiendeler
- 14 Tap på utlån og garantier

MARKEDSRISIKO

- 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko
- 16 Markedsrisiko knyttet til valutarisiko
- 17 Finansielle derivater

LIKVIDITETSRISIKO

- 18 Gjenværende kontraktsmessig løpetid på forpliktelser
- 19 Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

RESULTATREGNSKAPET

- 20 Netto renteinntekter
- 21 Netto provisjonsinntekter og andre driftsinntekter
- 22 Inntekter fra andre finansielle investeringer
- 23 Personalkostnader, ytelser og lån til - samt egenkapitalbevis eid av - ledende ansatte og tillitsvalgte
- 24 Driftskostnader
- 25 Pensjoner
- 26 Skatt

BALANSE

- 27 Finansielle instrumenter til virkelig verdi
- 28 Virkelig verdi på finansielle instrumenter til amortisert kost
- 29 Sertifikater og obligasjoner
- 30 Aksjer og andeler
- 31 Eierinteresser i konsernselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter
- 32 Eiendom, anlegg og utstyr
- 33 Immatrielle eiendeler
- 34 Andre eiendeler
- 35 Innskudd fra kunder
- 36 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
- 37 Andre forpliktelser
- 38 Garantier
- 39 Ansvarlig lånekapital

ØVRIGE OPPLYSNINGER

- 40 Oppkjøp av virksomheter
- 41 Nærstående parter
- 42 Eierandelskapital og eierstruktur
- 43 Årsdisponeringer
- 44 IFRS 9
- 45 Hendelser etter balansedagen

ÅRSREGNSKAP -NOTER

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Nord-Norge er et selvstendig norsk finanskonsern i SpareBank 1-alliansen, med egenkapitalbevis og obligasjoner notert på Oslo Børs. Vi kjenner Nord-Norge og er en ledende leverandør av finansielle tjenester i person- og bedriftsmarkedet i Nord-Norge. SpareBank 1 Nord-Norge leverer helhetlige og moderne finansielle løsninger til kunder med basis i det nordnorske markedet.

Forretningsadresse

SpareBank 1 Nord-Norge har hovedkontor i Tromsø, med forretningsadresse Storgata 65, 9008 Tromsø.

Dato for vedtak av konsernregnskapet

Foreløpig årsregnskap for 2016 er vedtatt av styret 07.02.17.
Endelig årsregnskap for 2016 er vedtatt av styret 01.03.17.
Årsregnskap for 2016 vedtas på representantskapsmøtet 28.03.17.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Konsernregnskapet og morbankregnskapet 2016 for SpareBank 1 Nord-Norge er avlagt i samsvar med EU-godkjent IFRS (International Financial Reporting Standards), IAS (International Accounting Standards) og tilhørende fortolkninger som kan anvendes per 31.12.16, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven og årsoppgjørskravet for banker og finansieringsforetak per 31.12.16.

Der ikke noe annet er særskilt presisert, er regnskapsprinsippene de samme for morbank og konsern. Regnskapet er basert på historisk kost-prinsippet, med unntak av finansielle eiendeler tilgjengelige for salg og finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer i IFRS som har vært relevant for konsernet med virkning for regnskapsåret 2017. Med unntak av IFRS 9, forventes ingen vesentlige effekter i konsernets årsregnskap, som følge av endringene. Endringene kan medføre ytterligere spesifikasjoner i noter og kontantstrømanalysen.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter
Standarden skal erstatte IAS 39. Ny tapsmodell, implementering og regnskapsmessige konsekvenser er omtalt i note 44.
- IAS 12 Inntektsskatt
Endringen klargjør regnskapsføringen av utsatt skattefordel knyttet til investering i gjeldsinstrumenter målt til virkelig verdi.
- IAS 7 Oppstilling over kontantstrømmer
Det introduseres krav til noteopplysninger som gjør det mulig å evaluere endringer i forpliktelser som følge av finansieringsaktiviteter, herunder både endringer som følge av kontantstrømmer og andre hendelser.
- IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak
Klargjør virkeområdet til standarden. Noteopplysningskravene i IFRS 12 (med noen unntak) gjelder nå eierinteresser i andre foretak, klassifisert som holdt for salg eller ikke-videreført virksomhet i tråd med IFRS 5.

IFRS og fortolkningsuttalelser som er utgitt frem til forslag til årsregnskap er fastsatt, og som ikke er obligatoriske å anvende per 31.12.16 antas, basert på de vurderinger som er gjort så langt, ikke å få vesentlig effekt for rapporterte tall.

Forslag til årsregnskap ble fastsatt av styret og konsernsjef på det tidspunkt som fremgår av datert og signert balanse. Årsregnskapet skal behandles av representantskapet 28.03.17 for endelig godkjenning. Frem til endelig godkjenning, har styret myndighet til å endre årsregnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens gjeldende valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner, med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterselskap som ikke er planlagt avhendt i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterselskap regnes alle selskap hvor banken har kontroll, det vil si makt til å styre et selskaps finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av selskapets aktiviteter. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Per 31.12.16 er følgende selskap fullt ut konsolidert inn i konsernregnskapet: SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS (100 %), SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS (100 %), SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA (100 %), EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS (100 %), SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS (100 %), Nord-Norge Eiendom IV AS (100 %), Alsgården AS (100 %), og Fredrik Langesg 20 AS (100 %).

Ved overtakelse av kontroll i et selskap (virksomhetssammenslutning), blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. Positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler. I morbankens balanse er eierandeler i datterselskap, tilknyttede- og felleskontrollerte virksomheter bokført til kostpris iht IFRS.

I morbankens resultatregnskap fremkommer kun mottatte årlige utbytter fra datterselskap, samt resultateffekt av eventuelle nedskrivninger av verdi på aksjene (kostmetoden). I konsernregnskapet brukes egenkapitalmetoden, der resultater fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttet selskap tas inn i konsernets resultatregnskap etter eierandel (enlinjeskonsolidering), og hensyntas i balanseført verdi på eierandelene i balansen. Døtrenes resultatregnskap og balanse konsolideres fullt ut, inn på respektive linjer i morbankens resultat- og balanseoppstilling. Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskapene er eliminert. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert på egen linje i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises også minoritetens andel på egen linje.

Bokførte verdier er testet for verdifall og eventuell nedskrivning.

Tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er selskap der banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt inntreffer betydelig innflytelse når eierandel er mellom 20 % og 50 %. Tilknyttede selskap føres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost, og justeres deretter for endring i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede selskapet. Banken resultatfører sin andel av resultatet i det tilknyttede selskapet i konsernregnskapet, mens man i morbankens regnskap bokfører eierposten etter kostmetoden, tilsvarende som for datterselskap.

Per 31.12.16 er følgende tilknyttede selskap konsolidert inn etter egenkapitalmetoden: SpareBank 1 Boligkreditt AS (14,61 %), SpareBank 1 Næringskreditt AS (16,64 %), BN Bank AS (23,5 %), SpareBank 1 Kredittkort AS (17,80 %) og SpareBank 1 Mobilbetaling AS (19,7 %).

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte selskap. Felles kontroll innebærer at banken gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert drift og felleskontrollerte eiendeler regnskapsføres ved at bankens forholdsmessige andel av eiendeler, forpliktelser og balanseposter innregnes i bankens

konsernregnskap. Felleskontrollert virksomhet regnskapsføres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. I morbankens regnskap benyttes kostmetoden.

Per 31.12.16 er følgende felleskontrollerte virksomheter konsolidert inn etter egenkapitalmetoden: SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 %) og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA (17,74 %). I morbankens regnskap benyttes kostmetoden.

Virksomhet holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg etter IFRS 5, når ledelsen har vedtatt en plan for avhendelse. Dette gjelder også datterselskaper som er ervervet med tanke om videresalg, herunder selskaper som er overtatt som ledd i restrukturering av utlån, dersom konsernet forventer å avhende selskapet innen rimelig tid.

Klassifisering og verdsettelse av balanseposter

Konsernets balanseposter er klassifisert i forhold til om de er finansielle eiendeler og forpliktelser, eller øvrige poster.

Finansielle eiendeler eller forpliktelser klassifiseres i en av følgende kategorier:

- Holdt for omsetning
- Bestemt verdsatt til virkelig verdi første gang
- Utlån og fordringer
- Tilgjengelig for salg
- Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Tabellen på neste side viser konsernets generelle prinsipper for klassifisering av balansen. I tillegg illustreres verdsettelsesmetodene som brukes for finansielle instrumenter.

For instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, hensyntas transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.

Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

		KLASSIFISERING							
	Finansiell eiendel eller gjeld	Kriterier for at en finansiell eiendel eller forpliktelse kan følge reglene om virkelig verdi over resultatet				Amortisert kost (effektiv rentes metode)	Anskaffelses-kost	Sikringsbokføring (Hedge)	
		Holdt for omsetning	Bestemt til virkelig verdi første gang	Utlån og fordringer	Tilgjengelig for salg			Virkelig verd-isikring	Kontant-strøm-sikring
Eiendeler									
Kontanter og fordringer på sentralbanker	Ja	x							x
Utlån til kredittinstitusjoner	Ja			x		x			x
Utlån til kunder	Ja		x	x		x			x
Aksjer	Ja	x	x		x		x		
Sertifikater og obligasjoner	Ja	x	x			x			
Finansielle derivater	Ja	x							
Eiendom	Nei								
Anlegg og utstyr	Nei								
Immaterielle eiendeler	Nei								
Andre eiendeler	Nei								
Gjeld									
Gjeld til kredittinstitusjoner	Ja					x			
Innskudd fra kunder	Ja					x			
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer/funding	Ja					x		x	
Finansielle derivater	Ja	x							
Andre forpliktelser	Nei								
Fondsobligasjon	Ja					x			
Ansvarlig lånekapital	Ja					x			

Måling av finansielle eiendeler målt til virkelig verdi:

	Finansiell eiendel eller gjeld	Finansielle instrument-er målt til virkelig verdi		Måling til:				
Holdt for omsetning		Bestemt til virkelig verdi første gang	Virkelig verdi over resultat IFRS 7.25-26	Virkelig verdi opsjon	Virkelig verdi hierarki IFRS 13.93 (b), BC216			
					Nivå 1 Marked IFRS 13.76	Nivå 2 Markedsdata IFRS 13.81	Nivå 3 Annet IFRS 13.86	
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	Ja	x		x		x	x	
Utlån til kredittinstitusjoner	Ja							
Utlån til kunder	Ja		x		x			x
Aksjer	Ja	x		x		x		x
Sertifikater og obligasjoner	Ja	x	x	x		x	x	
Finansielle derivater	Ja	x		x			x	
Gjeld								
Finansielle derivater	Ja	x		x			x	

Banken har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. I tillegg til salgssummen mottar banken et vederlag i form av løpende provisjoner for lånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved, mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre har banken opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser. Banken har derfor verken beholdt eller overført det vesentligste av risiko og avkastning knyttet til solgte utlån. Banken bokfører som eiendel og forpliktelse det beløp som knytter seg til gjenværende involvering. Viser for øvrig til note 13.

Ved tilbakekjøp av egne obligasjoner fraregnes de tilbakekjøpte obligasjoner med resultatføring av forskjellen mellom vederlaget og bokført beløp av tilbakekjøpt obligasjon.

Utlån og tap på utlån

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og som ikke er notert i et aktivt marked. Utlån og fordringer regnskapsføres til virkelig verdi med tillegg av direkte marginale transaksjonskostnader ved førstegangsinnregning, og til amortisert kost etter effektiv rentes metode i etterfølgende perioder. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. I perioder etter første måling verdivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemetode i samsvar med IAS 39, som et uttrykk for virkelig verdi på utlånet. Fastrentelån øremerkes ved første gangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer ført mot resultat. Virkelig verdi fastsettes ved at faktiske kontantstrømmer fra kunder neddiskonteres etter konsernets eget fastsatte avkastningskrav iht faktisk løpetid på lånet. I avkastningskravet inngår også kreditt-risiko. Gevinst og tap som skyldes endringer i virkelig verdi føres i resultatregnskapet som verdiendringer. Opptjente renter og over-/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoen i fastrente-utlånene styres med renteswapper som bokføres til virkelig verdi.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelt utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering, blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Objektive bevis for verdifall for individuelle utlån inkluderer blant annet:

- Vesentlige finansielle problem hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse med betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anes som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitorens bo blir tatt under konkursbehandling

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovednæringer samt risikoklasse.

Grupper av utlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis som:

- negative endringer i nasjonale eller lokale økonomiske forhold for gruppen
- andel i gruppen klassifisert som høyrisiko, samt negativ migrasjon i risiko/betjeningsevne

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Et engasjement anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager, og beløpet er over 1 000 kroner. Et engasjement anses for å være tapsutsatt når det foreligger objektive bevis for at én eller flere tapshendelser har funnet sted, og tapshendelsen har en effekt på den forventede fremtidige kontantstrøm som lar seg anslå på en pålitelig måte.

Verdipapirer og derivater

Konsernets verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Våre derivater er valuta-, rente- og råvareinstrumenter. Aksjer og andeler klassifiseres enten til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og derivater klassifiseres til virkelig verdi. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinnregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt eller kostnad fra andre finansielle investeringer. Dette gir etter konsernets syn mest relevant informasjon. Aksjer og andeler som er klassifisert som tilgjengelig for salg, måles også til virkelig verdi, men endringen i verdi fra inngående balanse føres mot egenkapital. Der det ikke har vært mulig å finne virkelig verdi på unoterte aksjer, er kostpris benyttet.

Derivater som er øremerket som sikringsinstrumenter er ført til virkelig verdi i balansen.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av goodwill. Immaterielle eiendeler innregnes når kravene til balanseføring er til stede. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, jamfør omtale under konsolidering. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36.

Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av goodwill overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet og reverseres ikke.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Ved implementering av IFRS 01.01.04 ble alle eiendommer verdiregulert til virkelig verdi. Etter IAS 16 ansees disse eiendommene å ha en estimert anskaffelseskost som tilsvarer verdiregulert beløp på tidspunktet for verdireguleringen. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg, og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler, føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Gjeld

Innlån førstegangsinregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Lån til fast rente inngår i sikringsbokføring med neddiskontering etter gjeldende rentekurve. Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Usikre forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Latente forpliktelser fremgår av note 38. Tapsvurderinger skjer som et ledd i vurderingen av tap på utlån og etter samme prinsipper, og rapporteres sammen med disse, jf. note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser, dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg, og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld, klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og verdsettes til amortisert kost. En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men konsernet har ikke plikt å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og en investor har ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt. Fondsobligasjoner klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og verdsettes til amortisert kost.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil markedsrenten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av renteendringer klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres, med mindre de føres rett mot egenkapital etter prinsippene om sikringsbokføring. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Sikringsbokføring

Konsernet benytter derivater i operasjonelt sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring, blir verdiendring av den sikrede risiko regnskapsført og endringer fra inngående balanse blir resultatført. Banken har i ubetydelig grad benyttet seg av kontantstrømsikring.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Formuesskatt beregnes og kostnadsføres som andre driftskostnader. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat. Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Se for øvrig note 26.

Pensjoner

SpareBank 1 Nord-Norge er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet har to typer pensjonsavtaler, én ytelsesbasert ordning og én innskuddsbasert ordning. Ytelsesbasert ordning forvaltes i egen pensjonskasse. Innskuddspensjonsordningen ble etablert 01.07.06. Alle nytilsatte etter denne dato meldes inn i denne ordningen. Pensjoner behandles regnskapsmessig i henhold til internasjonale standarder for beregning og bokføring av pensjoner (IAS 19). Se note 25.

Segmentrapportering

Konsernet har ordinær bankdrift i personmarked og bedriftsmarked, som sitt primære rapporteringsformat, og inntekter fra markeds og leasing som sitt sekundære rapporteringsformat. Se note 4.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater, og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Slike forhold fremgår i note 44.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen. Foreslått utbytte og utdelinger til allmennnyttige formål klassifiseres som egenkapital inntil regnskapet er endelig vedtatt.

NOTE 3 - KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Tap på utlån og garantier

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt mer enn 55 dager, eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Det beregnes en misligholdssannsynlighet for hver bedriftskunde, basert på historiske regnskapsdata og anmerkingshistorikk, og da med utgangspunkt i likningstall og anmerkingshistorikk. Banken har i dag ni risikoklasser for friske engasjement og to klasser for misligholdte engasjement, basert på misligholdssannsynligheten til hver kunde. Disse 11 klassene deles videre inn i gruppene lav, middels, høy, høyeste risiko, samt mislighold og tap i forhold til misligholdssannsynlighet. Hele porteføljen scores månedlig med bruk av automatisk datafangst, og med utgangspunkt i objektive data. Banken foretar individuelle nedskrivninger for lån hvor det foreligger objektive bevis for at lånet er tapsutsatt.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm, basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs nedskrivning. Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektiv informasjon som viser at kreditt risikoen har økt etter at kredittene er bevilget, men hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis, eller informasjonen ikke lar seg spesifisere på engasjementsnivå. Slik informasjon kan være negativ utvikling i risikoklassifisering eller informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier, lønnsomheten i en bransje eller grupper av debitorers betalingsevne.

Vurdering av tapsnedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilke relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. I mange tilfeller vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og prisfastsettelsen kan derfor være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi av verdipapirer

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet, vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg, vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimer basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike verdier vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig, og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil

kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Dersom det ikke har vært representative transaksjoner, har man benyttet andre verdsettelsesmetoder i henhold til verdsettelseshierarkiet i IAS 39.

Virkelig verdi av derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdivurderingsmodeller, der prisen på underliggende instrument, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimer, herunder avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G og den generelle utviklingen i antall uføretrygdde og levealder. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen.

Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik. Korridormetoden er ikke lenger tillatt, og alle estimatavvik skal føres i oppstilling over andre inntekter og kostnader under utvidede resultatposter, såkalt OCI (Other Comprehensive Income).

Oppkjøp

Oppkjøp av annet selskap regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden, jf. IFRS 3. Ved oppkjøpsmetoden foretas det en oppkjøpsanalyse med fullstendig merverdiallokering, der kjøpesummen allokteres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, oppføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier (badwill) kan, etter gitte kriterier, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret. Oppkjøpsanalysen kan anses som foreløpig eller endelig.

Oppkjøpsanalysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er etter beste evne underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner mv. Se også note 33 og 40.

NOTE 4 - SEGMENTINFORMASJON

Ledelsen har vurdert hvilke segmenter som er rapporterbare med utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil, og er delt opp i privatmarked, bedriftsmarked, markets og datterselskap av vesentlig betydning. Under posten ufordelt er aktiviteter som ikke lar seg allokere til privat, bedriftsmar-

ked, markets eller datterselskap av vesentlig betydning. Banken opererer i et geografisk avgrenset område, og rapportering på geografiske sekundærsegmenter gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) er imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

31.12.16

Beløp i mill kroner	PM	BM	Leasing	Markets	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekter	779	493	195	2	175	1 644
Netto provisjonsinntekter	366	21			382	769
Andre driftsinntekter	273	75		52	264	664
Driftskostnader	888	118	54	20	240	1 320
Resultat før tap	530	471	141	34	581	1 757
Tap på utlån og garantier	19	139	55			213
Resultat før skatt	511	332	86	34	581	1 544

Utlån til kunder	44 123	21 865	4 775			70 763
Individuell nedskrivning utlån	-12	-96	-46			-154
Gruppenedskrivning utlån	-49	-308	-16			-373
Andre eiendeler	0	1 758	220		18 287	20 265
Sum eiendeler per segment	44 062	23 219	4 933		18 287	90 501

Innskudd fra og gjeld til kunder	30 651	23 219				53 870
Annen gjeld og egenkapital	13 411		4 933		18 287	36 631
Sum egenkapital og gjeld per segment	44 062	23 219	4 933		18 287	90 501

31.12.15

Beløp i mill kroner	PM	BM	Leasing	Markets	Ufordelt	Totalt
Netto renteinntekter	713	456	188	6	149	1 512
Netto provisjonsinntekter	442	7			384	833
Andre driftsinntekter	247	89		51	-38	349
Driftskostnader	1 014	154	86	29	178	1 461
Resultat før tap	388	398	102	28	317	1 233
Tap på utlån og garantier	10	131	11	2	46	200
Resultat før skatt	378	267	91	26	271	1 033

Utlån til kunder	39 495	20 128	4 430			64 053
Individuell nedskrivning utlån	-25	-129	-15			-169
Gruppenedskrivning utlån	-40	-194	-13			-247
Andre eiendeler			39		21 727	21 766
Sum eiendeler per segment	39 430	19 805	4 441		21 727	85 403

Innskudd fra og gjeld til kunder	28 686	15 929	3 472			48 087
Annen gjeld og egenkapital	10 742	3 878	969		21 727	37 316
Sum egenkapital og gjeld per segment	39 428	19 807	4 441		21 727	85 403

NOTE 5 - KAPITALDEKNING

Konsernet følger EU's kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR (Capital Requirements Directive/ Capital Requirements Regulations). Bruk av IRB (Internal Rating Based approach) stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer.

SpareBank 1 Nord-Norge har fra 2015 tillatelse fra Finanstilsynet om å benytte avanserte interne målemetoder IRB (Advanced Internal Rating Based approach), som innebærer at banken kan bruke interne modeller for tapsgrad i BM (bedriftsmarkedsporteføljen) for å beregne nødvendig krav til kapitalbinding.

Finanstilsynet har gitt overgangsregler for IRB-banker som ikke får full effekt av reduserte regulatoriske kapitalkrav dersom risikovektet beregningsgrunnlag etter nytt regelverket er lavere enn

beregningsgrunnlag beregnet etter gammel kapitalberegning (Basel I). Da må beregningsgrunnlagt oppjusteres (såkalt korreksjon for "gulv") til 80 % av beregningsgrunnlag etter Basel I.

I beregning av kapitaldekning gjelder ikke samme regelverk for konsolidering av tilknyttede- eller felleskontrollerte selskaper som for regnskapet. Konsernet benytter proporsjonal konsolidering i kapitaldekningsrapporteringen på eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt og BN Bank.

SpareBank 1 Nord-Norge har et mål om til enhver tid å være ubestridt solid, og skal tilfredsstillende de myndighetspålagte minstekrav til kapitaldekning. Konsernet har et langsiktig mål for ren kjernekapitaldekning på 14,5 %.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill. kroner	31.12.16	31.12.15
ANSVARLIG KAPITAL				
Kjernekapital				
1 807	1 807	Eierandelskapital	1 807	1 807
843	843	Overkursfond	843	843
4 074	4 459	Sparebankens fond	4 459	4 074
1 179	1 657	Uttevningfond	1 657	1 179
180	521	Gavefond	521	180
80	20	Fond for urealiserte gevinster	20	80
35	31	Annen egenkapital	1 704	1 798
8 198	9 338	Balanseført egenkapital	11 011	9 961
		Justert kjernekapital fra konsoliderte finansinstitusjoner	-116	-48
-260	-750	Avsatt utbytte til eiere og samfunn	-750	-260
-22	-21	Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-33	-23
		Immaterielle eiendeler	-67	-55
-95		Justering av forventet tap IRB	-64	-309
-82	-95	Overfinansiering av pensjonsforpliktelse	-99	-82
		Beholdning av ren kjernekapital i andre selskaper i finansell sektor med ikke vesentlig eierandel		
-81	-26	Beholdning av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel utover unntaksgrensen på 10 %	-727	-817
7 658	8 446	Ren kjernekapital	9 155	8 367
500	500	Fondsobligasjonskapital	800	756
		Beholdning av egen fondsobligasjonskapital	-4	-13
500	500	Annen kjernekapital	796	743
8 158	8 946	Kjernekapital	9 951	9 110

MORBANK

KONSERN

31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Tilleggs kapital				
850	850	Ansvarlig lånekapital som kvalifiserer som tilleggs kapital	1 361	1 341
		Beholdning av egen ansvarlig lånekapital		
	1	Forventet tap utover regnskapsmessige avsetninger (50 %)		
		Beholdning av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansell sektor med ikke vesentlig eierandel		
-61	-61	Beholdning av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansell sektor med vesentlig eierandel	-83	-93
		Andre poster vedrørende tilleggs kapitalen		
789	790	Tilleggs kapital	1 278	1 248
8 947	9 736	Ansvarlig kapital	11 229	10 358
Risikovektet beregningsgrunnlag				
31 713	32 096	Kreditrisiko IRB	33 805	33 670
6 964	5 650	Kreditrisiko unntatt IRB (Standardmetoden)	12 095	15 573
1 984	2 118	Tilleggsvektning ansvarlig lånekapital og ren kjernekapital i selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel	2 470	2 358
40 661	39 864	Sum kreditrisiko	48 370	51 601
157	150	Gjeldsrisiko	150	156
39	75	Egenkapitalrisiko	75	219
		Valutarisiko		
3 422	3 675	Operasjonell risiko (Sjablongmetoden)	3 700	3 536
278	299	Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-tillegg "Credit Valuation Adjustment")	588	751
44 557	44 063	Risikovektet beregningsgrunnlag IRB	52 882	56 263
		Overgangsordning - tillegg i forhold til "gulv" etter Basel I	8 238	4 064
44 557	44 063	Risikovektet beregningsgrunnlag	61 120	60 327
20,0 %	20,0 %	Korreksjon andel "gulv" etter Basel I	20,0 %	20,0 %
Kapitalkrav				
717	778	Engasjement med spesialiserte foretak	878	850
125	96	Engasjement med øvrige foretak	123	165
406	359	Engasjement med SMB (små og mellomstore bedrifter)	367	413
855	898	Engasjement med massemerked	1 253	1 215
39	69	Øvrige engasjement med massemerked	71	40
395	368	Egenkapitalposisjoner	12	12
2 537	2 568	Sum interne målemetoder (IRB)	2 704	2 695
557	452	Engasjement standardmetoden	968	1 246
159	169	Ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel	198	189
3 253	3 189	Sum kreditrisiko	3 870	4 129

NOTE 5 - KAPITALDEKNING

31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
13	12	Gjeldsrisiko	12	12
3	6	Egenkapitalrisiko	6	18
		Valutarisiko		
274	294	Operasjonell risiko (Sjablongmetoen)	296	283
22	24	CVA-tillegg	47	60
		Overgangsordning	659	325
3 565	3 525	Kapitalkrav	4 890	4 827

18,3 %	20,3 %	Kjernekapitaldekning	16,3 %	15,1 %
1,8 %	1,8 %	Tilleggskapitaldekning	2,1 %	2,1 %
20,1 %	22,1 %	Kapitaldekning	18,4 %	17,2 %
17,2 %	19,2 %	Ren kjernekapitaldekning	15,0 %	13,9 %

18,3 %	20,3 %	Kjernekapitaldekning IRB	18,8 %	16,2 %
20,1 %	22,1 %	Kapitaldekning IRB	21,2 %	18,4 %
17,2 %	19,2 %	Ren kjernekapitaldekning IRB	17,3 %	14,9 %

		Regulatorisk minimumskrav CRD IV	2013	2014	2015	2016		
2 005	1 983	Minimumskrav ren kjernekapital	2,0 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %	2 750	2 715
		Bufferkrav						
1 337	1 322	Systemrisikobuffer		3,0 %	3,0 %	3,0 %	1 834	1 810
446	661	Motsyklisk buffer			1,0 %	1,5 %	917	603
1 114	1 102	Bevaringsbuffer		2,5 %	2,5 %	2,5 %	1 528	1 508
4 901	5 067	Sum regulatorisk krav til ren kjernekapital etter bufferkrav	2,0 %	10,0 %	11,0 %	11,5 %	7 029	6 636
	661	Pilar 2-krav				1,5 %	917	
2 757	2 057	Tilgjengelig ren kjernekapital	2,0 %	10,0 %	11,0 %	13,0 %	1 209	2 474

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)

Finansdepartementet fastsatte 20.12.16 nye krav til uvektet kapitalandel gjeldende fra 01.01.17. Nye krav sier at foretak skal til enhver tid ha en uvektet kjernekapitalandel som utgjør minst 3 % av institusjonens eksponering. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalbuffer som utgjør 2 % av institusjonens eksponering, det vil si totalt minimumskrav på 5 %.

93 701	89 550	Beregningsgrunnlag uvektet kjernekapitalandel	142 564	152 116
8,7 %	10,0 %	Uvektet kjernekapitalandel	7,0 %	5,5 %

NOTE 6 - FINANSIELL RISIKOSTYRING

Risikostyringen i SpareBank 1 Nord-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å tilstrebe en lik risikojustert avkastning på kundene over tid innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- En tilstrekkelig kjernekapital/ansvarlig kapital ut fra valgt risikoprofil

Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være innenfor konsernets risikoappetitt, som definert av styret og innenfor de rammer som konsernets kapital og øvrige avsetninger setter. Gjennom god risikostyring skal konsernet fremstå med en inntjenings- og resultatutvikling som er stabil og forutsigbar over tid. Forretningsstrategi og overordnede mål er styrets instrument for styring av konsernets risikoprofil og finansielle utvikling. Konsernsjefen er ansvarlig for at dette legges frem for styret minimum årlig, eller når andre forhold tilsier det. Konsernet har en målsetting om minimum å opprettholde nåværende internasjonale rating, for å sikre en langsiktig god tilgang på ordinære innlån fra kapitalmarkedene.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av:

- Forventet tap som beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode.
- Uventet tap som beskriver hvor mye kapital (risikojustert kapital) som konsernet må ha for å dekke faktisk risiko

Risikojustert kapital skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap. Statistiske metoder er lagt til grunn ved beregningen, men i noen tilfeller benyttes også kvalitative vurderinger. Konsernet benytter også modeller for fullfordeling av bokført egenkapital ut til forretningsområdene hvor regulatoriske og interne risikomodeller ligger til grunn for fordelingen. Dette skal sikre at forretningsområdenes lønnsomhetsbidrag kan aggregeres opp til konsernets overordnede lønnsomhetsmål. Avkastningen på fullfordelt kapital er et strategisk resultatmål i den interne styringen av konsernet. Vesentlige forretningsområder tildeles kapital i forhold til den beregnede risikoen ved virksomheten, og det foretas oppfølging av kapitalavkastningen.

Beregningene av risikojustert kapital gjør det mulig å sammenligne risiko på tvers av risikogrupper og forretningsområder. I tillegg måles og følges risiko opp gjennom rapportering av rammebruk og viktige porteføljerisikomål.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring, er rammeverket basert på følgende elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på.

- Strategi
- Organisering og organisasjonskultur
- Risiko- og kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

For ytterligere informasjon vises til "Pilar III-dokumentet", som ligger på bankens hjemmeside.

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risiko-styring knyttet til kredittrisiko, likvidetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet. Kredittrisiko styres gjennom konsernets kredittstrategi, rammer for kredittvirksomheten, retningslinjer for kredittgivning og fullmaktsreglement.

SpareBank 1 Nord-Norge benytter interne målemetoder IRB (Internal Rating Based Approach) ved beregning av det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning for kredittrisiko. Minimumskravet blir dermed mer risikosensitivt og vil i større grad samsvare med risikoen i de underliggende porteføljer.

Kredittstrategi og rammer for kredittvirksomheten fastsettes av styret, og revideres og oppdateres minimum årlig. Konsernets kredittstrategi fastsetter de overordnede prinsipper for kredittgivning, og hvordan kredittrisiko skal styres og prises i SpareBank 1 Nord-Norge. SpareBank 1 Nord-Norge baserer seg på de prinsipper som er anbefalt av Baselkomiteen i dokumentet "Principles for the Management of Credit Risk", og på kapitaldekningsregler (Basel II). For øvrig legges til grunn at styring av kredittrisiko skal skje innenfor rammen av relevante lover og forskrifter.

De kredittstrategiske målene er:

- Avkastning og vekst
- Risikoprofil
- Konsentrasjonsrisiko
- Operative kredittmål

De kredittstrategiske mål er gjenstand for regelmessig rapportering til ledelse og styre.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser. Bevilgningsreglementet, som godkjennes av styret, fastsetter prinsippene for tildeling av kredittfullmakter, prinsippene for kreditt-

NOTE 6 - FINANSIELL RISIKOSTYRING

beslutninger og beskriver beslutningsstrukturen. Styret delegerer fullmakter til konsernsjefen, som innenfor bestemmelsene i bevilgningsreglementet videredelegerer sine fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements størrelse, misligholdssannsynlighet og sikkerhetsstillelse. Kredittmedarbeidere opererer i henhold til kredittfullmakter, kredittpolicy og kredittbehandlingsrutiner som stiller klare kvalitetskrav til kredittbehandlingsprosessen.

Styring og kontroll med porteføljen skjer ved risikoklassifisering av enkeltkunder, risikoprisingsmodell og et porteføljestyrsystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med fastsatte rammer og retningslinjer. Risikomodellene som ligger til grunn for styring og kontroll tar utgangspunkt i statistiske beregninger, og er under kontinuerlig videreutvikling og testing.

Risikomodellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. **Sannsynlighet for mislighold.** Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A-I). I tillegg har konsernet to risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
2. **Forventet eksponering ved mislighold.** Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold.
3. **Tapsggrad ved mislighold.** Dette er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til realisasjonsverdien av de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av historiske erfaringer. Det benyttes sju klasser (1-7) for klassifisering i henhold til sikkerhetsdekning.

De tre ovennevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering, statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper – henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av en statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold og dets sikkerhetsdekning.

Konsernet tilstreber å prise engasjementene ut fra risikoeksponeringen slik at engasjementer med høyest risiko får høyest pris. Prismodellen er basert på konsernets avkastningskrav på risikojustert kapital.

For ytterligere informasjon vises til ovennevnte "Pilar III dokument", samt notene 7, 8, 9, 11 og 14. Konsernet har også kredittisiko tilknyttet plasseringer i rentebærende verdipapirer. Slik kredittisiko gir først og fremst løpende utslag i endrede priser/verdier på de ulike verdipapirene. Dette er nærmere beskrevet under avsnittet "Markedsrisiko" nedenfor.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansierte kommiterte økninger i eiendelene.

Styret har betydelig fokus på forutsigbarhet og stabilitet, og gjennomgår minimum årlig konsernets likviditetsstrategi hvor styring av konsernets finansieringsstruktur er sentral. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets konservative risikoprofil, og det er et viktig mål at tilfeldige hendelser ikke skal få alvorlige konsekvenser for konsernets betalingsevne. Denne evnen defineres gjennom daglig stresstest av likviditetsrisiko.

Konsernets Treasury-avdeling har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring og compliance overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) er et av likviditetsområdets mest sentrale ramme og styringsparameter. Nøkkeltallet ble utformet gjennom Basel III-regelverket og gjort gjeldende i norsk lov den 25.11.15 fra Finansdepartementet gjennom ny forskrift. Kravet til LCR innebærer at et foretak til enhver tid skal ha en likviditetsreserve på minst 100 %. Det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Foretakene kan innfase kravet til likviditetsreserve med 70 % fra og med 31.12.15, 80 % fra og med 31.12.16 og 100 % fra og med 31.12.17. LCR per 31.12.16 for konsernet er 121.

Finanstilsynet beregner konsernets forhold mellom stabile finansieringskilder med løpetid over 1 år/1 mnd og lite likvide eiendeler, gjennom Likviditetsindikator 1/2. Administrasjonen har definert rammen til å være over 110 for indikator I og 112 for indikator II til enhver tid. Per 31.12.16 rapporteres Likviditetsindikator 1 og 2 henholdsvis å være 113,3 og 120,9 på konsolidert basis.

Kredittvurderingen gjort av de internasjonale ratingselskapene Moody's og Fitch Ratings, anses som viktig i forhold til internasjonale innlånskilder. Bankens langsiktige rating hos Moody's er A1 med "stable outlook", mens Fitch's rating er A med "stable outlook".

SpareBank 1 Nord-Norge søker en finansieringsstruktur som er veldiversifisert innenfor gitte rammer både med hensyn på

marked, produkt og forfall. SpareBank 1 Nord-Norge skal ha en aktiv politikk (Investor Relations) ovenfor norske og utenlandske investormiljøer. I SpareBank 1-alliansen er det etablert et felles EMTN (standardprogram for låneopptak i EUR), et boligkreditselskap for utstedelse av obligasjoner med særskilt sikkerhet; SpareBank 1 Boligkreditt AS, og SpareBank 1 Næringskreditt AS. SpareBank 1 Nord-Norge skal i sin likviditetsstyring aktivt utnytte disse verktøyene, på linje med sammenlignbare banker.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån var 76,1 % ved utgangen av 2016 mot 75,1 % og 74,7 % for henholdsvis ett og to år siden.

Konsernets likviditetssituasjon og likviditetsstyring vurderes å være meget tilfredsstillende. For ytterligere informasjon vises det til "Pilar III dokument", samt note 18 og 19.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, samt aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften – som funding, rente- og valuta-handel.

Markedsrisikoen måles og overvåkes på bakgrunn av rammer som er vedtatt av styret. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Avdeling for risikostyring og compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av markedsrisikoen.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Den måles gjennom delta vektor analyse, basert på 2 % renteskift, og overvåkes på bakgrunn av rammeverket som er beskrevet ovenfor. Konsernets renterisiko anses som lav.

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Konsernets valutarisiko ligger godt innenfor posisjonsgrensen som er angitt i forskrift.

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer som konsernet har investert i. Konsernets risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

Konsernets markedsrisiko oppstår i hovedsak som følge av aktiviteter som understøtter øvrig drift i konsernet. Markedsrisikoeksponeringen vurderes som begrenset. For ytterligere informasjon vises til "Pilar III dokumentet", samt notene 15 og 16.

NOTE 7 - KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKORATING

SpareBank 1 Nord-Norge benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. Ut- over misligholdssannsynlighet, benytter banken vurdert verdi av sikkerheter som et element i gruppering av kunder etter risiko.

Fordeling skjer ved tilordning av sikkerheter til det enkelte utlån. Misligholdssannsynlighet og sikkerhetsklasse grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper, som vist nedenfor. Klassifiseringsmatrisen omfatter 77 risikoklasser i forhold til sannsynlighet for mislighold og sikkerhetsdekning.

MORBANK

Beløp i mill kroner	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt beløp	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt beløp
	2016	2016	2015	2015
Svært lav risiko	0,5 %	29 266	0,1 %	20 572
Lav risiko	2,1 %	20 665	2,0 %	15 894
Middels risiko	0,5 %	15 826	0,4 %	22 122
Høy risiko	0,1 %	2 108	0,1 %	2 701
Svært høy risiko	0,1 %	2 248	0,2 %	3 192
Misligholdt og nedskrevet	0,0 %	990	0,1 %	632
Totalt	3,4 %	71 103	2,9 %	65 113

KONSERN

Beløp i mill kroner	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt beløp	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt beløp
	2016	2016	2015	2015
Svært lav risiko	0,5 %	30 770	0,1 %	22 076
Lav risiko	2,0 %	21 401	1,8 %	16 630
Middels risiko	0,5 %	17 194	0,4 %	23 490
Høy risiko	0,1 %	2 594	0,1 %	3 187
Svært høy risiko	0,1 %	2 527	0,2 %	3 471
Misligholdt og nedskrevet	0,0 %	1 046	0,1 %	688
Totalt	3,3 %	75 532	2,7 %	69 542

NOTE 8 - MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto, etter eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger. For maksimal kreditteksponering i balansen hensyntatt pantstillelser er denne vist netto for 2016.

MORBANK			KONSERN		
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15	
Maksimal kreditteksponering i balansen					
274	775	Fordringer på sentralbanker	775	274	
5 683	5 871	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 946	2 124	
52 439	58 677	Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	63 143	56 315	
7 610	7 489	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	7 593	7 738	
11 178	10 164	Sertifikater og obligasjoner	10 164	11 178	
1 946	1 390	Finansielle derivater	1 390	1 946	
79 130	84 366	Sum brutto maksimal kredittrisikoeksponering i balansen	85 011	79 575	
Maksimal kreditteksponering utenfor balansen					
2 222	1 577	Betingete forpliktelser	1 556	2 222	
5 703	5 294	Ubenyttede kreditter	5 304	6 545	
2 431	1 571	Lånetilsagn	1 604	2 431	
10 356	8 442	Sum maksimal kredittrisikoeksponering utenfor balansen	8 464	11 198	
89 486	92 807	Total kredittrisikoeksponering	93 475	90 773	
Maksimal kreditteksponering i balansen hensyntatt pantstillelser					
274	775	Fordringer på sentralbanker	775	274	
5 683	5 871	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 945	2 124	
4 713	3 363	Utlån til og fordringer på kunder	4 211	5 229	
11 178	10 164	Sertifikater og obligasjoner	10 164	11 178	
1 946	1 390	Finansielle derivater	1 390	1 946	
23 794	21 563	Sum maksimal kredittrisikoeksponering i balansen	18 485	20 751	
Bankaktiviteter geografisk					
27 806	35 723	Nord-Norge, inkl Svalbard	34 178	30 030	
38 146	36 832	Landet for øvrig	39 020	36 367	
54	257	Utlendet	259	54	
66 006	72 812	Totalt	73 457	66 451	
Aktiviteter kapitalmarked geografisk					
10 614	9 066	Norge	9 066	10 614	
2 471	2 488	Europa/Asia	2 488	2 471	
39		USA		39	
13 124	11 554	Totalt	11 554	13 124	
79 130	84 366	Totalt kreditteksponering i balansen fordelt geografisk	85 011	79 575	

NOTE 9 - KREDITTKVALITET PER KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

MORBANK

VERKEN MISLIGHOLDT ELLER NEDSKREVET

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
---------------------	------------------	------------	----------------	------------	------------------	--	-----

2016

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 809					62	5 871
---	-------	--	--	--	--	----	-------

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	22 588	13 698	5 136	364	417	128	42 330
Bedriftsmarked	3 976	5 343	10 349	1 557	2 191	419	23 836
Sum	32 373	19 041	15 485	1 920	2 609	609	72 037

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	7 258	153	655	27	30		8 123
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	9 679	209	1 175	34	31		11 127

Totalt	42 052	19 250	16 659	1 954	2 639	609	83 163
---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------	------------	---------------

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
---------------------	------------------	------------	----------------	------------	------------------	--	-----

2015

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 620					63	5 683
---	-------	--	--	--	--	----	-------

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	15 413	10 397	10 517	548	822	134	37 831
Bedriftsmarked	3 165	4 560	9 732	2 026	2 179	556	22 218
Sum	24 198	14 957	20 249	2 574	3 001	753	65 732

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	7 309	153	655	27	30		8 174
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	9 730	208	1 175	34	31		11 178

Totalt	33 928	15 165	21 424	2 608	3 032	753	76 910
---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------	------------	---------------

KONSERN

VERKEN MISLIGHOLDT ELLER NEDSKREVET

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
---------------------	------------------	------------	----------------	------------	------------------	--	-----

2016

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 884					62	1 946
---	-------	--	--	--	--	----	--------------

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	23 893	13 935	5 255	410	487	144	44 123
Bedriftsmarked	4 501	6 266	11 223	1 806	2 475	369	26 640
Sum	30 278	20 201	16 478	2 216	2 962	574	72 709

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	7 309	153	655	27	30		8 174
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	9 730	208	1 175	34	31		11 178

Totalt	40 008	20 409	17 653	2 250	2 993	574	83 887
---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------	------------	---------------

Beløp i mill kroner	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
---------------------	------------------	------------	----------------	------------	------------------	--	-----

2015

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 124						2 124
---	-------	--	--	--	--	--	-------

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	16 539	10 773	10 751	598	835	134	39 630
Bedriftsmarked	3 541	5 093	10 338	2 462	2 390	599	24 423
Sum	22 204	15 866	21 089	3 060	3 225	733	66 177

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	7 309	153	655	27	30		8 174
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	9 730	208	1 175	34	31		11 178

Totalt	31 934	16 074	22 264	3 094	3 256	733	77 355
---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------	------------	---------------

NOTE 10 - KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD

MORBANK					KONSERN				
31.12.15	Gj.snittlig rentesats % *	31.12.16	Gj.snittlig rentesats % *	Beløp i mill kroner	31.12.16	Gj.snittlig rentesats % *	31.12.15	Gj.snittlig rentesats % *	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner									
970	0,55 %	918	0,30 %	Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	918	0,30 %	970	0,55 %	
4 713	1,91 %	4 953	2,09 %	Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 028	1,71 %	1 154	0,81 %	
5 683	1,84 %	5 871	1,80 %	Totalt	1 946	1,15 %	2 124	0,68 %	
Spesifisert på de vesentligste valutasorter									
4 867		5 449		NOK	1 800		1 308		
41		0		GBP	0		41		
451		115		EUR	115		451		
298		300		USD	24		298		
5		1		SEK	1		5		
21		6		Andre valutasorter	6		21		
5 683		5 871		Totalt	1 946		2 124		
Gjeld til kredittinstitusjoner									
15	1,22 %	16	8,19 %	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	16	9,23 %	15	1,22 %	
1 814	2,30 %	817	0,91 %	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	802	0,91 %	1 801	2,40 %	
1 829	2,30 %	833	1,22 %	Totalt	818	1,23 %	1 816	2,40 %	
Spesifisert på de vesentligste valutasorter									
1 825		827		NOK	812		1 812		
1		0		USD	0		1		
3		4		EUR	4		3		
		2		Andre valutasorter	2				
1 829		833		Totalt	818		1 816		

* Gjennomsnittlig rente er beregnet som sum årlige renter/snittvolum.

NOTE 11 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Som det fremgår i note 2, har konsernet utlån til kunder verdsett til amortisert kost og en fastrentelånportefølje verdsatt til virkelig verdi. Amortisert kost innebærer verdifastsettelse etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for eventuelt verditap.

Fastrentelån verdsettes til virkelig verdi i samsvar med IFRS 13. Se nærmere beskrivelse senere i noten.

Totalt engasjement er definert som summen av saldo lån, garantiramme, ramme på kreditt samt påløpte renter.

MORBANK			KONSERN		
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15	
Klassifisering av utlån og fordringer på kunder					
52 195	58 677	Utlån til kunder verdsatt til amortisert kost	63 143		56 071
7 610	7 489	Fastrentelån til kunder verdsatt til virkelig verdi	7 593		7 738
60 049	66 166	Brutto utlån og fordringer på kunder	70 736		64 053
Utlån fordelt på produkt					
		Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	2 442		2 352
6 113	6 627	Kasse-/drifts- og brukskreditter	6 627		5 958
1 666	1 638	Byggelån	1 638		1 666
52 270	57 901	Nedbetalingslån	60 056		54 077
60 049	66 166	Brutto utlån og fordringer på kunder	70 763		64 053
328	139	Individuelle tapsnedskrivninger	154		169
234	357	Gruppevise tapsnedskrivninger	373		247
59 487	65 670	Netto utlån og fordringer på kunder	70 236		63 637
Utlån fordelt på markeder					
37 921	42 330	Personmarkedet	44 123		39 617
21 886	23 713	Næringsmarkedet	26 505		24 180
242	123	Offentlig	135		256
60 049	66 166	Brutto utlån og fordringer	70 763		64 053
562	496	Nedskrivninger	527		416
59 487	65 670	Netto utlån og fordringer	70 236		63 637
Herav ansvarlig lånekapital					
50	62	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	62		50
50	62	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	62		50
Utlån til ansatte					
1 038	1 071	Lån til ansatte	1 071		1 038

NOTE 11 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

MORBANK

KONSERN

UTLÅN FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

31.12.15		31.12.16			31.12.16		31.12.15	
Brutto andel	Utlån	Brutto andel	Utlån		Utlån	Brutto andel	Utlån	Brutto andel
16 %	9 707	17 %	11 230	Finnmark	12 128	17 %	10 608	17 %
30 %	18 117	31 %	20 425	Troms inkl Svalbard	22 133	31 %	19 425	30 %
40 %	24 244	40 %	26 187	Nordland	27 651	39 %	25 353	40 %
13 %	7 927	13 %	8 276	Øvrige fylker	8 801	12 %	8 613	13 %
0 %	54	0 %	48	Utlandet	50	0 %	54	0 %
100 %	60 049	100 %	66 166	Sum brutto utlån	70 763	100 %	64 053	100 %

UTLÅN FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING

31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
Totalt engasjement				
33	12	Bergverksdrift og utvinning	34	65
1 104	1 007	Bygge- og anleggsvirksomhet	1 429	1 500
16	22	Bygging av skip og båter	24	18
1 079	908	El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	913	1 083
618	603	Faglig og finansiell tjenesteyting	863	818
2 451	3 501	Fiske og fangst	3 538	2 481
437	492	Fiskeoppdrett og klekkerier	789	712
372	428	Forretningsmessig tjenesteyting	707	762
1 148	1 216	Forsikring, verdipapirfond og andre finansielle foretak	1 216	939
1 195	814	Fylkeskommuner og kommuner	815	1 209
2 291	2 224	Industri	2 421	2 421
77	91	Informasjon og kommunikasjon	97	82
1 040	1 137	Jordbruk og tilknyttede tjenester	1 234	1 116
7 333	8 353	Omsetning og drift av fast eiendom	8 394	7 635
527	561	Overnatting- og serveringsvirksomhet	578	540
10	9	Skogbruk og tilknyttede tjenester	15	15
	0	Statsforvaltningen og trygdeforvaltningen	0	0
		Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	13	15
924	819	Tjenesteytende næringer ellers	917	1 006
2 814	2 890	Transport ellers og lagring	3 575	3 495
953	822	Utenriks sjøfart og rørtransport	822	955
1 135	737	Utvikling av byggeprosjekter	738	1 137
233	235	Vannforsyning, avløps- og renovasjonvirksomhet	317	307
1 132	1 126	Varehandel, reparasjon av motorvogner	1 384	1 343
39 116	44 155	Personmarked	46 103	40 813
55	49	Personmarked utland	49	55
66 093	72 211	Totalt	76 985	70 522

31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
Brutto utlån				
28	9	Bergverksdrift og utvinning	45	61
686	562	Bygge- og anleggsvirksomhet	994	1 082
15	21	Bygging av skip og båter	23	17
684	760	El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	765	688
700	694	Faglig og finansiell tjenesteyting	944	900
2 239	3 351	Fiske og fangst	3 379	2 269
387	364	Fiskeoppdrett og klekkerier	657	662
318	347	Forretningsmessig tjenesteyting	619	707
919	1 014	Forsikring, verdipapirfond og andre finansielle foretak	1 017	710
242	123	Fylkeskommuner og kommuner	135	256
1 803	1 734	Industri	1 944	1 933
64	60	Informasjon og kommunikasjon	66	70
944	999	Jordbruk og tilknyttede tjenester	1 081	1 019
6 515	7 513	Omsetning og drift av fast eiendom	7 559	6 392
486	532	Overnatting- og serveringsvirksomhet	550	499
10	8	Skogbruk og tilknyttede tjenester	13	15
	0	Statsforvaltningen og trygdeforvaltningen	0	0
		Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	0	15
752	758	Tjenesteytende næringer ellers	840	834
3 151	3 173	Transport ellers og lagring	3 858	3 832
284	260	Utenriks sjøfart og rørtransport	260	286
939	636	Utvikling av byggeprosjekter	637	941
196	182	Vannforsyning, avløps- og renovasjonvirksomhet	264	270
767	736	Varehandel, reparasjon av motorvogner	990	978
37 868	42 284	Personmarked	44 077	39 563
53	46	Personmarked utland	46	53
60 049	66 166	Totalt	70 763	64 053

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER KNYTTET TIL FINANSIELLE LEIEAVTALER

Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler

- Forfall innen 1 år	80	71
- Forfall 1-5 år	1 577	1 617
- Forfall etter 5 år	917	777
Totalt	2 574	2 465
Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	-158	-123
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	2 417	2 341

Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte

- Forfall innen 1 år	76	67
- Forfall 1-5 år	1 480	1 536
- Forfall etter 5 år	861	738
Totalt	2 417	2 341

NOTE 11 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Banken benytter et klassifiseringssystem for overvåking av kreditt-risiko i næringsporteføljen. Mislighold defineres som overtrekk/ restanse over 90 dager, eller når det finnes objektive bevis på hendelser som tilsier mislighold hos kunden. Det beregnes en misligholdssannsynlighet for hver bedriftskunde basert på historiske regnskapsdata og anmerkningshistorikk. Tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i ligningstall og anmerkningshistorikk. Banken har ni klasser for friske engasjement, basert på misligholdssannsynligheten til hver kunde, samt to egne klasser for misligholdte og nedskrevne engasjement.

Hele porteføljen scores månedlig med bruk av automatisk datafangst og med utgangspunkt i objektive data. Overvåkning skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og migrasjon. Scoringsmodellene blir årlig validert og justert. Dette medførte for 2016 ingen vesentlige endringer i fordelingen mellom risikogruppene eller i beregning av forventet årlig tap.

Fordelingen til risikogruppe (svært lav etc) bestemmes av kundens misligholdssannsynlighet samt sikkerhetsdekning. Andel eksponering med høy risiko utgjør 6 % per 31.12.16. Andel misligholdte og tapsutsatte utgjør 1,5 % av bankens totale eksponering på samme tidspunkt. Forventet gjennomsnittlig årlig netto tap over en konjunktursyklus er satt lik ett års forventet tap, slik dette er beregnet ved anvendelse av bankens klassifiseringssystem. Under en høykonjunktur vil de faktiske årlige tap ligge under en fremtidig lavkonjunktur. Under lavkonjunktur forventes tapene for det enkelte år likeledes å ville overstige det forventede gjennomsnittlige tap. Forventet tap er ett av parametrene i bankens prismodell ved beregning av anbefalt pris.

Viser forøvrig til note 44, hvor ny metode for beregning av tap på utlån (IFRS 9) fra og med 2018 er beskrevet.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
FORDELING PÅ RISIKOGRUPPER				
Totale engasjementer				
20 572	29 266	Svært lav risiko	31 099	22 076
16 578	20 665	Lav risiko	21 825	17 314
22 142	16 790	Middels risiko	17 957	23 510
2 887	2 108	Høy risiko	2 403	3 373
3 193	2 835	Svært høy risiko	3 189	3 734
721	547	Misligholdt og tapsutsatt	512	515
66 093	72 211	Totalt	76 985	70 522
Brutto utlån				
18 578	26 564	Svært lav risiko	28 394	19 950
14 957	19 041	Lav risiko	20 201	15 586
20 249	15 485	Middels risiko	16 478	21 472
2 574	1 920	Høy risiko	2 216	3 044
2 970	2 609	Svært høy risiko	2 962	3 486
721	547	Misligholdt og tapsutsatt	512	515
60 049	66 166	Totalt	70 763	64 053
-328	-139	Individuelle nedskrivninger på misligholdte og tapsutsatte	-154	-169
393	408	Netto misligholdte og tapsutsatte	358	346
Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap				
6	7	Svært lav risiko	7	6
12	16	Lav risiko	17	13
67	63	Middels risiko	66	70
45	30	Høy risiko	32	47
121	108	Svært høy risiko	114	126
33	56	Mislighold	64	45
284	280	Totalt	300	307

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelt utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente.

Den effektive renten som benyttes for neddiskontering blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Individuelle nedskrivninger				
13		Bygge- og anleggsvirksomhet	4	17
		Bygging av skip og båter		0
	25	Faglig og finansiell tjenesteyting	25	0
1	19	Fiske og fangst	19	1
	2	Forretningsmessig tjenesteyting	2	0
		Fylkeskommuner og kommuner		0
14	16	Industri	16	15
		Informasjon og kommunikasjon		
12		Jordbruk og tilknyttede tjenester		13
187	49	Omsetning og drift av fast eiendom	49	17
3		Overnatting- og serveringsvirksomhet		3
		Skogbruk og tilknyttede tjenester		0
10	10	Tjenesteytende næringer ellers	10	10
1		Transport ellers og lagring	1	6
54		Utenriks sjøfart og rørtransport		54
3	0	Utvikling av byggeprosjekter	0	3
	1	Vannforsyning, avløps- og renovasjonvirksomhet	1	
5	4	Varehandel, reparasjon av motorvogner	4	5
25	12	Personmarked	22	26
0	1	Personmarked utland	1	
328	139	Totalt	154	169

NOTE 11 - UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

MORBANK		KONSERN		
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
Forventet årlig gjennomsnittlig tap				
0	0	Bergverksdrift og utvinning	0	2
14	4	Bygge- og anleggsvirksomhet	7	18
0	0	Bygging av skip og båter	0	0
2	2	El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	2	2
7	8	Faglig og finansiell tjenesteyting	9	7
11	23	Fiske og fangst	23	11
1	1	Fiskeoppdrett og klekkerier	2	1
3	3	Forretningsmessig tjenesteyting	4	5
5	15	Forsikring, verdipapirfond og andre finansielle foretak	15	5
0	0	Fylkeskommuner og kommuner	0	0
41	234	Industri	235	42
3	0	Informasjon og kommunikasjon	0	3
5	3	Jordbruk og tilknyttede tjenester	3	5
77	100	Omsetning og drift av fast eiendom	100	77
3	3	Overnatting- og serveringsvirksomhet	3	4
0	0	Skogbruk og tilknyttede tjenester	0	0
		Statsforvaltningen og trygdeforvaltningen		0
	0	Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	0	0
4	10	Tjenesteytende næringer ellers	11	4
11	8	Transport ellers og lagring	10	13
1	2	Utenriks sjøfart og rørtransport	2	1
17	6	Utvikling av byggeprosjekter	6	17
		Utvinning av råolje og naturgass		0
1	0	Vannforsyning, avløps- og renovasjonvirksomhet	0	1
7	4	Varehandel, reparasjon av motorvogner	5	10
72	57	Personmarked	66	79
0	0	Personmarked utland	0	0
284	483	Totalt	503	307

Fastrentelån verdsatt til virkelig verdi

Bankens portefølje av utlån med fast rente i norske kroner utgjør 7,5 mrd kroner per 31.12.16. Denne porteføljen vurderes regnskapsmessig til virkelig verdi.

Virkelig verdi er fastsatt ved at lånenes kontantstrømmer blir neddiskontert med en diskonteringsfaktor basert på swaprente med tillegg av et marginkrav. Diskonteringsfaktoren er basert på en vurdering av markedsforholdene og hva en ekstern investor ville lagt til grunn ved en investering i en tilsvarende portefølje. I tillegg til ovennevnte fastsettelse av virkelig verdi, gjøres en vurdering av en eventuell forskjell mellom diskonteringsrenten og

observerbare markedsrenter for tilsvarende utlån. Dersom denne forskjellen er vesentlig gjør banken en vurdering av hvorfor differansen oppstår og foretar eventuelt en nødvendig endring i diskonteringsrenten.

Innsatsfaktorer som analyseres med hensyn til verdivurdering av fastrentelån er i hovedsak premie for kredittrisiko. Sensitiviteten på verdsettelsen (dvs resultateffekt) av denne utlånsporteføljen ved 10 basispunkter endring i diskonteringsrenten var +/- 21 mill kroner per 31.12.16.

NOTE 12 - ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

Kredittrisiko

Tabellen viser saldo på konti med forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd, fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

MORBANK

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
---------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	--------

2016

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
---	--	--	--	--	--

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	400	32	12	59	503
Bedriftsmarked	59	8	1	11	79
Sum	459	40	13	70	582

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
---------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	--------

2015

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
---	--	--	--	--	--

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	408	45	12	54	520
Bedriftsmarked	374	29	16	42	461
Sum	782	74	28	96	981

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet, utlån til kredittinstitusjoner og kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser per 31.12.16, 516 mill kroner (681 mill kroner per 31.12.15). Verdien av pantstillelser er satt til realisasjonsverdi (virkelig verdi med fradrag for reduksjonsfaktor).

KONSERN

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
---------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	--------

2016

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
---	--	--	--	--	--

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	400	65	18	76	559
Bedriftsmarked	59	54	27	27	167
Sum	459	119	45	103	726

Beløp i mill kroner	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
---------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	--------

2015

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
---	--	--	--	--	--

Utlån til og fordringer på kunder

Privatmarked	408	70	17	69	565
Bedriftsmarked	374	212	42	66	694
Sum	782	282	59	135	1 259

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet, utlån til kredittinstitusjoner og kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser 638 mill kroner per 31.12.16 (915 mill kroner per 31.12.15). Verdien av pantstillelser er satt til realisasjonsverdi (virkelig verdi med fradrag for reduksjonsfaktor).

NOTE 13 - OVERFØRING AV FINANSIELLE EIENDELER

SpareBank 1 Nord-Norge har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til Sparebank 1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS, tilsvarer bokført verdi, og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat, som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån, har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån, ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan banken ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1 alliansen. Banken har en eierandel på 14,61 % per 31.12.16 (14,45 % per 31.12.15). SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene, og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2016 solgt boliglån til en netto verdi av 1,1 mrd kroner til SpareBank 1 Boligkreditt. Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 25,5 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger:

VEDVARENDE ENGASJEMENT:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap (siste års provisjon mill kr)
Gjenværende involvering	0	0	0	0	177

Gjennomsnittlig løpetid på porteføljen er om lag tre år.

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 Nord-Norge har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av 12 måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall, at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, har SpareBank 1 Nord-Norge også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst 9 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1 alliansen. Banken har en eierandel på 16,64 % per 31.12.16 (20,83 % per 31.12.15). SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom, og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i nærings-eiendom innenfor 60 % av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS, og banken har, utover retten til å forstå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene, og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2016 ikke overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger:

VEDVARENDE ENGASJEMENT:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap (siste års provisjon mill kr)
Gjen-værende involvering	0	0	0	0	0

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 Nord-Norge har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OMF for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste 12 måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen, trekkes fra framtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall, at banken vil rapportere noe engasjement her i henhold til kapitaldekning eller store engasjementer.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, har banken også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Næringskreditt AS til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 9 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Næringskreditt AS.

NOTE 14 - TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelt utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering, blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemethode. Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir

også vurdert i grupper. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper, basert på inndeling av kundene etter hovednæringer og risikoklasse.

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger, føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger, resultatføres. Det vises også til note 44.

MORBANK

2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
55	-188	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-15	-3
51	122	Periodens endring i gruppenedskrivninger/ending langtidsovervåkning	125	54
88	221	Konstaterte tap som det tidligere er avsatt individuelle nedskrivninger for	82	92
54	9	Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt individuelle nedskrivninger for	11	64
-32	-9	Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier mv.	-11	-7
216	155	Sum tap på utlån og garantier	192	200
	3	Øvrige tap	21	
216	158	Sum tap	213	200

Individuelle nedskrivninger

273	328	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	169	171
63	221	- Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	82	132
35	9	- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	11	
65	21	+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	31	38
88	20	+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	47	92
328	139	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier til kunder per 31.12.	154	169
		Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån til kredittinstitusjoner per 31.12.		
328	139	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	154	169

Gruppenedskrivninger

215	234	Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	247	236
19	123	+ Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	126	11
234	357	Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	373	247

MORBANK

KONSERN

TAP FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING

2015		2016			2016		2015	
Andel tap	Tap	Andel tap	Tap		Andel tap	Tap	Andel tap	Tap
0 %	0	0 %	0	Bergverksdrift og utvinning	0 %	0	0 %	0
14 %	31	-4 %	-6	Bygge- og anleggsvirksomhet	-3 %	-6	15 %	32
0 %	0	0 %	0	Bygging av skip og båter	0 %	0	0 %	0
0 %		0 %	0	El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	0 %	0	0 %	0
-5 %	-11	-3 %	-5	Faglig og finansiell tjenesteyting	-2 %	-5	-5 %	-11
0 %	0	0 %	0	Finans og forsikring	0 %	0	0 %	0
-2 %	-4	18 %	29	Fiske og fangst	14 %	29	-2 %	-4
0 %	0	-1 %	-2	Fiskeoppdrett og klekkerier	-1 %	-2	0 %	0
1 %	2	1 %	2	Forretningsmessig tjenesteyting	17 %	34	1 %	2
0 %		0 %		Forsikring, verdipapirfond og andre finansielle foretak	0 %		0 %	0
0 %		0 %		Fylkeskommuner og kommuner	0 %		0 %	0
11 %	23	52 %	86	Industri	42 %	86	11 %	23
1 %	2	5 %	8	Informasjon og kommunikasjon	4 %	8	1 %	2
3 %	6	4 %	7	Jordbruk og tilknyttede tjenester	3 %	6	3 %	7
11 %	24	0 %		Næring utland	0 %		0 %	0
21 %	46	-4 %	-6	Omsetning og drift av fast eiendom	-3 %	-6	22 %	46
1 %	2	0 %	0	Overnatting- og serveringsvirksomhet	0 %	0	1 %	2
0 %	0	0 %	0	Skogbruk og tilknyttede tjenester	0 %	0	0 %	0
0 %		0 %		Statsforvaltningen og trygdeforvaltningen	0 %		0 %	0
0 %		0 %		Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	0 %		0 %	0
5 %	10	1 %	2	Tjenesteytende næringer ellers	1 %	2	5 %	10
1 %	3	5 %	8	Transport ellers og lagring	4 %	8	4 %	8
32 %	70	10 %	17	Utenriks sjøfart og rørtransport	8 %	17	34 %	70
1 %	2	3 %	5	Utvikling av byggeprosjekter	3 %	5	1 %	2
0 %		0 %		Utvinning av råolje og naturgass	0 %		0 %	0
0 %		0 %		Ufordelt	0 %		0 %	0
0 %		0 %	0	Vannforsyning, avløps- og renovasjonvirksomhet	0 %	0	0 %	0
0 %	1	-1 %	-1	Varehandel, reparasjon av motorvogner	0 %	-1	0 %	1
5 %	12	12 %	20	Personmarked	14 %	28	9 %	19
100 %	220	100 %	164	Tap på utlån til kunder	100 %	203	100 %	209
	-4		-9	Inngått på tidligere konstaterte tap		-11		-9
	216		155	Netto tap		192		200
			3	Øvrige tap		21		
	216		158	Netto tap på utlån til kunder		213		200

NOTE 14 - TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENT MORBANK

	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13	31.12.12	31.12.11
Misligholdte engasjement	267	387	403	444	357	452
Øvrig tapsutsatte engasjement	280	334	356	373	586	322
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement	547	721	759	817	943	774
Individuelle nedskrivninger misligholdte	78	203	198	171	104	88
Individuelle nedskrivninger øvrige	61	125	75	50	183	105
Sum individuelle nedskrivninger	139	328	273	221	287	193
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	408	393	486	596	656	581

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Inntektsførte renter nedskrevne lån 1)	3	13	53	58	56	50

MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE ENGASJEMENT KONSERN

	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13	31.12.12	31.12.11
Misligholdte engasjement	301	270	457	486	397	471
Øvrig tapsutsatte engasjement	211	245	90	373	592	338
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement	512	515	547	859	989	809
Individuelle nedskrivninger misligholdte	93	69	218	194	120	96
Individuelle nedskrivninger øvrige	61	100	-47	50	183	112
Sum individuelle nedskrivninger	154	169	171	244	303	208
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	358	346	376	615	686	601

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Inntektsførte renter nedskrevne lån 1)	3	13	53	58	56	50

- 1) Inntektsført ordinær effektiv rente redusert med amortiseringseffekt av renter på individuelle nedskrivninger. Tilsvarende beregning gjøres på lån med gruppenedskrivning etter gjennomsnittlig effektiv rente.

NOTE 15 - MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

Renterisiko oppstår ved at banken har ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser.

Renterisikoen håndteres innenfor rammer gitt av bankens styre, der renterisikoen uttrykkes ved en maksimum verdiendring på 2 prosentpoeng parallelt renteskift gitt ved yield kurve. Det er gitt rammer for total renterisiko og innenfor spesifiserte tidsintervall.

Noten viser en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31.12.16 og fremover i tid. Bankens renterisiko beregnes som nevnt ved at det simuleres et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven. I analysen inngår alle rentesensitive balanseposter på aktiva- og passiva-siden. Videre inkluderes "off-balance"-poster som benyttes i bankens risikostyring, herunder renteswapper.

Beregningene er gjort med utgangspunkt i bankens posisjoner per 31.12 og markedsrentene på samme tidspunkt.

Renterisikoen har vært lav gjennom hele 2016, og innenfor den totale rammen på 60 mill kroner fastsatt av bankens styre. Den lave eksponeringen gjør at markedsrisiko knyttet til renterisiko har liten effekt på bankens resultatutvikling.

SpareBank 1 Nord-Norge utstedte i november 2014 et obligasjonslån, pålydende 125 mill CHF. Lånet betaler fastrente 0,875% p.a. Renterisiko på nevnte lån, hensyntas i vurderingen av samlet renterisiko, men er unntatt de generelle rammene. Renterisiko for obligasjonslånet er 81,9 mill omregnet til NOK per 31.12.16.

SENSITIVITETSANALYSE VED 2 PROSENTPOENG RENTESKIFT

Alle beløp er like for morbank og konsern

Beløp i mill kroner	2016	2015
Obligasjoner og sertifikater	-26	-37
Fastrentelån til kunder	-24	-10
Obligasjonslån	140	160
Annen finansiering og plassering	0	-1
Utlån / innskudd kunder	-12	-17
Øvrige derivater	-4	-4
Total renterisiko	74	90

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Tabellen under viser renterisikoen innenfor ulike tidsintervall ved et 2 % parallelt renteskift.

RENTERISIKO VED 2 PROSENTPOENG RENTESKIFT FORDELT PÅ LØPETID

	2016	2015
0 - 1 måned	3	5
1 - 3 måneder	-15	-19
3 - 6 måneder	3	-3
6 - 12 måneder	13	7
1 - 3 år	2	-5
3 - 5 år	72	95
5 - 10 år	-5	11
Total renterisiko	74	90

RENTERISIKO VED 2 PROSENTPOENG RENTESKIFT FORDELT PÅ VALUTA

	2016	2015
NOK	-7	-15
EUR	2	-1
USD	-1	-1
CHF	82	107
Øvrige	-2	0
Total renterisiko	74	90

NOTE 16 - MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg tap som følge av endringer i valutakursene. Risikoen oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta.

Bankens styre har satt rammer for den kursutsatte valutaposisjonen innenfor dag og over natt vedrørende aggregert posisjon og største posisjon i enkeltvaluta. Valutarisiko måles som netto valutaeksponering innenfor hver enkelt valutasort der long- og shortposisjoner motregnes. Aggregert posisjon er den største av absolutt sum av long- eller shortposisjon.

MORBANK			KONSERN	
Netto valutaeksponering NOK			Netto valutaeksponering NOK	
2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
Valuta				
-0,8	-8,0	USD	-8,0	-0,8
-7,9	-1,0	EUR	-1,0	-7,9
0,3	0,4	GBP	0,4	0,3
1,6	0,2	RUB	0,2	1,6
2,4	1,0	Andre	1,0	2,4
-4,4	-7,5	Netto valutaeksponering	-7,5	-4,4
50,0	50,0	Total valutaramme (abs)	50,0	50,0
40,0	40,0	Total per valuta (abs)	40,0	40,0
0,1	0,2	Resultateffekt ved 3 prosentpoeng endring	0,2	0,1
0,4	0,7	Resultateffekt ved 10 prosentpoeng endring	0,7	0,4

NOTE 17 - FINANSIELLE DERIVATER

SpareBank 1 Nord-Norge inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene, og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderttede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdi sikring" i henhold til IFRS standard IAS 39.

Øvrig sikring defineres som ordinær regnskapsmessig sikring. Banken benytter seg ikke av kontantstrømssikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

Valuta- og renteavtaler

Renteswapper

- Avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Valutaterminforretninger

- Avtaler om å kjøpe eller selge et gitt valutabeløp på en gitt dato frem i tid, og til en på forhånd avtalt kurs.

Valutabytteavtaler

- Avtaler om å bytte valutabeløp til en på forhånd avtalt kurs og periode.

Rente- og valutabytteavtaler

- Avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode og til et avtalt beløp.

Opsjoner

- Avtale hvor selger gir kjøper en rett, men ikke en plikt til, enten å selge eller kjøpe et finansielt instrument eller valuta før eller på et bestemt tidspunkt, og til en forhåndsavtalt pris.

MORBANK OG KONSERN

Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring	195	133
Total gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen	-191	-129
Sum virkelig verdi sikringer	4	4

NOTE 17 - FINANSIELLE DERIVATER

MORBANK OG KONSERN
VALUTA- OG RENTEINSTRUMENTER

Til virkelig verdi over resultatet	2016			2015		
Beløp i mill kroner	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser

Valutainstrumenter

Valutaterminer (forwards)	2 143	14	9	1 610	47	42
Valutabytteavtaler (swap)	13 468	193	47	2 256	272	208
Sum valutainstrumenter	15 610	207	56	3 866	319	250

Renteinstrumenter

Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	26 701	685	913	16 409	858	1 193
Andre rentekontrakter	480	14	16	30	82	82
Sum ikke-standardiserte kontrakter	27 181	700	929	16 439	940	1 275
Standardiserte rentekontrakter (futures)						
Sum renteinstrumenter	27 181	700	929	16 439	940	1 275

SIKRING AV INNLÅN**Renteinstrumenter**

Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	11 963	483	-	28 701	687	-
Sum renteinstrumenter	11 963	483	-	28 701	687	-

Sum valuta- og renteinstrumenter

Sum rentederivater	39 144	1 182	929	45 140	1 627	1 275
Sum valutaswap og terminer	15 610	207	56	3 866	319	250
Sum	54 754	1 390	985	49 006	1 946	1 525

NOTE 18 - GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSE

Likviditetsrisiko

SpareBank 1 Nord-Norge utarbeider årlig en likviditetsstrategi, som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko. Konsernets likviditetsrisiko avdekkes, for utenom ved opptak av fremmedkapital, gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Tabellen viser inn- og utbetalinger inklusive fremtidige rentebetalinger på de ulike tidspunkt.

Banken har et daglig og aktivt forhold til styringen av likviditetsrisikoen i konsernet. SpareBank 1 Nord-Norge skal til en hver tid overholde regulatoriske minimumsnivå til forsvarlig likviditetsstyring.

Det kortsiktige likviditetsmålet, Liquidity Coverage Ratio (LRC), viste ved utgangen av året 121 % i norske kroner.

MORBANK

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
2016						
Gjeld til kredittinstitusjoner	270	3	11	234	315	833
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 442					8 442
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 886	527	1 511			53 924
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		737	4 191	12 576	2 137	19 641
Derivater	985					985
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut			347	987	321	1 655
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-272	-386	-781	-105	-1 544
Andre forpliktelser		846				846
Ansvarlig lånekapital		15	1 042	364		1 421
Totale forpliktelser	61 583	1 856	6 716	13 380	2 668	86 203

2015

Gjeld til kredittinstitusjoner	848	900	9	47	25	1 829
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 543	136	155	1 058	438	10 330
Innskudd fra og gjeld til kunder	46 694	135	1 286			48 115
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		287	4 684	14 238	1 845	21 054
Derivater	1	36	110	775	603	1 525
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut		0	409	1 234	492	2 135
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-388	-399	-1 026	-340	-2 153
Andre forpliktelser		655				655
Ansvarlig lånekapital		15	44	1 420		1 479
Totale forpliktelser	56 086	1 776	6 298	17 746	3 063	84 969

NOTE 18 - GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSE

KONSERN

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
2016						
Gjeld til kredittinstitusjoner	255	3	11	234	315	818
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 464					8 464
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 832	527	1 511			53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		737	4 191	12 576	2 137	19 641
Derivater	985					985
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut			347	987	321	1 655
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-272	-386	-781	-105	-1 544
Andre forpliktelser		1 128				1 128
Ansvarlig lånekapital		15	1 042	364		1 421
Totale forpliktelser	61 536	2 138	6 716	13 380	2 668	86 438

2015

Gjeld til kredittinstitusjoner	835	900	9	47	25	1 816
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 543	136	155	1 058	438	10 330
Innskudd fra og gjeld til kunder	46 666	135	1 286			48 087
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		287	4 684	14 238	1 845	21 054
Derivater	1	36	110	775	603	1 525
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut		0	409	1 234	492	2 135
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		-388	-399	-1 026	-340	-2 153
Andre forpliktelser			652			652
Ansvarlig lånekapital		15	44	1 420		1 479
Totale forpliktelser	56 045	1 121	6 950	17 746	3 063	84 925

NOTE 19 - FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Tabellen nedenfor viser forfallstidspunktet etter balansedagen for eiendeler og forpliktelser.

MORBANK

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.16						
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 832	1 884	70		147	5 933
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	9 082	1 623	3 414	9 987	42 060	66 166
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-139	-139
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-357	-357
Aksjer og andeler	115			20	156	291
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		523	450	7 969	1 222	10 164
Finansielle derivater	1 390					1 390
Investeringer i konsernselskaper					728	728
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					2 849	2 849
Eiendom, anlegg og utstyr					361	361
Andre eiendeler	48	50	95		232	425
Sum eiendeler	15 242	4 080	4 029	17 976	47 197	88 524

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	266	500			67	833
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 886	527	1 511			53 924
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		284	3 608	13 573	3 700	21 165
Finansielle derivater	985					985
Andre forpliktelser		733	81	32		846
Utsatt skatt				83		83
Ansvarlig lånekapital			1 000	350		1 350
Sum gjeld	53 137	2 044	6 200	14 038	3 767	79 186

NOTE 19 - FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSE

KONSERN

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.16						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 008				2 008
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	9 082	1 623	3 414	9 987	46 657	70 763
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-154	-154
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-373	-373
Aksjer og andeler	115			20	171	306
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		523	450	7 969	1 222	10 164
Finansielle derivater	1 390					1 390
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					4 370	4 370
Eiendom, anlegg og utstyr					501	501
Virksomhet holdt for salg	30					30
Immaterielle eiendeler					63	63
Andre eiendeler	48	50	384		238	720
Sum eiendeler						90 501

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	251	500			67	818
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 832	527	1 511			53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		284	3 608	13 573	3 700	21 165
Finansielle derivater	985					985
Andre forpliktelser		915	181	32		1 128
Utsatt skatt				174		174
Ansvarlig lånekapital			1 000	350		1 350
Sum gjeld						79 490

MORBANK

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.15						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	274					274
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 301	1 566	804	74		5 745
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	8 865	701	2 698	10 400	37 385	60 049
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-328	-328
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-234	-234
Aksjer og andeler			62	326		388
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		815	1 712	5 554	2 986	11 067
Obligasjoner - holde til forfall				87		87
Obligasjoner - lån og fordringer					24	24
Finansielle derivater		14	354	830	748	1 946
Investeringer i konsernselskaper					626	626
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					2 836	2 836
Eiendom, anlegg og utstyr					443	443
Andre eiendeler			522			522
Sum eiendeler	12 440	3 096	6 152	17 271	44 424	83 383

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	848	900	9	47	25	1 829
Innskudd fra og gjeld til kunder	46 694	135	1 286			48 115
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	681	197	3 786	15 118	1 688	21 470
Finansielle derivater	1	36	110	775	603	1 525
Andre forpliktelser		750				750
Utsatt skatt	146					146
Ansvarlig lånekapital					1 350	1 350
Sum gjeld	48 370	2 018	5 191	15 940	3 666	75 185

NOTE 19 - FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSE

KONSERN

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Over 5 år	Totalt
31.12.15						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	274					274
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	84	1 478	550	74		2 186
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					-62	-62
Utlån til og fordringer på kunder	8 865	701	2 698	10 400	41 389	64 053
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					-169	-169
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					-247	-247
Aksjer og andeler			62	507		569
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		815	1 712	5 554	2 986	11 067
Obligasjoner - holde til forfall				87		87
Obligasjoner - Lån og fordringer					24	24
Finansielle derivater		14	354	830	748	1 946
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					4 424	4 424
Eiendom, anlegg og utstyr					553	553
Virksomhet holdt for salg		28				28
Goodwill					51	51
Andre eiendeler			619			619
Sum eiendeler	9 223	3 036	5 995	17 452	49 697	85 403

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	835	900		81		1 816
Innskudd fra og gjeld til kunder	46 666	135	1 286			48 087
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	681	197	3 786	15 118	1 688	21 470
Finansielle derivater	1	36	110	775	603	1 525
Andre forpliktelser		956				956
Utsatt skatt	238					238
Ansvarlig lånekapital					1 350	1 350
Sum gjeld	48 421	2 224	5 182	15 974	3 641	75 442

NOTE 20 - NETTO RENTEINNTEKTER

MORBANK			KONSERN	
2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
Renteinntekter				
120	88	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	6	20
2 211	2 097	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	2 371	2 497
189	174	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	171	185
2 520	2 359	Sum renteinntekter	2 548	2 702
Rentekostnader				
53	60	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	59	55
628	395	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	393	616
425	356	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	356	425
94	96	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	96	94
1 200	907	Sum rentekostnader	904	1 190
1 320	1 452	Netto renteinntekter	1 644	1 512

NOTE 21 - NETTO PROVISJONSINNTEKTER OG ANDRE DRIFTSINNTEKTER

MORBANK			KONSERN	
2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
Provisjonsinntekter				
243	263	Betalingstjenester	263	244
142	151	Forsikring	157	145
24	19	Garantiprovisjoner	19	24
		Eiendomsmegling	133	119
36	37	Forvaltning	47	45
34	35	Øvrige provisjonsinntekter	75	71
479	505	Sum provisjonsinntekt eks Boligkreditt	694	648
260	177	Boligkreditt	177	260
739	682	Sum provisjonsinntekt	871	908
72	78	Provisjonskostnader	85	75
		Regnskapstjenester	101	87
15	42	Andre driftsinntekter	37	13
15	42	Sum andre driftsinntekter	138	100
682	646	Netto provisjons- og andre inntekter	924	933

NOTE 22 - INNETEKTER FRA ANDRE FINANSIELLE INVESTERINGER

MORBANK			KONSERN	
2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
8	74	Sum utbytte fra aksjer	74	8
46	72	Utbytte og netto inntekter fra datterselskap		
308	540	Inntekt av eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	366	399
354	612	Sum inntekter av eierinteresser	366	399
-24	14	Obligasjoner og sertifikater - til virkelig verdi over resultat	14	-24
-1	0	Obligasjoner til amortisert kost - lån og fordringer	0	-1
-25	14	Sum inntekter fra obligasjoner og sertifikater	14	-25
-133	4	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	4	-133
-1	-6	Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	-6	-1
17	52	Verdiendring på øvrige finansielle derivater	48	17
-117	50	Sum inntekter fra finansielle derivater	46	-117
-4	24	Aksjer - til virkelig verdi over resultat	-21	-50
-4	24	Sum inntekter fra aksjer	-21	-50
32	26	Sum inntekt fra valutahandel	30	34
-114	114	Gevinst/tap og netto verdiendringer på finansielle eiendeler	69	-158
248	800	Sum netto inntekter fra andre finansielle investeringer	509	249

NOTE 23 - PERSONALKOSTNADER, YTELSE OG LÅN TIL- SAMT EGENKAPITALBEVIS EID AV LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

I henhold til allmennaksjelovens bestemmelse § 6-16 a skal styret fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Retningslinjene skal forelegges bankens representantskap, jf. allmennaksjeloven § 5-6 (3).

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2016, gitt i fjorårets erklæring, er blitt fulgt.

Retningslinjene

Styret behandlet retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i møte 01.03.17, hvor man videreførte fjorårets retningslinjer.

Følgende ble vedtatt for det kommende regnskapsåret:

1. Definisjoner

Ledende ansatte forstås som konsernsjefen og konserndirektører (konsernledelsen). De samlede kompensasjonsordningene for ledende ansatte omfatter fast lønn, naturalytelser, og kollektive pensjonsavtaler, med unntak av tre konserndirektører som har individuell førtidspensjonsavtale. I tillegg har styret en diskresjonær adgang til å tilby konsernledelsen kjøp av rabatterte egenkapitalbevis.

2. Hovedprinsipper for fastsettelse av de samlede kompensasjonsordningene

Lederlønningene i SpareBank 1 Nord-Norge skal, innenfor rammen av godtgjørelsespolitikken, være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med bransjen for øvrig.

Hovedelementet i kompensasjonsordningen skal være den faste grunnlønnen. Konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge har ingen individuelle eller kollektive bonusavtaler.

Styret kan beslutte at konsernledelsen skal ha rett til å kjøpe egenkapitalbevis med inntil 30 % rabatt innenfor en definert beløpsramme, med en bindingstid på 3 år fra kjøp.

Ordningen skal bidra til at konsernledelsen skal ha økt eierskap og deling av interessefellesskap med selskapets aksjonærer.

Vilkårene i ordningen tilfredsstiller de krav som følger av finansforetaksforskriften kapittel 15.

Styret tar ikke sikte på å gi konsernledelsen særskilt tilbud om kjøp av rabatterte egenkapitalbevis i 2017, slik det ble gjort i 2015.

Styret skal påse at lederlønningene ikke gir uheldige virkninger for konsernets omdømme.

3. Fastsettelse av lønn

Styret skal årlig vurdere konsernsjefens totale prestasjoner og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering.

Tilsvarende skal konsernsjefen vurdere prestasjonene til konsernledelsen og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering.

4. Godtgjørelsesutvalget

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge gjøres gjeldende etter at saken er forelagt representantskapet.

PERSONALKOSTNADER, ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK MORBANK

MORBANK			KONSERN	
2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
552	378	Lønn	540	713
28	46	Pensjonskostnader (note 25)	53	36
90	79	Sosiale kostnader	96	101
670	503	Sum personalkostnader	689	850
674	616	Gjennomsnittlig antall ansatte	841	809
639	540	Antall årsverk per 31.12.	774	830
670	562	Antall ansatte per 31.12.	807	875

NOTE 23 - PERSONALKOSTNADER, YTELSE OG LÅN TIL- SAMT EGENKAPITALBEVIS EID AV LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

YTELSE TIL STYRET 2016

Beløp i hele 1 000 kroner	Styrehonorar	Honorar utvalg 2)	Utlån	Antall EK-bevis 1)
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (leder)	450	12	2 000	3 755
Hans-Tore Bjerkaas (nestleder)	237	90		4 761
Pål Andreas Pedersen (nestleder, sluttet 31.03.16)	63			
Sonja Djønne	200	10	3 820	5 000
Kjersti Terese Stormo	150			
Greger Mannsverk	200	10		18 219
Bengt Olsen	150	70		
Ingvild Myhre	200	70		
Vivi Ann Pedersen	200		5	19 733
May Britt Nilsen	180		530	7 652
Anita Persen (sluttet 31.03.16)	50			
Sum	2 080	262	6 355	59 120
Nærstående til styremedlemmer			9 483	

YTELSE TIL STYRET 2015

Beløp i hele 1 000 kroner	Styrehonorar	Honorar utvalg 2)	Utlån	Antall EK-bevis 1)
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (leder, ny fra 01.04.15)	338			
Kjell Olav Pettersen (leder, sluttet 31.03.15)	112			
Sonja Djønne	200	10	3 973	5 000
Ingvild Myhre	200	70		
Hans-Tore Bjerkaas	200	10		4 761
Greger Mannsverk	200			14 464
Pål Andreas Pedersen (nestleder)	250	90		
Vivi Ann Pedersen	200			13 312
Vivi Ann Movik	40			
May Britt Nilsen	135		545	6 714
Anita Persen	200	70		3 081
Sum	2 075	250	4 518	47 332
Nærstående til styremedlemmer			2 917	

1) Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig inflytelse i.

Styret har vilkår på utlån og eventuelle sikkerhetsstillelser som for ordinære kunder, med unntak av de ansattes representanter som har ansattevilkår. Styrets leder har verken bonusavtale eller avtale om etterlønn.

2) Honorar for deltakelse i revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg.

YTELSER TIL KONERNLEDELSEN OG LEDENDE ANSATTE I DATTERSELSKAPER I 2016

Tittel/navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Honorar 3)	Bonus	Pensjons-avtale	Pensjonsrettigheter/ pensjonssparing		Utlån	Antall EK-bevis 5)
Beløp i hele 1 000 kroner								
Konsernsjef								
Jan-Frode Janson	4 056			1)	481	2)		49 126
Konserndirektør								
Rolf Eigil Bygdnes	2 730			1)	997	4)		69 897
Konserndirektør								
Geir Andreassen	2 252			1)	671	4)		75 329
Konserndirektør								
Liv Bortne Ulriksen	1 989			1)	191	2) 4)	6 620	79 747
Konserndirektør								
Petter Høiseth	2 194			1)	123	2)	9 483	46 768
Konserndirektør								
Ronni Møller Pettersen (ny 01.03.16)	1 505			1)	92	2)	2 691	3 755
Konserndirektør								
Trond Hanssen	1 716			1)	102	2)	3 298	35 848
Konserndirektør								
Christian Overvaag	1 734			1)	97	2)		64 372
Konserndirektør								
Lasse Hagerupsen	1 733			1)	95	2)	2 044	35 848
Konserndirektør								
Trude Glad	2 208			1)	496			46 606
Konserndirektør								
Hanne J. Nordgaard (sluttet 31.12.16)	1 916			1)	108	2)	644	41 970
Adm. direktør SpareBank 1 Finans								
Hermod Bakkejord	1 947			1)	329		1 216	33 000
Adm. direktør EiendomsMegler 1								
Kristin Amundsen	1 551		288		76	2)		32 394
Adm. direktør SNN Forvaltning								
Stig-Arne Pettersen	952		470		48	2)	5 591	40 001
Daglig leder SNN Regnskapshuset								
Tom Robert Aasnes	1 256		25		68	2)	2 685	13 467
Tidligere konsernsjef								
Hans Olav Karde	330							

1) Pensjonsordning for inntekt over 12 G

2) Har avtale om innskuddspensjon

3) Styrehonorar fra datterselskap

4) Har avtale om førtidspensjon

5) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16. Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

Konsernsjefen og ledende ansatte har alle en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Det foreligger ingen avtaler om etterlønn.

Utlån til ansatte 1)	1 071 746
-----------------------------	-----------

1) Lånerenten er 1 % lavere enn den til enhver tid gjeldende beste boliglånsrente for våre ordinære kunder, innenfor et maksimalt lånebeløp på 4 mill kroner. Ingen sikkerhetsstillelser er gitt på vegne av ansatte.

Verdien på samlet rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 10,7 mill kroner for 2016.

NOTE 23 - PERSONALKOSTNADER, YTELSER OG LÅN TIL- SAMT EGENKAPITALBEVIS EID AV LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

YTELSER TIL KONSERNLEDELSEN OG LEDENDE ANSATTE I DATTERSELSKAP I 2015

Tittel/navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Honorar 3)	Bonus	Pensjons-avtale	Pensjonsrettigheter/ pensjonssparing	Utlån	Antall EK-bevis 5)
Beløp i hele 1 000 kroner							
Konsernsjef							
Jan-Frode Janson	4 095			1)	644 2)		45 371
Konserndirektør							
Rolf Eigil Bygdnes	2 965			1)	1 024 4)	1 375	66 142
Konserndirektør							
Geir Andreassen	2 398			1)	688 4)	1 981	71 594
Konserndirektør							
Liv Bortne Ulriksen	2 382			1)	126 2) 4)		72 237
Konserndirektør							
Petter Høiseeth	2 487			1)	119 2)	3 620	37 002
Konserndirektør							
Trond Hansen	1 247			1)	44 2)	3 420	35 848
Konserndirektør							
Christian Overvaag	1 801			1)	91 2)		60 617
Konserndirektør							
Lasse Hagerupsen	1 731			1)	83 2)	148	35 848
Konserndirektør							
Trude Glad	2 431			1)	854		42 851
Konserndirektør							
Hanne J. Nordgaard	2 043			1)	106 2)	578	40 093
Adm. direktør SpareBank 1 Finans							
Hermod Bakkejord	2 058			1)	347	375	30 025
Adm. direktør EiendomsMegler 1							
Kristin Amundsen	1 430	20	200		76 2)		28 639
Adm. direktør SNN Forvaltning							
Stig-Arne Pettersen	829		443		45 2)	8 731	29 963
Daglig leder SNN Regnskapshuset							
Tom Robert Aasnes	1 179				66 2)	1 370	9 712
Tidligere konsernsjef							
Hans Olav Karde	286						

1) Pensjonsordning for inntekt over 12 G

2) Har avtale om innskuddspensjon

3) Styrehonorar fra datterselskap

4) Har avtale om førtidspensjon

5) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.15. Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

Konsernsjefen og ledende ansatte har alle en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Det foreligger ingen avtaler om etterlønn.

Utlån til ansatte 1)	1 038 674
-----------------------------	-----------

1) Lånerenten er 1 % lavere enn den til enhver tid gjeldende beste boliglånsrente for våre ordinære kunder, innenfor et maksimalt lånebeløp på 4 mill kroner. Ingen sikkerhetsstillelser er gitt på vegne av ansatte.

Verdien på samlet rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 10,4 mill kroner for 2015.

YTELSER TIL KONTROLLKOMITEEN 2016

Beløp i hele 1 000 kroner	Honorar	Utlån	Antall EK-bevis 1)
Rigmor Abel	23		
Kåre Brynjulfsen	23		2 596
Dag Norvang	23		
Tore Bråthen (leder)	38		
Sum	107		2 596

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16.

Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

SpareBank 1 Nord-Norge avviklet kontrollkomiteen den 31.12.15, men det ble utbetalt honorar for 1. kvartal 2016

YTELSER TIL KONTROLLKOMITEEN 2015

Beløp i hele 1 000 kroner	Honorar	Utlån	Antall EK-bevis 1)
Rigmor Abel	92		
Kåre Brynjulfsen	92		2 596
Dag Norvang	92		
Tore Bråthen (leder)	151		
Sum	427		2 596

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.15.

Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

NOTE 23 - PERSONALKOSTNADER, YTELSE OG LÅN TIL- SAMT EGENKAPITALBEVIS EID AV LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

EGENKAPITALBEVIS EID AV REPRESENTANTSKAPSMEDLEMMER I SPAREBANK 1 NORD-NORGE PER 31.12.16

	Antall 1)
Trond Mohn	2 124 024
Odd Erik Hansen	291 902
Håkon Løbach Willumsen	170 000
Marie M. Fangel	92 012
Berit Berg	46 363
Sissel Ditlefsen	32 098
Einar Frafjord	21 955
Roar Dons	12 852
Ulf Mathisen	12 820
Tom Rømer Svendsen	12 058
Kjell Kolbeinsen	11 046
Asbjørg Jensvoll Strøm	8 404
Åshild Strømmesen	8 203
Ane Engel Røger	7 384
Øyvind Pallesen	5 795
Daniel Nyhagen	5 499
Linn Knudsen	4 326
Tone Marie Myklevoll	3 678
Frode Helgerud	3 050
Hans Olav Gjøvik	2 173
Anne Kathrine Nygaard	270
Hans Johan Lorentzen	189

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16.

Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

EGENKAPITALBEVIS EID AV REPRESENTANTSKAPSMEDLEMMER I SPAREBANK 1 NORD-NORGE PER 31.12.15

	Antall 1)
Trond Mohn	2 124 024
Odd Erik Hansen	291 902
Håkon Løbach Willumsen	170 000
Marie M. Fangel	92 012
Berit Berg	46 363
Sissel Ditlefsen	32 098
Einar Frafjord	21 955
Roar Dons	12 852
Ulf Mathisen	12 820
Tom Rømer Svendsen	12 058
Kjell Kolbeinsen	11 046
Asbjørg Jensvoll Strøm	8 404
Åshild Strømmesen	8 203
Ane Engel Røger	7 384
Øyvind Pallesen	5 795
Daniel Nyhagen	5 499
Linn Knudsen	4 326
Tone Marie Myklevoll	3 678
Frode Helgerud	3 050
Hans Olav Gjøvik	2 173
Anne Kathrine Nygaard	270
Hans Johan Lorentzen	189

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.15.

Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

NOTE 24 - DRIFTSKOSTNADER

MORBANK

KONSERN

2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
670	503	Personalkostnader	689	850
508	523	Andre driftskostnader	631	611
1 178	1 026	Sum driftskostnader	1 320	1 461

SPESIFIKASJONER AV DRIFTSKOSTNADER

Personalkostnader

552	378	Lønn	540	713
28	46	Pensjonskostnader	53	36
90	79	Sosiale kostnader	96	101
670	503	Sum personalkostnader	689	850

Administrasjonskostnader

119	120	Utviklingskostnader	120	119
61	71	EDB kostnader	75	66
51	52	Markedsføring	71	68
31	26	Reise- og opplæringskostnader	30	35
27	26	Kommunikasjon og kontorhold	31	32
35	38	Konsulentbistand inkl ekstern revisor 1)	43	40
48	50	Ordinære avskrivninger	60	56
26	31	Driftskostnader lokaler/eiendommer	37	31
110	109	Øvrige driftskostnader	164	164
508	523	Sum andre driftskostnader	631	611

1) Godtgjørelse til ekstern revisor inkl MVA (Beløp i hele 1 000 kroner)

1 694	1 186	Lovbestemt revisjon	1 985	2 308
192	85	Andre attestasjonstjenester	258	302
		Andre ikke-revisjonstjenester	140	
1 886	1 271	Sum godtgjørelse til ekstern revisor	2 383	2 610

NOTE 25 - PENSJONER

SpareBank 1 Nord-Norge hadde frem til 01.07.06 ytelsesbasert tjenestepensjon for alle ansatte i form av en kollektiv pensjonsforsikring dekket i SpareBank 1 Nord-Norges Pensjonskasse. Pensjonsytelsene omfattet alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon, og supplerte ytelsene fra Folketrygden. Full pensjon krevde en opptjeningstid på 30 år og ga rett til alderspensjon på differansen mellom 70 % av lønn og beregnet ytelse fra Folketrygden. Ytelsespensjonsordningen for alders- og uførepensjon ble lukket per 30.06.06. Fra 01.01.08 opphørte pensjonsdekningene for ektefellepensjon. Ordningen oppfyller kravene i Lov om foretakspensjon.

Fra 01.07.06 inngår nyansatte i en innskuddspensjonsordning for alders- og uførepensjon tegnet hos SpareBank 1 Forsikring AS. Premiesatsene for innskuddspensjonen følger lovens tidligere maksimum:

- Lønn tilsvarende 1 til 6 ganger G: 5 %
- Lønn tilsvarende 6 til 12 ganger G: 8 %

Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), og avtaler om førtidspensjonering for ledende ansatte. Pensjonsforpliktelsene knyttet til lønn over 12G er sikret gjennom forsikringsavtaler. I 2016 inngår 7 ansatte i denne ordningen (7 ansatte i 2015). Bankens premie utgjør i 2016 om lag 1,6 mill kroner (1,2 mill kroner i 2015). Førtidspensjonering finansieres over driften. Bankens førtidspensjonsordning ved fylte 62 år er ved årsskiftet terminert for de fleste medlemmer av konsernledelsen. Det er i den forbindelse kostnadsført 17 mill kroner i 2016.

Konsernets selskaper er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Den private AFP-ordningen gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen. Den private AFP-ordningen vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1 G. Premien for 2016 er fastsatt til 2,5 % (2,5 % i 2015).

Beregning av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse etter IAS 19

Aktuarberegningene foretas av aktuarselskapet Eikos AS.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene, og ved måling av påløpte forpliktelser, benyttes estimerte verdier. Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med faktiske forhold og forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte, regnskapsføres fortløpende mot OCI (Other Comprehensive Income).

Etter IAS 19 beregnes periodens netto rentekostnad ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelse. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene, begge beregnet med diskonteringsrenten. Endringer i netto pensjonsforpliktelse som følge av premiebetaling og utbetaling av pensjon, hensyntas.

Både verdien av pensjonskassens forpliktelser, pensjonsforsikring i annet forsikringsselskap, og de usikrede forpliktelsene er medtatt i beregningene nedenfor.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Netto pensjonsforpliktelse i balansen				
770	721	Nåverdi av fremtidige pensjonsforpliktelser	747	796
912	878	Estimert verdi av pensjonsmidler	910	935
-142	-157	Netto pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	-163	-139
1	0	Arbeidsgiveravgift	0	1
-141	-157	Netto pensjonsforpliktelse/-midler i balansen	-163	-138
3 %	1 %	Avvik mellom forventet og virkelig avkastning av pensjonsmidler i %	1 %	3 %

MORBANK

KONSERN

2015	2016		2016	2015
Periodens pensjonskostnad				
14	9	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	10	15
18	20	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	21	18
-20	-24	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-25	-20
12	5	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad	6	13
5	4	Periodisert arbeidsgiveravgift	4	5
17	9	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad inkl arbeidsgiveravgift	10	18
-7	-1	Curtailment/settlement	-1	-7
12	11	Pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	12	13
5	28	Øvrig pensjonskostnad	28	5
27	47	Total pensjonskostnad inkl arbeidsgiveravgift	49	29
4,8 %	3,5 %	Faktisk avkastning på pensjonsmidler	3,5 %	4,8 %

31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
Bevegelse i netto balanseført pensjonsforpliktelse fra ytelsesbasert ordning				
-50	-144	Netto pensjonsforpliktelse i balansen per 01.01	-141	-50
-2	22	Korrigerings mot egenkapital inngående balanse 01.01.	12	-3
-60	-8	Korrigerings mot egenkapital utgående balanse 31.12.	-9	-55
10	8	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	10	11
-4	-4	Utbetalt over drift	-5	-4
-38	-30	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	-30	-40
-144	-156	Netto pensjonsforpliktelse/-midler i balansen per 31.12.	-163	-141
43	32	Øvrige pensjonsforpliktelser (førtidspensjonsavtale)	32	43
-101	-124	Netto total pensjonsforpliktelse per 31.12.	-131	-98

Forutsetninger

2,70 %	2,60 %	Diskonteringsrente	2,60 %	2,70 %
2,70 %	2,60 %	Forventet avkastning på midlene	2,60 %	2,70 %
2,25 %	1,50 %	Fremtidig lønnsutvikling	1,50 %	2,25 %
2,25 %	2,25 %	G-regulering	2,25 %	2,25 %
0,00 %	0,00 %	Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift forpliktelse	14,10 %	14,10 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift kostnad	14,10 %	14,10 %
	5,00 %	Finansskatt	5,00 %	
0,00 %	0,00 %	Frivillig avgang over 50 år	0,00 %	0,00 %
0,00 %	0,00 %	Frivillig avgang inntil 50 år	0,00 %	0,00 %
90,00 %	50,00 %	Forventet AFP-uttak fra 62 år	50,00 %	90,00 %
K2013BE	K2013BE	Dødelighet, giftemålsannsynlighet etc.	K2013BE	K2013BE
IR2003	IR2003	Uførehet	IR2003	IR2003

837	827	Antall ansatte som er omfattet av ordningen	843	853
-----	------------	--	------------	-----

NOTE 25 - PENSJONER

31.12.15	31.12.16	SAMMENSETNING AV PENSJONSMIDLER	31.12.16	31.12.15
Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier				
<i>Investeringskategori</i>				
58 %	56 %	Obligasjoner	56 %	58 %
39 %	41 %	Aksjer	41 %	39 %
1 %	1 %	Eiendom	1 %	1 %
2 %	2 %	Annet	2 %	2 %
100 %	100 %	Sum	100 %	100 %

Sensitivitet

Estimatene er basert på fakta og omstendigheter per 31.12.16 forutsatt at alle andre parametre er konstante.

Faktiske resultater kan avvike fra disse estimater.

	Diskonterings- rente		Lønns- regulering		Årlig (G) regulering		Pensjons- regulering		Forventet gjenstående levetid	
KONSERN	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 år	-1 år
Endringer i pensjon										
- Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-88	108	26	-22	-10	12	89		30	-30
- Estimert forandring netto pensjonskostnader	-6	5	2	-1	-1	1	3		1	-1

MORBANK**Endringer i pensjon**

- Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-84	103	25	-21	-10	11	85		29	-29
- Estimert forandring netto pensjonskostnader	-6	5	2	-1	-1	1	3		1	-1

NOTE 26 - SKATT

MORBANK			KONSERN	
2015	2016	Beløp i mill kroner	2016	2015
Sammensetning av resultatført skatt				
212	323	Resultatført periodeskatt	355	234
-76	-62	Resultatført utsatt skatt	-63	-64
		Skatt virksomhet holdt for salg		2
-10	-3	For mye/lite avsatt skatt tidligere år/korrekasjoner	-1	-9
126	258	Skatt	291	163
8	9	Formueskatt (ført som andre driftskostnader)	9	8
		Skatt virksomhet holdt for salg		-2
134	267	Resultatført skatt	300	169
220	332	Balanseført betalbar skatt	364	242
Endring i netto utsatt skatt/-skattefordel				
-76	-62	Resultatført utsatt skatt	-63	-64
22		Endring mellom utsatt skatt/betalbar skatt etter balansedag		22
		Konsolideringseffekter		12
15	-1	Estimatendringer pensjonsmidler/andre endringer ført direkte mot egenkapital	-1	15
-39	-63	Sum endring i netto utsatt skatt/-skattefordel	-64	-15
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt/skattefordel				
24	-7	- Anleggsmidler	285	339
145	157	- Pensjonsforpliktelse/-midler	164	145
413	183	- Andre midlertidige forskjeller	256	471
		Fremførbart underskudd	-11	-5
582	333	Sum midlertidige forskjeller	694	950
-146	-83	Balanseført utsatt skatt/skattefordel - 25 %	-174	-238
2015	2016		2016	2015
Endring i midlertidige forskjeller				
8	-31	- Anleggsmidler	-54	62
95	12	- Pensjonsforpliktelse	19	95
-206	-230	- Andre midlertidige forskjeller	-215	-152
		Fremførbart underskudd	-6	7
-103	-249	Sum endring midlertidige forskjeller	-256	12
-26	-62	Endring i utsatt skatt/skattefordel - 25 %	-64	3
-17	-1	Endringer ført direkte mot egenkapital		-15
-22		Endring mellom utsatt skatt/betalbar skatt etter balansedag		-22
-12		Effekt av overgang fra 27 % til 25 % utsatt skatt		-18
		Konsolideringseffekter		-12
-76	-63	Korrigert resultatført endring i utsatt skatt/skattefordel - 25 %	-64	-64
Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt				
233	431	25 % av resultat før skatt	388	281
-86	-170	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	-97	-93
8	9	Formueskatt	9	8
-10	-3	For mye/lite avsatt tidligere år		-9
-12		Effekt av overgang fra 27 % til 25 % utsatt skatt		-18
134	267	Resultatført periodeskatt	300	169
15,5 %	15,5 %	Effektiv skattesats (skattekostnad i prosent av resultat før skatt)	19,3 %	16,2 %

NOTE 27 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

I tabellen under fremkommer finansielle eiendeler og forpliktelser som er klassifisert som holdt for omsetning eller bestemt ved første gangs innregning verdsatt til virkelig verdi over resultatregnskapet. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes til, eller en forpliktelse kan innfris ved en transaksjon mellom uavhengige parter.

Verdien fastsettes etter ulike metoder innenfor tre nivåer.

Nivå 1: Finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår børsnoterte aksjer eller fondsandeler, statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder. Pris på balansedagen er benyttet. Markedet anses aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksternt observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene er faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Nivå 2: Finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene. Kategorien inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår også obligasjoner og interbankderivater som renteswapper, valuta-swapper og terminkontrakter med observerbare prisnoteringer på Reuters eller Bloomberg, basisswapper mellom valutaslagene

NOK, EUR, USD, og GBP og rente- og valutaderivater mot kunder med uvesentlig kredittmargin.

Verdien er basert på nylige observerbare markedsdata i form av en transaksjon i instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter. Alternativt at instrumentet er handlet i et aktivt marked som er substansielt likt det aktuelle instrument.

Nivå 3: Finansielle instrumenter som verdsettes på annen måte enn basert på observerbare markedsdata, og hvor kredittmarginer utgjør en vesentlig del av justeringen til markedsverdi. Instrumenter i denne kategori verdsettes etter metoder som er basert på estimerte kontantstrømmer, vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, modeller hvor vesentlige parametere ikke er basert på observerbare markedsdata eller eventuelle bransjestandarder.

Ved bruk av verdsettelsesteknikker justeres verdien for kreditt- og likviditetsrisiko. Prisen for risiko for tilsvarende instrumenter legges til grunn for vurderingen. Fra og med 2013 har banken benyttet modell i samsvar med IFRS 13 om måling av virkelig verdi, hvor en "exit-pris"-vurdering legges til grunn. I verdsettelsesmodellen tas det hensyn til kredittpåslag og endringer i kredittisiko.

MORBANK

Beløp i mill kroner	Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
Eiendeler 31.12.16				
Konter og fordringer på sentralbanker	235	539		775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 489	7 489
Aksjer til virkelig verdi	105		156	261
Obligasjoner til virkelig verdi	7 048	3 070		10 118
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 390		1 390
Sum eiendeler	7 388	4 999	7 645	20 032

Forpliktelser 31.12.16

Finansielle derivater		985		985
Sum forpliktelser		985		985

Eiendeler 31.12.15

Konter og fordringer på sentralbanker	252	22		274
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 610	7 610
Aksjer til virkelig verdi	105		194	299
Obligasjoner til virkelig verdi	3 385	7 630		11 015
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 946		1 946
Sum eiendeler	3 742	9 598	7 804	21 144

Forpliktelser 31.12.15

Finansielle derivater		1 525		1 525
Sum forpliktelser		1 525		1 525

KONSERN

Beløp i mill kroner	Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
Eiendeler 31.12.16				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	235	539		775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 593	7 593
Aksjer til virkelig verdi	105		171	276
Obligasjoner til virkelig verdi	7 048	3 070		10 118
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 390		1 390
Sum eiendeler	7 388	4 999	7 764	20 151

Forpliktelser 31.12.16

Finansielle derivater		985		985
Sum forpliktelser		985		985

Eiendeler 31.12.15

Kontanter og fordringer på sentralbanker	252	22		274
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 738	7 738
Aksjer til virkelig verdi	105		375	480
Obligasjoner til virkelig verdi	3 385	7 630		11 015
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 946		1 946
Sum eiendeler	3 742	9 598	8 113	21 453

Forpliktelser 31.12.15

Finansielle derivater		1 525		1 525
Sum forpliktelser		1 525		1 525

ÅRETS VERDIENDRINGER PÅ INSTRUMENTER I NIVÅ 3

Beløp i mill kroner	Finansiell eiendel				Finansiell forpliktelse
	Fastrentelån	Aksjer	Obligasjoner	Finansielle derivater	Finansielle derivater
Balanseført verdi 01.01.	7 918	184			
Netto gevinst (-)/tap (+) gjennom året	-120				
Tilgang/kjøp i året	-1 521	157			
Avgang/salg	-1 830	-170			
Balanseført verdi 31.12.	4 447	171	0	0	0

NOTE 28 - VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Som det fremgår i note 2 har banken og konsernet finansielle instrumenter i balansen som vurderes til amortisert kost. Amortisert kost innebærer verdifastsettelse etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for eventuelt verditap. Beregningene er gjort med utgangspunkt i de enkelte instrumentenes egenskaper og verdier på balansetidspunktet. Amortisert kost vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurderinger av de samme finansielle instrumentene.

Dette kan blant annet skyldes ulik oppfatning av markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav. Tabellen nedenfor viser en oversikt over estimert virkelig verdi på poster som i regnskapet er bokført til amortisert kost. Som det fremgår i note 27, fastsettes virkelig verdi etter ulike metoder innenfor tre nivåer.

MORBANK					KONSERN					
2015		2016			Beløp i mill kroner		2016		2015	
Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Nivå	Eiendeler	Nivå	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi
5 683	5 683	5 871	5 871	3	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3	1 946	1 946	2 124	2 124
51 877	51 916	59 467	59 571	3	Utlån til og fordringer på kunder	3	70 335	70 231	56 066	55 899
24	23			2,3	Obligasjoner lån og fordringer	2,3			23	24
139	140			2,3	Obligasjoner holde til forfall	2,3			140	139
57 723	57 762	65 338	65 442		Sum eiendeler balanseført til amortisert kost		72 281	72 177	58 353	58 186
Forpliktelser										
1 829	1 829	833	833	3	Gjeld til kredittinstitusjoner	3	818	818	1 816	1 816
48 115	48 115	53 924	53 924	3	Innskudd fra kunder	3	53 870	53 870	48 087	48 087
21 470	21 594	21 164	21 456	2	Verdipapirgjeld	2	21 456	21 164	21 594	21 470
1 350	1 356	1 350	1 359	2	Ansvarlig lånekapital	2	1 359	1 350	1 356	1 350
72 764	72 894	77 271	77 572		Sum forpliktelser balanseført til amortisert kost		77 503	77 202	72 853	72 723
Forpliktelser og garantiansvar utenfor balansen										
1 893		1 577			Garantiansvar			1 577		1 893
Forpliktelser i balansen										
5 089		7 641			Balanseført verdi av obligasjoner som ligger i Norges Bank depot			7 641		5 089

NOTE 29 - SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Obligasjoner og sertifikater vurderes til virkelig verdi.

Tidligere porteføljer definert som lån og fordringer og holde til forfall, er oppgjort per 31.12.16.

SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE PAPIRER FORDELT PÅ UTSTEDERSEKTOR.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
		Stat og statsgaranterte		
1 569	2 158	- pålydende	2 158	1 569
1 639	2 248	- virkelig verdi	2 248	1 639
1 639	2 248	- balanseført beløp	2 248	1 639
		Annen offentlig utsteder		
2 347	1 293	- pålydende	1 293	2 347
2 359	1 305	- virkelig verdi	1 305	2 359
2 359	1 305	- balanseført beløp	1 305	2 359
		Finansielle foretak		
6 390	6 525	- pålydende	6 525	6 390
6 357	6 531	- virkelig verdi	6 531	6 357
6 357	6 531	- balanseført beløp	6 531	6 357
		Ikke-finansielle foretak		
674	38	- pålydende	38	674
660	34	- virkelig verdi	34	660
660	34	- balanseført beløp	34	660
11 015	10 118	Sum sertifikater og obligasjoner holdt for omsetning	10 118	11 015
24		Sum sertifikater og obligasjoner klassifisert som lån og fordringer		24
87		Sum sertifikater og obligasjoner klassifisert som holde til forfall		87
52	46	Påløpte renter	46	52
11 178	10 164	Sum sertifikater og obligasjoner	10 164	11 178

31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
		Holde til forfall		
87		Bokført verdi		87
88		Nominell verdi (pålydende)		88
88		Teoretisk markedsverdi		88
		Lån og fordringer		
24		Bokført verdi		24
24		Nominell verdi (pålydende)		24
23		Teoretisk markedsverdi		23
111		Sum bokført verdi		111

NOTE 30 - AKSJER OG ANDELER

Som det fremgår i note 2, har SpareBank 1 Nord-Norge aksjeporteføljer innen kategoriene holdt for omsetning (handelsportefølje), bestemt verdsatt til virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Handelsporteføljen er verdsatt til børskurs på balansedagen.

Øvrige aksjer til virkelig verdi er verdsatt etter verdsettelsesmetoder basert på observerbare markedsdata, estimerte kontantstrømmer eller vurdering av eiendeler og gjeld. Der virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig nok måte er kostpris benyttet. Aksjer i kategorien tilgjengelig for salg er kjøpt med intensjon om å beholde dem som en langsiktig plassering og er verdsatt til kostpris.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
105	105	Aksjer i handelsportefølje til virkelig verdi	105	105
194	156	Aksjer bestemt verdsatt til virkelig verdi	171	375
89	30	Aksjer tilgjengelig for salg	30	89
388	291	Sum aksjer og andeler	306	569

AKSJER HOLDT FOR OMSETNING

Spesifikasjon per 31.12.16

Selskapets navn Beløp i hele 1 000 kroner	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris -eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
Egenkapitalbevis					
SpareBank 1 Ringerike Hadeland (RING)	5 394	0,039 %	680	992	992
Sparebanken Øst (SPOG)	2 755	0,013 %	109	149	149
SpareBank 1 SMN (MING)	53 496	0,041 %	2 547	3 450	3 450
Sandnes Sparebank (SADG)	1 652	0,007 %	140	67	67
Sparebanken Vest (SVEG)	52 725	0,089 %	1 848	2 552	2 552
Sum egenkapitalbevis			5 323	7 211	7 211

Spesifikasjon per 31.12.16

Selskapets navn Beløp i hele 1 000 kroner	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris -eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
--	---------------	---------------	-----------------------------	--------------	---------------

Aksjer

Statoil ASA (STL)	35 071	0,001 %	4 849	5 590	5 590
Borregaard ASA (BRG)	11 601	0,012 %	719	983	983
Yara International (YAR)	6 247	0,002 %	1 746	2 125	2 125
Schibsted ASA A-aksjer (SCHA)	2 882	0,003 %	512	569	569
Telenor ASA (TEL)	27 207	0,002 %	3 578	3 521	3 521
DNB ASA (DNB)	20 617	0,001 %	2 105	2 639	2 639
Kongsberg Automotive (KOA)	161 992	0,040 %	950	915	915
TGS Nopec Geophysic (TGS)	4 304	0,004 %	718	829	829
Storebrand ASA (STB)	17 900	0,004 %	573	823	823
Subsea 7 S.A. (SUBC)	13 184	0,004 %	1 155	1 441	1 441
Orkla (ORK)	17 321	0,002 %	1 071	1 364	1 364
Marine Harvest ASA (MHG)	10 930	0,002 %	1 097	1 709	1 709
Norsk Hydro ASA (NHY)	63 314	0,003 %	2 105	2 628	2 628
Petroleum Geo-Service (PGS)	23 250	0,010 %	604	679	679
XXL (XXL)	14 320	0,010 %	1 459	1 403	1 403
Aker Solutions (AKSO)	20 211	0,007 %	749	845	845
Aker ASA (AKER)	2 244	0,003 %	658	723	723
Visa Inc. C-Aksjer (USD)	16 784	0,000 %	7 187	45 384	45 384
Sum aksjer			31 836	74 170	74 170

Fond

DNB OBX ETF	11 309	0,060 %	542	671	671
DBX MSCI WORLD ETF (EUR)	24 500	0,040 %	5 827	10 066	10 066
MSCI Emerging Markets Index (EUR)	7 500	0,009 %	2 243	2 268	2 268
MSCI Europe Index UCITS ETF (EUR)	22 400	0,040 %	7 229	10 445	10 445
Sum fond			15 842	23 451	23 451

Sum egenkapitalbevis, aksjer og fond holdt for omsetning			53 001	104 832	104 832
---	--	--	---------------	----------------	----------------

AKSJER BESTEMT VERDSATT TIL VIRKELIG VERDI

Sparebanken Hedmark	1 713 942	1,61 %	107 978	111 589	111 589
SpareBank 1 Markets	226 555	9,99 %	77 148	44 405	44 405
Bank Tavrishesky (RUB)	104 821 999	9,35 %	122 284		
Sum aksjer bestemt verdsatt til virkelig verdi			307 410	155 994	155 994

AKSJER TILGJENGELIG FOR SALG

Spama AS	2 312	7,3 %	225	225	225
TIL Holding AS	1 346 293	26,2 %	13 450	3 002	3 002
S.W.I.F.T (EUR)	11		79	90	90
Visa Norge	94 564			26 099	20 000
Trygg Parkering	120		4 200	4 200	4 200
Diverse mindre aksjer			2 460	2 471	2 471
Sum aksjer tilgjengelig for salg			20 414	36 087	29 988
Sum aksjer og andeler morbank			380 825	296 912	290 814

NOTE 30 - AKSJER OG ANDELER

Aksjeposter eid av SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS per 31.12.16

Aksjene og andelene er klassifisert som aksjer bestemt bokført til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

AKSJER BESTEMT VERDSATT TIL VIRKELIG VERDI

Beløp i hele 1 000 kroner	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi
Nord I IS	60 900	60,9 %	63 492	4 327	4 327
Viking Venture III IS	9 000	0,9 %	2 307	3 294	3 294
Norinnova Invest AS	3 620	8,1 %	2 900	2 756	2 756
Nordisk Areal Invest AS	238 247	4,0 %	5 599	1 549	1 549
Helse Investering AS	611	40,7 %	604	720	720
Saltenposten AS	50	2,6 %	565	565	565
Nord I AS	618 300	61,8 %	1 855	481	481
Kapnord Fond AS	4 842	6,8 %	4 936	283	283
Aksis Eiendom AS	18	0,6 %	51	51	51
Nordkynkraftlag AL	6	6,0 %	10	10	10
Nordavis AS	15	0,2 %	2	2	2
Autosim AS	16 666	0,2 %	1	1	1
Inko Industri og kompetansesenter AS	64	1,8 %	1	1	1
Sentrum Næringshage AS	387	6,3 %	517	0	0
Tromsprodukt AS	10	1,9 %	392	0	0
MariNor AS	60	6,2 %	343	0	0
Kunnskapsparken Nord AS	220	1,2 %	211	0	0
Kunnskapsparken Bodø AS	200	2,5 %	217	0	0
Nord Kapitalforvaltning AS	1 000 000	30,0 %	68	0	0
Bodø Industri AS	12	0,4 %	108	0	0
Målselv Industribygg AS	10	8,6 %	104	0	0
Bodøregionens Utviklingsselskap AS	1 000	0,0 %	100	0	0
Skibotnhallen AS	5	2,0 %	37	0	0
Blåbyen AS (Sortland Næringssselskap)	40	4,2 %	17	0	0
Nordnorsk Reiseliv AS B Aksjer	12 429	0,3 %	14	0	0
Bodø Boligbyggelag AL	2	2,0 %	4	0	0
Breivoll Inspection Technologies AS	1 150	1,6 %	1 549	0	0
Ibidium AS	105 988	10,5 %	2 449	0	0
Nord Norge Eiendom IV AS	1 685	100,0 %	20 037	0	0
Torgar Næringshage AS	2 208	3,0 %	113	0	0
Meløy Næringsutvikling AS	337	12,5 %	1 452	0	0
Norinnova Invest B Aksjer	332	0,7 %	332	0	0
Norinnova Invest AS A Aksjer	3 288	7,4 %	3 669	0	0
Sic Processing Property AS	105	100,0 %	0	0	0
Sum aksjer SNN Portefølje AS			114 056	14 040	14 040
Aksjer eid av SNN Regnskapshuset: div aksjer (under kr 100 000)				796	796
Aksjer eid av EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS				456	456
Sum aksjer og andeler konsern			494 880	312 204	306 105

Nord Norge Eiendom IV AS er konsolidert inn i SpareBank 1 Nord-Norge sitt konsernregnskap, og er derfor ikke konsolidert inn i SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS sitt regnskap.

Selskapet eier 60,9 % i Nord I AS og Nord I IS, og eide 69,7 % i Nord II IS. Underliggende avtaleverk mellom aksjonærene begrenser stemme- og innflytelsesrett til 50 %. Investeringene er derfor ikke å anse som datterselskap. Nord II IS ble solgt i juni 2016, og Nord I IS og Nord I AS ble avviklet i februar 2017.

Nord I og Nord II forvaltes som og kategoriseres som en risiko-kapitalorganisasjon etter IAS 28. Selskapet er derfor unntatt fra å benytte egenkapitalmetoden for investeringer/eierskap på mellom 20 % og 50 %. I andre typer selskaper ville slike investeringer vært vurdert som et tilknyttet selskap, med plikt til å konsolidere inn sin andel i regnskapet.

NOTE 31 - EIERINTERESSER I KONSRNSELKAP, TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

MORBANK

EIERINTERESSER I KONSRNSELKAP

Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	591	476
Eierinteresser i andre konsernselskaper	137	150
Sum eierinteresser i konsernselskaper	728	626

AKSJER OG ANDELER I DATTERSELKAP SOM ER INKLUDERT I KONSRNREGNSKAPET OG SOM BOKFØRES TIL KOSTPRIS I MORSELKAPET

Selskap Beløp i 1 000 kroner	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Kostpris	Eierandel og stemmeberettiget kapital	Balanseført verdi
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS, Tromsø	532 000	106 400	591 000	100 %	591 000
SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS, Tromsø	18 227	18 227	67 227	100 %	25 000
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS, Tromsø	21 100	21 100	28 000	100 %	29 636
SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA, Tromsø	3 000	300 000	6 548	100 %	8 261
Fredrik Langesg 20 AS, Tromsø	151	42	30 392	100 %	30 392
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS, Tromsø	150	1 500	43 610	100 %	43 610
Sum investering i konsernselskaper i morbank					727 899

Ingen av datterselskapene er børsnoterte.

AKSJER EID AV DATTER- OG DATTERDATTERSELKAPER

Selskap Beløp i 1 000 kroner	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Kostpris	Eierandel og stemmeberettiget kapital
Nord-Norge Eiendom IV AS, Tromsø	1 685	1 685	20 037	100 %
Alsgården AS, Bodø	513	513	77 826	100 %

EIERINTERESSER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER OG TILKNYTTETE SELSKAP

Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	1 932	1 928
Eierinteresser i andre selskaper	917	908
Sum eierinteresser i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	2 849	2 836

AKSJER OG ANDELER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER OG TILKNYTTETE SELSKAP, SOM BOKFØRES TIL KOSTPRIS I BANKREGNSKAPET

Selskap	Klassifisering	Eierandel og andel stemmeberettiget kapital	Forretningskontor
SpareBank 1 Gruppen AS	Felleskontrollert virksomhet	19,50 %	Oslo
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	Felleskontrollert virksomhet	17,74 %	Oslo
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	Tilknyttet selskap	19,70 %	Oslo
SpareBank 1 Boligkreditt AS	Tilknyttet selskap	14,61 %	Stavanger
SpareBank 1 Næringskreditt AS	Tilknyttet selskap	16,64 %	Stavanger
BN Bank ASA	Tilknyttet selskap	23,50 %	Trondheim
SpareBank 1 Kredittkort AS	Tilknyttet selskap	17,80 %	Trondheim

Mellomværende mellom banken og selskapene: Se note 41.

NOTE 31 - EIERINTERESSER I KONSERNSELSKAP, TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

KONSERN

EIERINTERESSER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER OG TILKNYTTETE SELSKAP

2016	Total eierandel	SpareBank 1 Gruppen AS 19,5 %	SpareBank 1 Banksamarbeidet DA 17,74 %	BN Bank ASA 23,5 %	SpareBank 1 Boligkreditt AS 14,45 %	SpareBank 1 Næringskreditt AS 20,83 %	Øvrige
Beløp i mill kroner							
Per 01.01.	4 424	1 584	18	823	1 410	395	194
Tilgang/avgang	34				80	-77	31
Resultatandel IFRS	434	307	70	61	-16	16	-4
Resultatandel ført som administrasjonskostnader	-69		-69				
Posteringer rett mot egenkapitalen	109	109					
Utbetalt utbytte	-562	-486		-40	-15	-21	
Per 31.12.	4 370	1 514	19	844	1 459	313	221

2015	Total eierandel	SpareBank 1 Gruppen AS 19,5 %	SpareBank 1 Banksamarbeidet DA 17,74 %	BN Bank ASA 23,5 %	SpareBank 1 Boligkreditt AS 14,61 %	SpareBank 1 Næringskreditt AS 16,64 %	Øvrige
Beløp i mill kroner							
Per 01.01.	4 187	1 488	18	856	1 251	403	171
Tilgang/avgang	112				122		-10
Resultatandel IFRS	467	251	68	29	67	19	33
Resultatandel ført som administrasjonskostnader	-68		-68				
Posteringer rett mot egenkapitalen	34	34					
Utbetalt utbytte	-308	-189		-62	-30	-27	
Per 31.12.	4 424	1 584	18	823	1 410	395	194

I kolonnen "Øvrige" inngår SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Mobilbetaling AS.

KONSERNETS EIERANDELER I TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Navn	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Resultat	Eierandel
2016					
SpareBank 1 Gruppen AS (konsern)	12 302	10 788	2 747	307	19,50 %
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	9	4	0	- 27	19,70 %
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	175	150	187	1	17,74 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	39 331	37 911	- 16	- 16	14,61 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	2 270	19 302	20	16	16,64 %
BN Bank ASA	6 532	5 687	139	61	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	962	770	182	23	17,80 %
Totalt	49 278	63 824	511	365	

SpareBank 1 Mobilbetaling AS ble stiftet høsten 2015. Regnskap per 31.12.16 dekker aktiviteten siden oppstart.

2015

SpareBank 1 Gruppen AS (konsern)	11 314	9 762	2 381	251	19,50 %
SpareBank 1 Mobilbetaling AS					19,70 %
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	133	111	167	4	17,74 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	38 900	37 496	95	65	14,45 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	3 308	2 909	28	19	20,83 %
BN Bank ASA	7 671	6 847	109	29	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	934	758	164	20	17,80 %
Totalt	160 816	48 120	563	388	

Virksomhet holdt for salg

Banken eier 100 % av aksjene i Bodø-Gruppen AS som følge av misligholdt engasjement. Investeringen er vurdert til virkelig verdi etter IFRS 5, og presentert som tilgjengelig for salg i konsernregnskapet. Verdiendringer i løpet av året er presentert på egen linje i resultatregnskapet, og skatteeffekt er hensyntatt. Tallene nedenfor inneholder regnskapstall for selskapet, 100 % eierandel.

2016 Beløp i mill kroner	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Resultat	Anntall aksjer	Eierandel
Bodø-Gruppen AS	60	60	0	-77	2 000	100 %

NOTE 32 - EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

MORBANK				KONSERN		
Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	Beløp i mill kroner	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt
2016						
270	898	1 168	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.16	384	990	1 374
	42	42	Tilgang	36	51	87
78	18	96	Avgang	78	25	103
192	922	1 114	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12.16	342	1 016	1 358
55	670	725	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.16	60	761	821
2	48	50	Årets avskrivning	6	54	60
			Årets avskrivning			0
9	13	22	Tilbakeførte akkumulerte avskrivninger, solgte eiendeler	9	15	24
48	705	753	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.16	57	800	857
144	217	361	Balanseført verdi per 31.12.16	285	216	501
2015						
292	851	1 143	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.15	406	953	1 359
	50	50	Tilgang		54	54
22	3	25	Avgang	22	17	39
270	898	1 168	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12.15	384	990	1 374
53	625	678	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.15	56	709	765
2	46	48	Årets avskrivning	4	53	57
		-	Årets nedskrivning			-
	1	1	Tilbakeført akkumulerte avskrivninger, solgte eiendeler		1	1
55	670	725	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.15	60	761	821
215	228	443	Balanseført verdi per 31.12.15	324	229	553
1-5 %	10-33 %		Økonomisk levetid etter følgende satser	1-5 %	10-33 %	
0 %			Boliger, tomter, kunst	0 %		

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler, fortsatt i bruk

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler, fortsatt i bruk, utgjør 530 mill kroner per 31.12.16 (507 mill kroner).

Omvurderinger

Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler. I forbindelse med første gangs implementering av IFRS ble bygningene omvurdert med til sammen 39 mill kroner. Basis for omvurderingen var uavhengige takster.

Forpliktelser

Konsernet har ingen bindende avtaler om å anskaffe anleggsmidler per 31.12.16.

Investerings eiendommer konsern

Banken har ingen eiendeler som er definert som investerings eiendommer per 31.12.16.

Anleggsmidler holdt for salg

I verdi for bygninger og annen fast eiendom inngår 14 leiligheter, 2 hytter og 5 tomter som er holdt for salg med en verdi på 20,6 mill kroner per 31.12.16.

NOTE 33 - IMMATERIELLE EIENDELER

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
0	0	Goodwill	63	51
0	0	Sum immaterielle eiendeler	63	51

Goodwill knytter seg i all hovedsak til oppkjøp av SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS, og oppkjøp/fusjon av underliggende regnskapskontorer.

Det foretas en årlig verdivurdering av goodwill- og lisenspostene, og verdiene nedskrives dersom det er grunnlag for det. Se note 3 for beskrivelse av verdivurderingsmodell.

NOTE 34 - ANDRE EIENDELER

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
75	75	Kapitalinnskudd i Sparebanken Nord-Norges Pensjonskasse	75	75
145	157	Netto pensjonsmidler	163	142
47	6	Øvrige debitorer	6	47
82	102	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	109	151
126	48	Interne konti	48	126
		Klientkonti eiendomsmegling	282	55
47	37	Annet	37	23
522	425	Andre eiendeler	720	619

NOTE 35 - INNSKUDD FRA KUNDER

MORBANK				KONSERN				
31.12.15		31.12.16		Beløp i mill kroner	31.12.16		31.12.15	
Andel	Innskudd	Andel	Innskudd		Andel	Innskudd	Andel	Innskudd
94 %	45 085	93 %	49 992	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	93 %	49 938	94 %	45 057
6 %	3 028	7 %	3 932	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	7 %	3 932	6 %	3 028
0 %	2			Påløpne renter			0 %	2
100 %	48 115	100 %	53 924	Sum innskudd	100 %	53 870	100 %	48 087
	1,33 %		0,78 %	Gjennomsnittlig rente *		0,78 %		1,33 %

* Gjennomsnittlig rente er beregnet som sum årlige renter/snittvolum.

INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING

1 %	319	1 %	325	Statsforvaltningen og trygdeforvaltningen	1 %	325	1 %	319
12 %	5 767	16 %	8 410	Fylkeskommuner og kommuner	16 %	8 410	12 %	5 767
1 %	393	1 %	397	Jordbruk og tilknyttede tjenester	1 %	397	1 %	393
0 %	18	0 %	19	Skogbruk og tilknyttede tjenester	0 %	19	0 %	18
1 %	695	2 %	1 035	Fiske og fangst	2 %	1 035	1 %	695
0 %	43	0 %	174	Akvakultur (Fiskeoppdrett og klekkeri)	0 %	174	0 %	43
0 %	58	0 %	72	Bergverkindustri og utvinning	0 %	72	0 %	58
1 %	618	1 %	617	Industri	1 %	617	1 %	618
0 %	4	0 %	6	Bygging av skip og båter	0 %	6	0 %	4
1 %	489	0 %	249	El-,gass-,damp- og varmtvannsforsyning	0 %	249	1 %	489
0 %	148	0 %	164	Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	0 %	164	0 %	148
0 %	212	1 %	317	Utvikling av byggeprosjekter	1 %	317	0 %	212
2 %	1 132	2 %	1 181	Bygge- og anleggsvirksomhet	2 %	1 181	2 %	1 132
3 %	1 330	3 %	1 532	Varehandel, reparasjon av motorvogner	3 %	1 532	3 %	1 330
0 %	5	0 %	2	Utenriks sjøfart og rørtransport	0 %	2	0 %	5
2 %	874	2 %	966	Transport ellers og lagring	2 %	966	2 %	874
1 %	293	1 %	301	Overnattings- og serveringsvirksomhet	1 %	301	1 %	293
1 %	295	1 %	313	Informasjon og kommunikasjon	1 %	313	1 %	295
4 %	2 097	4 %	2 303	Omsetning og drift av fast eiendom	4 %	2 303	4 %	2 087
2 %	1 083	2 %	1 202	Faglig og finansiell tjenesteyting	2 %	1 202	2 %	1 073
1 %	528	1 %	420	Forettningsmessig tjenesteyting	1 %	395	1 %	528
5 %	2 640	5 %	2 865	Tjenesteytende næringer ellers	5 %	2 835	5 %	2 640
0 %	11	0 %	5	Næring utlandet	0 %	5	0 %	11
59 %	28 292	56 %	30 271	Personmarked	56 %	30 272	59 %	28 293
1 %	391	1 %	380	Personmarked utlandet	1 %	380	1 %	391
1 %	378	1 %	402	Forsikring, verdipapirfond og andre finansielle foretak	1 %	402	1 %	369
0 %	2			Påløpne renter			0 %	2
100 %	48 115	100 %	53 924	Sum innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	100 %	53 870	100 %	48 087

INNSKUDD FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

93 %	45 109	95 %	50 970	Nord-Norge inkl Svalbard	95 %	50 916	95 %	45 531
6 %	2 637	5 %	2 567	Øvrige fylker	5 %	2 567	4 %	2 163
1 %	367	1 %	387	Utlandet	1 %	387	1 %	391
0 %	2			Påløpne renter			0 %	2
100 %	48 115	100 %	53 924	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	100 %	53 870	100 %	48 087

NOTE 36 - GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Som det fremgår i note 2, har SpareBank 1 Nord-Norge gjeld stiftet ved verdipapirer med flytende og fast rente. Innlån til flytende rente verdsettes til amortisert kost. På innlån med fast rente, benyttes også amortisert kost, men med virkelig verdisikring. Inn-

lån med fast rente er sikret med renteswapavtaler for å sikre markeds-/renterisiko. Lånet reguleres i verdi i samsvar med virkelig verdi på rentesikringen. Virkelig verdi på rentesikringen hensyntar ikke kredittrisiko.

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
10 943	10 340	Obligasjonsgjeld med fast rente	10 340	10 943
10 527	10 825	Obligasjonsgjeld med flytende rente	10 825	10 527
21 470	21 165	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	21 165	21 470
2,17 %	1,76 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld *	1,76 %	2,17 %

* Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året inkludert eventuelle rente- og valutaswapper i prosent av gjennomsnittlig verdipapirbeholdning.

Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt

3 983		2016		3 983
4 664	3 955	2017	3 955	4 664
3 476	4 128	2018	4 128	3 476
3 647	3 625	2019	3 625	3 647
5 018	3 239	2020	3 239	5 018
	5 726	2021 og senere	5 726	
682	492	Markedsverdi obligasjoner til fast rente	492	682
		Egenbeholdning		
21 470	21 165	Obligasjonsgjeld og andre langsiktige låneopptak	21 165	21 470

Gjeld fordelt på vesentlige valutaer

16 519	15 881	NOK	15 881	16 519
1 111	2 116	CHF	2 116	1 111
1 265	284	SEK	284	1 265
2 575	2 884	EUR	2 884	2 575
21 470	21 165	Sum gjeld fordelt på vesentlige valutaer	21 165	21 470

NOTE 37 - ANDRE FORPLIKTELSER

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
466	579	Annen gjeld	634	489
284	267	Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	494	467
		Avsetning påløpte kostnader/forpliktelser		
750	846	Sum andre forpliktelser	1 128	956
Annen gjeld				
75	88	Kreditorer	93	75
220	332	Påløpt skatt sist år	364	242
22	24	Skattetrekk	26	22
41	36	Vedtatte utbetalinger fra gavefondet	36	41
43	32	Pensjonsforpliktelser (IAS 19)	32	42
65	67	Øvrig gjeld	83	67
466	579	Sum annen gjeld	634	489
Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter				
208	194	Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	361	271
61	53	Påløpte personalkostnader	76	120
15	20	Øvrige periodiseringer	57	76
284	267	Sum påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	494	467

Pantstillelser

Banken har ingen pantstillelser med tilhørende forpliktelser i 2016.
Obligasjoner og sertifikater er deponert som sikkerhet for D/F-lån i Norges Bank.

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr

Per 31.12.16 hadde konsernet ikke inngått vesentlige forpliktende avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Pågående rettstvister

Per 31.12.16 er konsernet saksøkt i tre saker. Banken er ikke involvert i rettstvister som medfører prosessrisiko av betydning for bankens drift.

NOTE 38 - GARANTIER

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Fordeling av garantiansvar				
965	523	Betalingsgarantier	523	965
300	322	Kontraktsgarantier	322	300
75	69	Lånegarantier	69	75
527	325	Annet garantiansvar	325	527
26	26	Garanti overfor Bankenes sikringsfond	26	26
1 893	1 265	Sum garantiansvar	1 265	1 893
Garantier fordelt på sektor og næring				
8	7	Jordbruk, skogbruk, fiske, fangst og oppdrett	7	8
156	134	Industri og bergverk	134	156
517	321	Bygg og anlegg, kraft- og vannforsyning	321	517
163	144	Varehandel, hotell- og restaurantdrift	144	163
300	265	Utenriks sjøfart og rørtransport	265	300
66	81	Transport ellers og kommunikasjon	81	66
136	83	Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting	83	136
11	15	Tjenesteytende næringer ellers	15	11
17	17	Personmarked	17	17
519	199	Finansinstitusjoner	199	519
1 893	1 265	Sum garantier fordelt på sektor og næring	1 265	1 893
Garantier fordelt på geografiske områder				
372	138	Finnmark	138	372
951	601	Troms inkl Svalbard	601	951
244	219	Nordland	219	244
326	307	Øvrige fylker	307	326
1 893	1 265	Sum garantier fordelt på geografiske områder	1 265	1 893

NOTE 39 - ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

MORBANK			KONSERN	
31.12.15	31.12.16	Forfallsstruktur Beløp i mill kroner	31.12.16	31.12.15
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital				
350	350	2024 3 mnd Nibor + 1,5 (Call opsjon 2019)	350	350
500	500	2022 3 mnd Nibor + 2,75 (Call opsjon 2017)	500	500
850	850	Sum tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	850	850
Evigvarende fondsobligasjon				
500	500	2099 3 mnd Nibor + 4,75 (Call opsjon 2017)	500	500
500	500	Sum evigvarende fondsobligasjon	500	500
1 350	1 350	Sum tidsbegrenset ansvarlig kapital og evigvarende fondsobligasjon	1 350	1 350
4,55 %	4,30 %	Gjennomsnittlig rente NOK	4,30 %	4,55 %

NOTE 40 - OPPKJØP AV VIRKSOMHETER/FUSJON

Oppkjøp/fusjon av regnskapsvirksomhet

SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS kjøpte i juli 2016 100 % av aksjene i KS Finans AS, som driver regnskapsvirksomhet med hovedkontor i Bodø.

Per 10.11.16 ble KS Finans AS fusjonert inn i SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS. Fusjonen skjedde til regnskapsmessig og skattemessig kontinuitet, og med regnskapsmessig virkning fra 01.07.16, og skattemessig virkning fra 01.01.16.

Det er for hvert kjøp utarbeidet oppkjøpsanalyser i samsvar med IFRS 3, hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Forskjellen mellom konsernets anskaffelseskost og bokført verdi av netto eiendeler er allokert til goodwill.

NOTE 41 - NÆRSTÅENDE PARTER

Morselskap	Datterselskaper	Felleskontrollerte virksomheter/ Tilknyttede selskap
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	SpareBank 1 Gruppen AS
	EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS	SpareBank 1 Boligkreditt AS
	SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA	SpareBank 1 Banksamarbeidet DA
	SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS	BN Bank ASA
	SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS	SpareBank 1 Næringskreditt AS
	Nord-Norge Eiendom IV AS	SpareBank 1 Mobilbetaling AS
	Alsgården AS	SpareBank 1 Kredittkort AS
	Fredrik Langesg 20 AS	

MELLOMREGNINGSFORHOLD MED MORBANK OG DATTERSELSKAP

Beløp i mill kroner	2016	2015
Resultatposter morselskap		
Mottatte renter og lignende inntekter av utlån og fordringer	78	77
Innskuddsrenter til datterselskaper	6	6
Aksjeutbytte	111	98
Opptjent provisjon formidling salgspantlån	3	3
Andre gebyrer og provisjonskostnader	3	3
Andre driftskostnader	8	7

Det utføres enkelte administrative tjenester i morbanken, bl.a. lønningstjenester, for datterselskaper i konsernet.

Balanseposter morselskap

Utlån	4 058	3 810
Innskudd	524	431
Andre fordringer	5	32
Annen gjeld og påløpte kostnader	6	20

Salgspantlån og leasing formidlet til SpareBank 1 Finans AS per 31.12.16 var 1 664 mill kroner.

MELLOMREGNINGSFORHOLD MED TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Beløp i mill kroner	2016	2015
Resultatposter morselskap		
Mottatte renter og lignende inntekter av utlån og fordringer	63	75
Innskuddsrenter	1	1
Aksjeutbytte	562	308
Balanseposter morselskap		
Utlån	3 189	3 161
Innskudd	88	979
Obligasjoner	0	121

Transaksjoner mellom morbank og felleskontrollerte virksomheter

Som deltaker i SpareBank 1-alliansen gjennomføres forskjellige transaksjoner mellom morbank og de felleskontrollerte virksomheter. De transaksjoner som foretas inngår som en del av ordinær virksomhet og skjer til ordinære markedspriser.

De vesentligste transaksjonene er som følger:

- A) Kjøp av drifts- og vedlikeholdstjenester av IT- systemer, samt utviklingstjenester fra SpareBank 1 Banksamarbeidet DA til henholdsvis 120 mill kroner og 119 mill kroner i 2016 og 2015.
- B) Provisjon fra salg av forsikringsprodukter og spareprodukter med forsikringselement for SpareBank 1 Gruppen AS for henholdsvis 151 mill kroner og 142 mill kroner i 2016 og 2015.
- C) Utlån solgt til Sparebank 1 Boligkreditt AS per 31.12.16 25 524 mill kroner
Opptjent provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS i 2016 177 mill kroner
Fordring (provisjon) på SpareBank 1 Boligkreditt AS per 31.12.16 0 mill kroner
- D) Utlån solgt til Sparebank 1 Næringskreditt AS per 31.12.16 0 mill kroner
Opptjent provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt AS i 2016 0 mill kroner

NOTE 42 - EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR

Etter vedtektenes § 2-2 er eierandelskapitalen 1 807 164 288 kroner, fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis, hvert pålydende 18 kroner. Den som er registrert eier av egenkapitalbevis i Verdi-papirsentralen, innehar stemmerett.

Representantskapet kan vedta å utstede omsettelige og utbytteberettigede egenkapitalbevis i henhold til lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven). Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdi-papirsentralen. Per 31.12.16 er det 7 465 egenkapitalbevisiere (7 641 per 31.12.15).

UTVIKLING I BANKENS EIERANDELSKAPITAL OG ANTALL EGENKAPITALBEVIS

År	Endring	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2000	Ansatteremisjon	10 453 101	659 701 800	6 597 018
2001			659 701 800	6 597 018
2002			659 701 800	6 597 018
2003			659 701 800	6 597 018
2004			659 701 800	6 597 018
2005	Fondsemisjon	131 940 500	791 642 200	7 916 422
2005	Splitt		791 642 200	15 832 844
2006			791 642 200	15 832 844
2007	Utbytteemisjon	49 055 400	840 697 600	16 813 952
2008	Utbytteemisjon	54 906 050	895 603 650	17 912 073
2009			895 603 650	17 912 073
2010			895 603 650	17 912 073
2011	Splitt og emisjoner	759 621 025	1 655 224 675	66 208 987
2012			1 655 224 675	66 208 987
2013	Fortrinnsrettemisjon og ansatt emisjon	750 029 552	1 807 164 288	100 398 016
2014			1 807 164 288	100 398 016
2015			1 807 164 288	100 398 016
2016			1 807 164 288	100 398 016

DE 20 STØRSTE EGENKAPITALBEVISEIERNE

Eier	Antall egenkapitalbevis 31.12.16	Andel 31.12.16	Endring antall 2016
Pareto Aksje Norge	3 448 699	3,44 %	-835 443
The Northern Trust Comp	3 151 670	3,14 %	1 028 451
MP Pensjon PK	2 720 503	2,71 %	
FLPS - Princ All Sec Stock Sub	2 494 000	2,48 %	361 300
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	2 194 357	2,19 %	-1 129 623
Merrill Lynch Professional	1 914 360	1,91 %	395 565
Meteva AS	1 614 670	1,61 %	1 614 670
Forsvarets Personellservice	1 561 630	1,56 %	61 700
Pope Asset Management	1 445 501	1,44 %	1 445 501
Morgan Stanley and Co Intl PLC BNY	1 442 490	1,44 %	1 387 573
Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge	1 411 606	1,41 %	
State Street Bank and Trust Comp F	1 358 380	1,35 %	-643 452
DNB Livsforsikring ASA	1 026 778	1,02 %	-60 210
Eika Utbytte c/o Eika Kapitalforvaltning AS	1 009 801	1,01 %	-94 990
Perestroika AS	984 609	0,98 %	984 609
Pareto AS	970 659	0,97 %	200 000
JP Morgan Chase Bank	827 968	0,82 %	769 880
Bergen Kommunale Pensjonskasse	817 000	0,81 %	-183 000
State Street Bank and Trust Comp West	816 511	0,81 %	48 632
State Street Bank and Trust Comp OM80	704 668	0,70 %	197 125
Sum 20 største eiere	31 915 860	31,79 %	5 548 288
Øvrige eiere	68 482 156	68,21 %	
Uttstedte egenkapitalbevis	100 398 016	100,00 %	

Eierandelsbrøk

Resultat for regnskapsåret fordeles proporsjonalt mellom eiergrupperingene i henhold til deres relative andel av bankens egenkapital, justert for eventuelle emisjoner i regnskapsåret. Tallene er eksklusiv avsetninger til utbytte og utdelinger til gavefond per 31.12.

MORBANK

Beløp i hele 1 000 kroner	01.01.17	01.01.16	01.01.15	01.01.14
Eierandelskapital	1 807 164	1 807 164	1 807 164	1 807 164
Overkursfond	843 268	843 268	843 268	843 268
Utjevningsfond ekskl fond for urealiserte gevinster	1 678 819	976 302	820 211	684 995
A. Sum egenkapitalbeviser	4 329 251	3 626 734	3 470 643	3 335 427
Sparebankens fond ekskl fond for urealiserte gevinster	4 487 697	4 075 650	3 742 061	3 591 627
Gavefond	520 628	119 861	119 861	119 861
B. Sum samfunnseid kapital	5 008 325	4 195 511	3 861 922	3 711 488
Egenkapital ekskl fond for urealiserte gevinster	9 337 576	7 822 245	7 332 565	7 046 915
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	46,36 %	46,36 %	47,33 %	47,33 %

NOTE 43 - ÅRSDISPONERINGER

MORBANKENS OVERSKUDD ETTER SKATT DISPONERES SOM FØLGER

Beløp i mill kroner	2016	2015	2014	2013	2012
Resultat etter skatt	1 456	731	743	915	515
Avsatt kontantutbytte	346	201	191	110	76
Avsatt til utjevningsfond	329	145	161	282	141
Sum til EK-bevisene	675	346	352	393	217
Andel til EK-bevisene	46,36 %	47,33 %	47,33 %	42,91 %	42,07 %
Avsatt til gaver	401	60	212	43	30
Avsatt til Sparebankens fond	380	325	179	479	268
Sum til samfunnseid kapital	781	385	391	522	298
Andel til samfunnseid kapital	53,64 %	52,67 %	52,67 %	57,09 %	57,93 %
Sum disponert	1 456	731	743	915	515
Utbytte per egenkapitalbevis	3,45	2,00	1,90	1,10	1,15

Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisene som er registrert som eiere per 28.03.17. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 29.03.17.

NOTE 44 - IFRS 9 FINANSIELLE INSTRUMENTER

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra 01.01.18 og er godkjent av EU. Det er adgang til tidlig anvendelse av standarden, det vil ikke SpareBank1 Nord-Norge benytte seg av. SpareBank 1 Nord-Norge vil heller ikke vise sammenlignbare tall for tidligere perioder ved implementering av standarden 01.01.18.

I 2015 satte SpareBank 1-alliansen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som vil forberede gjennomføring og implementering av IFRS 9 (Prosjektet). Prosjektet har en styringsgruppe, og følgende undergrupper:

1. Modeller og metodikk.

Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuende estimater for forventet tap.

2. Strategi, organisering og prosesser.

Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene.

3. Regnskap og rapportering

Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inkl prinsippnote og notemaler

4. Klassifisering og måling

Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier.

Samtidig har SpareBank 1 Nord-Norge opprettet et lokalt prosjekt for å løse de tekniske tilpasningene til nytt regelverk, samt å drøfte tilpasninger og effekter av nytt regelverk.

En beskrivelse av nye krav i IFRS 9 og endringer fra tidligere standard følger under. Videre følger en beskrivelse av hvilke valg SpareBank 1 Nord-Norge har tatt, og status i implementeringsprosjektet.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: Virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI), virkelig verdi med verdiendring over resultatet, og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt og eventuell nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, samt instrumenter som inngår i porteføljer hvor formålet ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer.

Den foreløpige vurderingen er at utpeking av finansielle instrumenter til virkelig verdi vil være omtrent på samme nivå som i dag.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal reklassifiseres til resultatet verken løpende eller ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak uendrede sammenlignet med dagens IAS 39. Som hovedregel skal finansielle forpliktelser fortsatt måles til amortisert kost, med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi, finansielle instrumenter som inngår i en handelsportefølje og finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet i resultatet.

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80-125 % er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en prospektiv (fremadskuende) effektivitetstest, mens sikringseffektiviteten etter IAS 39 må vurderes både retrospektivt (tilbakeskuende) og prospektivt. Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Banken vurderer fortsatt omfanget av bruken av sikringsbokføring, men den foreløpige vurderingen er at sikringsbokføring vil bli videreført om lag i samme utstrekning som i dag.

Etter å ha avsluttet sin innledende vurdering har banken gjort følgende vurdering for utvalgte problemstillinger:

P.t. lån

Dette er flytende rente-utlån hvor bankene har rett til å justere låntakers rentevilkår ut fra endringer i markedrenter, endringer i kredittsponering, endringer i konkurranseforhold og lignende forhold. Samtidig har låntager rett til å innløse/innfri lånet til pålydende. Det er et spørsmål om vilkårene i disse lånene er konsistente med at lånenes kontantstrømmer bare er betaling av renter og hovedstol på gitte datoer, i og med at renten fastsettes diskresjonært av banken. P.t. vilkår er normale vilkår i Norge for utlån til bolig med flytende rente, og låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at lånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer etter IFRS 9. Prosjektgruppens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistente med måling til amortisert kost. Forretningsmodellen som lånene inngår i, det vil si om lånene holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, må derved vurderes for å fastslå klassifisering etter IFRS 9.

Utlån med fast rente og rett til tidlig innløsning

Fasterenteutlån kan innløses før forfall mot betaling av over- eller underkurs. Kontraktsmessige vilkår som gir rett til innløsning til underkurs kan medføre at fastrentelån må måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette på grunn av at slike kontraktsmessige vilkår ikke er vurdert å være konsistente med at instrumentets kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer. Rettigheter som følger av lovgivning og ikke kontrakt kan ses bort fra i vurderingen av klassifisering. Bankens foreløpige vurdering er at disse lånene etter IFRS 9 skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Spørsmålet om tilsvarende innløsningsretter medfører plikt til å måle instrumentet til virkelig verdi over resultatet er imidlertid reist med IASB, og det kan ikke utelukkes at det blir justeringer i regelverket på dette området.

Salg av lån til heleid eller deleid boligkredittforetak

Banken benytter seg av heleide eller deleide obligasjonsutstedende boligkredittforetak som finansieringsverktøy. Bankene overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapene. Med heleid boligkredittforetak og på konsolidert basis konkluderes det med at utlånene holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer da utlånene ikke fraregnes som følge av finansieringstransaksjonene. Dette er en forretningsmodell som er konsistent med amortisert-kost måling. I det separate regnskapet til selskapet som utsteder utlånene konkluderes det imidlertid med at lånene ikke bare holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, men også for salg. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Det samme gjelder i konsernregnskapet ved overføringer til deleid boligkredittforetak.

Likviditetsporteføljer

Bankene har likviditetsporteføljer med varierende grad av omsetning, som påvirker hvorvidt porteføljen skal måles til amortisert kost, virkelig verdi med verdiendring over OCI eller resultat. Klassifiseringen av en portefølje avhenger av om instrumentene som inngår i porteføljen holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer eller om de både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, eventuelt om graden av handel i porteføljen tilsier at porteføljen skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg

IFRS 9 inneholder ingen «tilgjengelig for salg»-kategori, slik som i IAS 39. Aksjer klassifisert som «tilgjengelig for salg» under IFRS 9 vil derfor bli klassifisert som til virkelig verdi med verdiendring over resultatet etter overgang til IFRS 9.

Fondsobligasjoner

Fondsobligasjoner med bestemmelser om at utsteder har rett til å skrive ned obligasjonene i gitte omstendigheter («bail-in» bestemmelser) er vurdert å ikke ha kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer. Bankens vurdering er derved at investeringer i slike instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Syndikerte lån

I de tilfeller hvor bankens andel i utlån som skal syndikeres ikke er fastlagt på det tidspunktet lånet gis og innregnes i balansen, vil det ikke være mulig å slå fast på innregningstidspunktet om lånet holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer eller for salg. Bankens vurdering er derved at syndikatlån i disse tilfellene må måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Den foreløpige vurderingen er at den regnskapsmessige klassifiseringen ikke vil medføre vesentlige balanse- eller resultatmessige konsekvenser. Grunnlaget for at det forventes liten effekt er at det basert på iboende risiko i balansepostene vil være liten forskjell i måling mellom amortisert kost og virkelig verdi.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (ECL – expected credit losses). Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden.

Metodikken i IFRS 9-standardene innebærer noe større volatilitet i nedskrivningene, og det forventes at nedskrivninger kommer tidligere enn ved dagens praksis. Dette vil være spesielt merkbart ved inngangen til en nedgangskonjunktur.

Nærmere beskrivelse av konsernets fremtidige nedskrivningsmodell

Tapsanslaget skal lages kvartalsvis, og vil bygge på datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Tapsestimatene vil bli beregnet basert på sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine lån i tre trinn basert på anvendt metodikk. Alle grenser er foreløpige, og vil bli justert i tråd med utvikling av metodikk, eventuell ny veiledning og observert praksis.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske, dvs at risikoklasse ikke er J eller K. Grensen mellom trinn 2 og 3 er derfor klar. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, må banken selv definere hva som er vesentlig grad av kredittforverring.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Bankens definerte objektive bevis for tap slik at dette omfatter eiendeler i risikoklasse J eller K.

Videre utvikling av modellen

Modellen for nedskrivninger er fortsatt under utvikling. Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter og boligpriser, og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Modellen vil beregne nedskrivninger på data per månedslutt, og justeringer vil bli gjort for viktige hendelser som inntreffer før rapporteringstidspunktet.

Effekt på regnskapsrapportering

Eventuelle implementeringseffekter vil føres mot egenkapitalen ved overgang til IFRS 9 fra 01.01.18. Foreløpig gjennomgang av fremtidige notekrav viser at det vil bli en del endringer i notekrav knyttet til tapsnedskrivninger, men liten effekt knyttet til noter relatert til finansielle instrumenter.

Kvantitative effekter ved implementering av IFRS 9

Basert på en foreløpig gjennomgang, forventes det ikke vesentlige effekter knyttet til overgang til IFRS 9. Dette gjelder både eventuelle effekter knyttet til endring av klassifisering og måling samt endret metodikk knyttet til tapsnedskrivninger. Effekten på kapitaldekningen vil ifølge våre foreløpige beregninger være begrenset eller ikke-eksisterende som følge av fradragsbestemmelsene knyttet til regulatorisk forventet tap, da konsernets samlede nedskrivninger er lavere enn disse. Med bakgrunn i dette, ser derfor ikke SpareBank 1 Nord-Norge behov for en 5-årig implementeringsperiode slik kapitaldekningsregelverket åpner for.

NOTE 45 - HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 346 mill kroner av årets resultat til egenkapitalbeviserne i SpareBank 1 Nord-Norge og 401 mill kroner i gaver til samfunnseid kapital. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen, og er derfor ikke bokført som gjeld i balansen, men ligger fortsatt som en del av egenkapitalen.

I SpareBank 1-alliansen har mobilbetaling med mCash vært organisert i selskapet SpareBank 1 Mobilbetaling AS, hvor banken eier 19,7 %. 13.02.17 ble det offentliggjort at DNB, bankene i SpareBank 1-alliansen, bankene i Eika-alliansen, Sparebanken Møre og 15 selvstendige sparebanker, som også er deleiere i Frende Forsikring, har inngått en intensjonsavtale som innebærer at partene sammen skal videreutvikle Vipps som hele Norges mobile lommebok. Vipps har hittil vært en del av DNB-konsernet, men legges nå inn i et frittstående selskap der DNB blir største eier med omtrent 52 % av aksjene og SpareBank 1-alliansen skal eie 25 %. Dette innebærer at merkevaren mCASH blir tatt ut av markedet i løpet av 2017.

Det nye selskapet skal bygge videre på SpareBank 1 Mobilbetaling AS, med nye eiere i tråd med eierskapet skissert over. Samarbeidet forutsetter godkjenning fra Konkurransetilsynet og Finanstilsynet. Som en konsekvens av transaksjonen, vedtok styret i SpareBank 1 Mobilbetaling 01.03.17 å nedskrive de immaterielle eiendeler på 35,3 mill kroner knyttet til mCASH. Bankens andel utgjør 7 mill kroner og vil bli resultatført i 1. kvartal 2017.

27.02.17 offentliggjorde SpareBank 1 Markets at de etablerer kapitalforvaltning som eget forretningsområde med utspring i forvaltningsmiljø i Trondheim og Tromsø. SpareBank 1 Markets kjøper Allegro Kapitalforvaltning i Trondheim og SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning i Tromsø av henholdsvis SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge. De to selskapene fusjoneres og blir spydspiss i SpareBank 1 Markets' nysatsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på nær 10 mrd kroner. SpareBank 1 Nord-Norge som per 31.12.16 eier 9.99 %, vil etter oppkjøpet eie cirka 13 % av aksjene SpareBank 1 Markets.

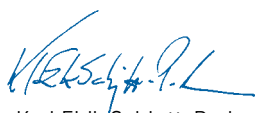
ERKLÆRING FRA STYRET OG KONSERNSJEF

Styret og konsernsjef har i dag behandlet og fastsatt årsberetningen og det konsoliderte årsregnskapet for SpareBank 1 Nord-Norge for perioden 1. januar til 31. desember 2016.

Vi erklærer etter beste overbevisning at regnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2016 er utareidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Videre at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet, de mest sentrale risiko- og sikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode samt nærstående vesentlige transaksjoner

Tromsø, 01. mars 2017

Styret i SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
(leder)

Hans Tore Bjerkås
(nestleder)

Ingvild Mynre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Dønne

Vivi Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

KPMG AS
Stakkevollvegen 41
Postboks 6262
9292 Tromsø

Telephone +47 04063
Fax +47 77 64 30 10
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til Representantskapet i SpareBank 1 Nord-Norge

Uavhengig revisors beretning

Utalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Nord-Norges årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Nord-Norge per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Nord-Norge per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Verdien av utlån til kunder

Se note 3, note 7, note 9, note 11 og note 14 til regnskapet for en beskrivelse av bankens kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Ålesund	Finnsnes	Molde	Straume
Årstad	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Tynset
Bodø	Knaresund	Stavanger	Ålesund
Drammen	Kristiansund		

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Den regnskapsmessige håndteringen av utlån til kunder krever bruk av skjønn både når det gjelder tidspunkt for identifikasjon av en eventuell tapshendelse og estimering av størrelsen på den eventuelle nedskrivningen. Ledelsen i banken gjør nedskrivningsvurderinger for inntrufne tapshendelser både på individuell basis og samlet for grupper av utlån. Sentrale elementer som inngår i ledelsens vurdering av hvorvidt nedskrivning skal foretas eller ikke er; • Identifisering av det konkrete utlån som har en objektiv tapshendelse • Identifisering av tapshendelser som påvirker gruppevis tapsvurderinger • Forutsetninger og skjønnsmessige vurderinger som er benyttet av ledelsen for å underbygge beregningen av individuelle og gruppevis nedskrivninger. Tapsvurderinger har en vesentlig innvirkning på den regnskapsførte verdien av utlån til kunder.	Vår revisjonstilnærming inkluderer en kombinasjon av revisjonshandlinger bestående av test av bankens etablerte interne kontroller over nedskrivninger av utlån til kunder samt substanshandlinger. Våre revisjonshandlinger inkluderer blant annet følgende; • Vi har vurdert og testet utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for å identifisere og vurdere tapsutsatte engasjement. • Vi har vurdert og testet utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for beregning av nedskrivninger av utlån både på individuell basis og på gruppenivå • Vi har testet beregningen av nedskrivninger på et utvalg av identifiserte tapsengasjementer samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger for størrelse og tidfesting av kontantstrømmer • Vi har vurdert rimeligheten av de forutsetninger og skjønn som ledelsen har lagt til grunn i modellen som beregner nedskrivninger samlet for grupper av utlån; herunder sett på historisk treffsikkerhet i estimer.

Verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi over resultatet

Se note 3 og note 27 til regnskapet for en beskrivelse av bankens verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Betydelige porteføljer av finansielle eiendeler og forpliktelser er verdsatt til virkelig verdi basert på modellberegninger med bruk av enkelte forutsetninger som ikke er direkte observerbare i et marked. Endringer i modell og bruk av forutsetninger og skjønn kan ha en vesentlig innvirkning på den regnskapsmessige verdien av disse finansielle eiendelene og forpliktelsene.	Våre revisjonshandlinger inkluderer blant annet følgende; • Gjennomgang og vurdering av de modeller som banken har benyttet for verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, herunder vurdert metode som er benyttet samt forutsetninger og skjønn som er anvendt og sammenlignet med vår kjennskap til bransjepraksis. • Vi har testet foretatt verdsettelse på et utvalg av finansielle eiendeler og forpliktelser samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger og skjønnsmessige vurderinger som er benyttet • Vi har vurdert og testet bankens klassifisering av nivå i verdsettingshierarkiet med tilhørende noteopplysninger

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

Revisors beretning - 2016
SpareBank 1 Nord-Norge

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Tromsø 1. mars 2017
KPMG

Lars Inge Pettersen
Statsautorisert revisor

Sak: 2/2017

Til: Representantskapet

REVISJONSHONORAR 2016

Ekstern revisor har i brev til representantskapets leder datert 6. mars 2017 anmodet om å få godkjent et ordinært revisjonshonorar for 2016 på kr 895 000 eksklusiv mva.

Forslag til vedtak:

Representantskapet fastsetter ekstern revisors honorar for 2016 til kr 895 000 eksklusiv mva.

Tromsø, 7. mars 2017
SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Vedlegg

KPMG AS
Stakkevollveien 41
Postboks 6262
N-9292 Tromsø

Telephone +47 04063
Fax +47 77 64 30 10
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Representantskapets leder

Deres ref

Vår ref

LIP

6. mars 2017

Revisjonshonorar 2016

Vi anmoder om å få et godkjent et ordinært revisjonshonorar på kr 895.000 ekskl mva for revisjonen av SpareBank 1 Nord-Norge i 2016.

Vennlig hilsen
KPMG AS

Lars Inge Pettersen
Statsautorisert revisor

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stavanger
Alta	Finnsnes	Moide	Stord
Arendal	Hamar	Tronro	Straume
Bergen	Haugesund	Trondheim	Tynset
Bodø	Knarvik	Skien	Sandefjord
Drammen	Kristiansand	Sandnessjøen	Ålesund

Sak: 3/2017

Til: Representantskapet

KJØP/PANT I BANKENS EGENKAPITALBEVIS

Innenfor en ramme på 10 % av eierandelskapitalen har banken anledning til å kjøpe opp egenkapitalbevis eller til å akseptere bevisene som pant ved kredittgivning. Det er representantskapet som avgjør om adgangen til slike kjøp og pantsettelse skal benyttes og gir styret fullmakt til å iverksette slike handler. Fullmakten kan etter siste lovendring bare gis for 6 måneder” med mindre annet er fastsatt” eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til foretakets soliditet tilbakekaller godkjennelsen. Med den møtehyppighet representantskapet har vil vi fremme søknad om at fullmakten gis for 14 måneder for at styrets fullmakt skal gjelde uavbrutt.

Spørsmålet om banken skal benytte seg av adgangen til å kjøpe egne egenkapitalbevis har flere aspekter som en bør ha med i vurderingen. Isolert sett har bankens kjøp av egne bevis samme effekt som en kapitalnedsettelse og det kan påvirke markedskursen. Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis vil kunne være med å øke likviditeten og bidra til å styrke målsettingen om å gjøre egenkapitalbeviset mer attraktivt i markedet.

Det er ønskelig at bankens ansatte og sentrale tillitsvalgte eier egenkapitalbevis. I praksis kan det gjennomføres ved kapitalutvidelse som en rettet emisjon, men dette alternativ har den ulempe at det er en omstendelig og tidkrevende prosess. Det er vesentlig enklere å utnytte en fullmakt til innkjøp av bankens egenkapitalbevis, som deretter kan selges til bankens ansatte og sentrale tillitsvalgte i Styret.

Det er også praktisk å ha anledning til å benytte kunders egenkapitalbevis som sikkerhet for kreditter. Fullmakten til kjøp og pantsettelse vil i tilfelle være likelydende.

Representantskapet har i alle de senere år behandlet disse spørsmål, senest under representantskapets møte 16. mars 2016 da Styret fikk fullmakt til å erverve bevis innen utløpet av fullmaktens gyldighetstid 16. mai 2017.

Grunnvilkårene for fullmakten fremgår av finansforetaksloven § 10-5, sammenholdt med allmennaksjelovens kapittel 9. Kjøp/pantsettelse kan ikke overstige 10 % av vedtektsfestet eierandelskapitalen og det kan kun erverves bevis dersom banken forøvrig oppfyller lovens

bestemmelser om ansvarlig kapital. I vedtaket skal det angis laveste og høyeste beløp som skal kunne betales for egne egenkapitalbevis.

Slik situasjonen vurderes i dag, er det ikke behov for å utnytte lovens øvre ramme på 10 % av eierandelskapitalen. Det anbefales derfor at den øvre grensen i fullmakten settes til 5 %.

Styret tilrår representantskapet å gjøre følgende vedtak:

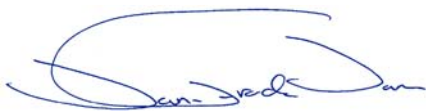
1. *Styret gis fullmakt til å kjøpe og etablere pant i egne egenkapitalbevis innenfor de rammer som er angitt i lov og forskrift.*
2. *Den samlede beholdning av egenkapitalbevis som banken eier og/eller har avtalepant i kan ikke overstige 5 % av bankens eierandelskapital.*
3. *Det minste beløp som kan betales for egenkapitalbevisene er kr 12,5 og det høyeste er kr 75. Denne ramme gjelder også for avtalepant slik at fordringen pantet skal sikre må ligge innenfor disse beløpsmessige begrensninger.*
4. *Kjøp av egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs og avhendelse skal skje gjennom samme marked, eventuelt som rettet salg mot ansatte og tillitsvalgte innenfor de lover og forskrifter som gjelder.*

Pantsettelse vil skje gjennom avtale med kunder i forbindelse med kredittgivning og eventuell realisasjon av pantet i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.

5. *Fullmakten gjelder i 14 måneder til 28. mai 2018, eller så lang tid som Finanstilsynet godkjenner.*

Tromsø, 7. mars 2017

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Til: Representantskapet

ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

I henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf allmennaksjelovens bestemmelse § 6-16 a skal styret fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledede ansatte. Retningslinjene skal forelegges bankens representantskap, sml. allmennaksjeloven § 5-6 (3).

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2016 gitt i fjorårets erklæring er blitt fulgt. For flertallet av konsernledelsen, er det gjort en vesentlig endring av betingelser i løpet av 2016:

En samlet konsernledelse har hatt en individuelt avtalt førtidspensjonsavtale. Ordningen ble innført ved styrets beslutning i 2007 og innebærer en rett og en plikt til å gå av ved fylte 62 år, mot en pensjonsutbetaling på 70 % av lønnen beregnet på fratredelsestidspunktet. Ordningen har vært finansiert over bankens drift. Årlige avsetninger har de senere årene vært i størrelsesorden kroner 6 millioner.

I desember 2016 ble det fremsatt et frivillig tilbud om avvikling av førtidspensjonsordningen. Tilbudet innebar

- En kompensasjon på 50 % av aktuarberegnet verdi på førtidspensjonen, hvorav ca 60 % av verdien overføres til den enkelte i form av EK-bevis og det resterende benyttes til skattebetaling. Bindingstiden på EK-bevisene er 3 år.
- Innskuddssatsen for lønn over 12G i ITP-ordningen ble økt fra 8 % til 15 % (fra 18 % til 23 % for konsernsjefen).
- Inngåelse av nye arbeidsavtaler som blant annet innebærer
 - o Frasigelse av oppsigelsesvernet mot en etterlønn på 12 måneder (18 måneder for konsernssjefen) utover oppsigelsesfristen på 3 måneder, eller i henhold til de enhver tid gjeldende bestemmelser om oppsigelsesfrister i Arbeidsmiljøloven.
 - o Muligheten for å illegge karantenetid på inntil 6 måneder mot utbetaling av full lønn

Samtlige medlemmer av konsernledelsen som mottok tilbudet aksepterte det og har inngått nye arbeidsavtaler. Det ble ikke fremsatt tilbud til de tre eldste medlemmene av konsernledelsen (aldersintervallet 57 til 60 år), som dermed fremdeles har individuelt avtalt førtidspensjonsordning.

Retningslinjene

Styret behandlet retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i møte 1. mars 2017 hvor man i hovedsak videreførte fjorårets retningslinjer. Følgende ble derfor vedtatt for det kommende regnskapsåret:

1. Definisjoner

Ledende ansatte forstås som konsernsjefen og konserndirektører (Konsernledelsen).

De samlede kompensasjonsordningene for ledende ansatte omfatter fast lønn, naturalytelser og kollektive pensjonsavtaler, med unntak av tre konserndirektører som har individuell førtidspensjonsavtale, se ovenfor. I tillegg har styret en diskresjonær adgang til å tilby konsernledelsen kjøp av rabatterte EK-bevis.

2. Hovedprinsipper for fastsettelse av de samlede kompensasjonsordningene

Lederlønningene i SpareBank 1 Nord-Norge skal, innenfor rammen av godtgjørelsespolitikken, være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med bransjen for øvrig.

Hovedelementet i kompensasjonsordningen skal være den faste grunnlønnen. Konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge har ingen individuelle eller kollektive bonusavtaler.

Styret kan beslutte at konsernledelsen skal ha rett til kjøpe EK-bevis med inntil 30 % rabatt innenfor en definert beløpsramme, med en bindingstid på 3 år fra kjøp. Ordningen skal bidra til at konsernledelsen skal ha økt eierskap og deling av interessefellesskap med selskapets aksjonærer. Vilåårene i ordningen tilfredsstiller de krav som følger av finansforetaksforskriften, kapittel 15.

Styret tar ikke sikte på å gi konsernledelsen særskilt tilbud om kjøp av rabatterte EK-bevis i 2017, slik det ble gjort i 2015.

Styret skal påse at lederlønningene ikke gir uheldige virkninger for konsernets omdømme.

3. Fastsettelse av lønn

Styret skal årlig vurdere konsernsjefens totale prestasjoner, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering og fastsette lønnsvilkårene.

Tilsvarende skal konsernsjefen vurdere prestasjonene til konsernledelsen, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering.

4. Godtgjørelsesutvalget

Godtgjørelsesutvalget skal årlig innstille overfor Styret om konsernsjefens fastlønn og eventuell annen godtgjørelse. Godtgjørelsesutvalget behandler også årlig de generelle retningslinjer for godtgjørelse til ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge og fremlegger denne til behandling i Styret. I tillegg skal Godtgjørelsesutvalget utarbeide en erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjefen og andre ledende ansatte i henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf allmennaksjelovens bestemmelser. Erklæringen skal vedtas av Styret og fremmes for Representantskapet.

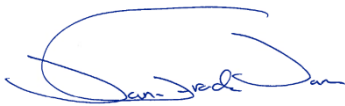
5. Virkningsdato

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjøring til konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge gjøres gjeldende etter at saken er forelagt Representantskapet.

Styret anbefaler Representantskapet å gjøre følgende vedtak:

Representantskapet gir sin tilslutning til retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge.

Tromsø, 7. mars 2017
SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Sak: 5/2017

Til: Representantskapet

SPAREBANK 1 NORD-NORGES SAMFUNNSUTBYTTE

Under representantskapsmøtet 28. mars vil det bli gitt en orientering om SpareBank 1 Nord-Norges samfunnsutbytte.

Forslag til vedtak:

Representantskapet tar saken til orientering.

Tromsø, 7. mars 2017

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Sak: 6/2017

Til: Representantskapet

VALG AV TILLITSVALGTE

Vedlagt følger valgkomiteens innstilling. Innstillingen er enstemmig.

Det vil bli redegjort nærmere for valgkomiteens innstilling i representantskapsmøtet.

Tromsø, 7. mars 2017
Representantskapets valgkomité

Charlotte Ringkjøb (sign.)
valgkomiteens leder

Vedlegg

Innstilling til valg 2017

I = Innskytervalg
E = Egenkapitalbeviseiervalgt
F = Fylkestingsvalg
A = Ansattevalg

Regnskapsårene

I Representantskapet

Leder Styreleder Roar Dons, Tromsø (E) - gjenvalg 2017/18

II Representantskapets valgkomité

Medlem Optiker Sissel Ditlefsen, Tromsø (E) – ny 2017/18
Seniorrådgiver Einar Frafjord, Tromsø (A) - gjenvalg 2017/18

Varamedlem Adm. direktør Trond Mohn, Bergen (E) - gjenvalg 2017/18
Gullsmed Elin Wintervold, Tromsø (suppleringsvalg) (E) – ny 2017
Autorisert finansiell rådgiver Anne Kathrine Nygaard, Mo i Rana (A) - ny 2017/18

III Styret

Leder Adm. Dir. Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Hosle - gjenvalg 2017/18
Nestleder Pemsjonist Hans-Tore Bjerkaas, Tromsø - gjenvalg 2017/18
Medlem Hovedtillitsvalgt Vivi Ann Pedersen, Tromsø (A) - gjenvalg 2017/18
Autorisert finansiell rådgiver Kjetil Berntsen, Tromsø (A) - ny 2017/18

Varamedlem For kvinnelig medlem:
Hovedtillitsvalgt May Britt Nilsen, Storslett (A) - gjenvalg 2017/18
Forsikringsspesialist Cecilie Bjølgerud Wirkola, Tromsø (A) - ny 2017/18
For mannlig medlem:
Seniorrådgiver Daniel Nyhagen, Tromsø (A) - ny 2017/18
Autorisert finansiell rådgiver Leif Gunnar Kristiansen, Tromsø (A) - ny 2017/18

Representantskapets valgkomité

Marie M. Fangel

Einar Frafjord

Kjell Kolbeinsen

Synnøve Søndergaard

Charlotte Ringkjøb
valgkomiteens leder

Sak: 7/2017

Til: Representantskapet

HONORARER OG GODTGJØRELSE TIL TILLITSVALGTE

Honorarsatsene ble sist endret på representantskapsmøte i mars 2015. Normalt har det vært foreslått endringer annethvert år. Ved vurderingen av justering av honorarer og godtgjørelse til tillitsvalgte i SpareBank 1 Nord-Norge, har valgkomiteen blant annet sett hen til satsene som er foreslått i SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-bank og Sparebanken Vest.

Valgkomiteen tilrår følgende vedtak:

Valgkomiteens innstilling vedrørende honorarsatser og godtgjørelser datert 20. januar 2017 vedtas som honorarsatser og godtgjørelser for SpareBank 1 Nord-Norges tillitsvalgte, med virkning fra 1. januar 2017.

Tromsø, 7. mars 2017
Representantskapets valgkomité

Charlotte Ringkjøb (sign.)
valgkomiteens leder

Vedlegg

Honorarsatser og godtgjørelser for bankens tillitsvalgte 2017

Representantskapet

Leder	kr 72.500,- per år + kr 4.100,- per møte
Nestleder	kr 4.100,- ved møteledelse + kr 4.100,- per møte
Medlemmer/varamedlemmer	kr 4.100,- per møte

Representantskapets valgkomité

Leder	kr 36.000,- per år + kr 4.500,- per møte
Medlemmer/varamedlemmer	kr 4.500,- per møte

Styret

Leder	kr 472.500,- per år
Nestleder	kr 262.500,- per år
Medlemmer	kr 210.000,- per år
Varamedlemmer	kr 11.500,- per møte

Revisjonsutvalg

Leder	kr 47.000,- per år
Medlem	kr 37.000,- per år

Risikoutvalg

Leder	kr 47.000,- per år
Medlem	kr 37.000,- per år

Godtgjørelsesutvalg

Leder	kr 12.600,- per år
Medlem	kr 10.500,- per år

Øvrige godtgjørelser

- Ad hoc-komiteer blant representantskapets medlemmer gis normalt godtgjørelse med kr 3.000,- pr møte.

Refusjon av reiseutgifter

- Refusjon av reiseutgifter dekkes etter bankens til enhver tid gjeldende reglement.

Andre krav

- Kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste eller betaling for stedfortreder for selvstendig næringsdrivende dekkes med inntil kr 2.300,- pr dag. Faktisk tapt arbeidsfortjeneste må dokumenteres gjennom lønnsslipp som viser trekk i lønn / eventuelt gjennom faktura for innleie av hjelp for selvstendig næringsdrivende.

Sak: 8/2017

Til: Representantskapet

NY FINANSFORETAKSFORSKRIFT – ENDRINGER I VEDTEKTER OG INSTRUKS FOR REPRESENTANTSKAPETS VALGKOMITÉ

Bakgrunn

Den nye samleforskriften til finansforetakloven (**finansforetaksforskriften**), som trådte i kraft 1. januar 2017, utløser behov for tilpasning og endringer av gjeldende vedtekter. Nedenfor følger en kort oversikt over forslag til endringer i dagens vedtekter. Representantskapet har i sakene 6/2016 og 7/2016 behandlet både ny finansforetakslov og endringer i vedtektene som følge av selve loven.

Videre vil vi i denne saken orientere om nye krav til sammensetningen av godtgjørelsesutvalget, samt begrensninger i antall tillatte styreverv i finansforetak for styrets medlemmer.

Forslag til vedtektsendringer

I finansforetaksloven fremkommer det at de valgte medlemmene i representantskapet samlet skal avspeile finansforetakets kundestruktur, andre interessegrupper samt samfunnsfunksjon. Loven sier ikke noe om den konkrete sammensetningen av representantskapet. Dagens vedtekter ble tilpasset ny lov våren 2016, og er i samsvar med Finans Norge sitt forslag til standardvedtekter for sparebanker.

Finansforetaksforskriften som nå er vedtatt, inneholder derimot en rekke bestemmelser som stiller konkrete krav til sammensetningen av representantskapet.

Representantskapets sammensetning slik det fremkommer i dagens vedtekter har, i forhold til finansforetaksforskriftens krav, for få ansattevalgte medlemmer og varamedlemmer (krav om 1/4) og for få innskytervalgte varamedlemmer (krav om minst 1/4).

Ved tilpasning av vedtektene til de nye forskriftskravene, har administrasjonen lagt vekt på at det er ønskelig å opprettholde maksimal andel egenkapitalbevisiere og opprettholde antall offentlige representanter. Derfor foreslås det å redusere antallet innskytere med 2 medlemmer og øke antall ansattevalgte med 2 medlemmer. Videre er det totale antallet varamedlemmer foreslått redusert fra 26 til 20 medlemmer da vi i praksis har sett at det ikke er behov for så mange varamedlemmer.

Ved vurderingen av sammensetningen er forskriftskravet om at minst 3/4 av medlemmene i representantskapet skal være personer som ikke er ansatt i foretaket ivaretatt. Videre er det

hensyntatt at valgte representanter for egenkapitalbeviserne skal utøve minst en 1/5 og ikke mer enn 2/5 av stemmene i representantskapet.

Forslag til nye vedtekter hvor endringene er markert er vedlagt (**vedlegg 1**).

Oppsummert er følgende nye krav til sammensetning i representantskapet innarbeidet i vedtektene:

- 1) Minst en 1/4 av medlemmene og varamedlemmene i representantskapet velges av og blant innskyterne, jf vedtektene **§ 3-2**.
- 2) 1/4 av medlemmene og varamedlemmene velges av og blant de ansatte, jf vedtektene **§ 3-2**.
- 3) Innskyterbegrepet er utvidet fra personlige innskytere til også å omfatte *juridiske* personer, se vedtektene **§ 3-5**.
- 4) Finanstilsynets kompetanse til å avgjøre tvister om valget om valget er tatt bort da forskriften ikke åpner for dette, se vedtektene § 3-3 siste ledd.

Instruksen for valgkomiteen er også forslått endret i samsvar med dette. Instruks med markerte endringer følger vedlagt (**vedlegg 2**).

Videre er det en del mindre følgeendringer som konsekvens av ovenstående forslag, samt noen språklige korrigeringer.

Gjennomføring av endring i vedtektene og valg/reduksjon av representanter

Vi foreslår at nye vedtekter vedtas på førstkommende representantskapsmøte, og trår i kraft fra det tidspunktet de vedtas. Ny sammensetning i representantskapet ivaretas ved valgene i 2018.

Videre foreslås det at ved første valg velges alle grupperinger hvor det forekommer endringer på nytt. Deretter går minst 1/4 ut etter loddtrekning ved hvert av de tre neste valg og deretter ved påfølgende valg de som har gjort tjenestegjort lengst.

Godtgjørelsesutvalg

Det er presisert i forskriften at godtgjørelsesutvalget skal ha minst én representant fra de ansatte. Utvalgets sammensetning må således endres til å også omfatte en ansatterepresentant. Administrasjonen anser det som naturlig at det foretas nytt valg av Godtgjørelsesutvalg, som inkluderer en ansatterepresentant, etter gjennomført representantskapsmøte 28. mars 2017.

Tak på antall styreverv

Med finansforetaksforskriften innføres en regel om maksimalt antall verv for styremedlemmer. Bestemmelsen ble innført uten at den hadde vært sendt ut på høring og lyder som følger:

«Styremedlemmer i finansforetak som i mer enn 12 måneder har hatt en samlet forvaltningskapital høyere enn 20 milliarder kroner, kan ikke inneha flere styreverv enn en av følgende kombinasjoner:

- a) lederstilling i et annet foretak og to verv som styremedlem eller varamedlem
- b) fire verv som styremedlem eller varamedlem

Ved beregning av verv etter første ledd, skal verv i flere foretak innen samme finansielle gruppe regnes som ett verv. Verv i organisasjoner som ikke hovedsakelig driver kommersiell virksomhet skal ikke medregnes.

Finanstilsynet kan ved enkeltvedtak tillate at styremedlemmer kan inneha inntil et ekstra verv som styremedlem.»

Bestemmelsen bygger på CRD IV, men avviker fra EU-reglementet på ett viktig punkt: Der EU-regelverket er begrenset til på gjelde systemkritiske banker (*«an institution that is significant in terms of size, internal organisation and the nature, the scope and the complexity of its activities»*), så gjelder den norske regelen alle finansinstitusjoner som de siste 12 måneder har hatt mer enn 20 milliarder i forvaltningskapital. Det innebærer et langt større virkeområde enn forutsatt i CRD IV.

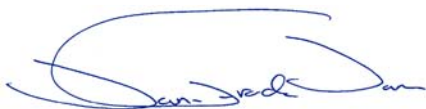
Finansforetaksforskriften fører dermed til at Norge får vesentlig strengere regler for antall styreverv enn ellers i Europa. Finans Norge har bedt Finansdepartementet om å revurdere forskriften og har kommet med forslag til endring av forskriften. Administrasjonen vil holde styret, og om nødvendig representantskapet, oppdatert i forhold til avklaringer som forventes å komme.

Forslag til vedtak:

«Representantskapet vedtar fremlagte forslag til vedtekter og instruks for valgkomite.»

Tromsø, 7. mars 2017

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
Konsernsjef

Vedlegg:

Vedtekter med markerte endringer (vedlegg 1)

Instruks valgkomite med markerte endringer (vedlegg 2)

VEDTEKTER

FOR

SpareBank 1 Nord-Norge

1728. Mars ~~2016~~2017

KAP. 1 FIRMA - KONTORKOMMUNE - FORMÅL

§ 1-1 Foretaksnavn og forretningskontor

SpareBank 1 Nord-Norge («Sparebanken») har sitt forretningskontor i Tromsø kommune.

§ 1-2 Formål

Sparebanken har til formål å utføre tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører i henhold til den enhver tid gjeldende lovgivning som gjelder for sparebanker og de til enhver tid gitte konsesjoner.

KAP. 2 GRUNNFONDET OG EIERANDELSKAPITALEN

§ 2-1 Grunnfondet

Sparebankens grunnfond er tilbakebetalt eller pliktes ikke tilbakebetalt.

Stiftere eller andre har ikke rett til utbytte av grunnfondet.

§ 2-2 Eierandelskapitalen

Sparebanken har adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdipapirsentralen.

Ved overdragelse av egenkapitalbevis skal tidligere eier sørge for at det straks etter eierskifte sendes melding til Verdipapirsentralen om dette. Stemmerett for egenkapitalbevis innehas av den som godtgjøres å være registrert i Verdipapirsentralen.

Sparebankens eierandelskapital utgjør kr 1 807 164 288 fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis à kr 18,- fullt innbetalt.

KAP. 3 REPRESENTANTSKAP

§ 3-1 Representantskapet

Representantskapet er Sparebankens øverste myndighet.

Ordinært representantskapsmøte avholdes innen utgangen av mars måned.

§ 3-2 Representantskapets sammensetning

De valgte medlemmer skal samlet gjenspeile Sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper, samt samfunnsfunksjonen.

Representantskapet skal ha 40 medlemmer og ~~20~~6 varamedlemmer. Av disse skal:

- 16 medlemmer og ~~6~~8 varamedlemmer velges av egenkapitalbeviserne
- ~~10~~2 medlemmer og ~~5~~6 varamedlemmer velges av innskyterne
- ~~10~~8 medlemmer og ~~5~~8 varamedlemmer velges av og blant de ansatte
- 4 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av Finnmark, Troms og Nordland fylkesting

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer møter personlig. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller rådgiver.

§ 3-3 Valg til Representantskapet

Myndige personer kan velges som medlemmer av Representantskapet.

Medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet velges for 4 år.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgene.

~~Twister om valget avgjøres av Finanstilsynet der dette følger av lov eller forskrift.~~

§ 3-4 Egenkapitalbeviserernes valg til Representantskapet

Egenkapitalbeviserernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet skjer på valgmøte i samsvar med forskrifter gitt av Finansdepartementet, og valget må være avholdt innen utgangen av mars. ~~Hvert~~ Annethvert år velger valgmøtet 4 medlemmer og ~~12~~ varamedlemmer og annethvert år velger valgmøtet 4 medlemmer og 2 varamedlemmer.

Valgbar er den som innehar stemmerett, jf. § 2-2.

§ 3-5 Innskytternes valg til Representantskapet

~~De innskyttere~~ Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget. ~~Velger~~ Valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges 23 medlemmer og 21 varamedlemmer og annethvert år velges 3 medlemmer og 32 varamedlemmer annethvert år.

Den som avgir stemme på vegne av og som kan velges som representant for juridiske personer må være myndig og ha signaturrett for den juridiske personen. Vervet er personlig for den som velges på vegne av juridiske personer.

~~Bare myndig person kan som personlig innskyter stemme ved valget.~~

~~Til representanter og varamedlemmer kan innskytterne bare velge myndige personer. Valgbar er de som har stemmerett etter første ledd som har stemmerett etter første og andre ledd.~~

§ 3-6 Ansattes valg av medlemmer til Representantskapet

De ansatte i Sparebanken kan velges som medlem eller varamedlem til Sparebankens representantskap som representant for de ansatte.

De ansatte i Sparebanken er stemmeberettiget ved valg av de ansattes medlemmer til Sparebankens representantskap. Valget avholdes annethvert år. Annenhver gang velges det 54 medlemmer og 24 varamedlemmer og annenhver gang velges 5 medlemmer og 3 varamedlemmer.

§ 3-7 Fylkestingenes valg til Representantskapet

Fylkestingene i de tre nordligste fylker velger til sammen hvert fjerde år 4 medlemmer og 4 varamedlemmer. Finnmark fylkesting velger 1 medlem og 1 varamedlem, Troms og Nordland fylkesting velger annen hver gang 1 medlem og 1 varamedlem, og annen hver gang 2 medlemmer og 2 varamedlemmer.

§ 3-8 Innkalling til representantskapsmøte

Medlemmer som ikke kan delta i Representantskapets møte, skal meddele dette til Sparebanken snarest og senest fem dager før møtet. Varamedlemmer innkalles ved ordinære medlemmers forfall.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet er gjort tilgjengelig for medlemmene på Sparebankens internettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til medlemmene av Representantskapet. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til Representantskapet. Et medlem av Representantskapet kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet.

§ 3-9 Møter og vedtak i Representantskapet

Hvert møtende medlem av Representantskapet har en stemme.

Beslutninger i Representantskapet treffes ved flertall av de avgitte stemmer med mindre annet følger av lov eller vedtekter. Står stemmetallet likt, gjelder det som møtelederen slutter seg til.

§ 3-10 Representantskapets oppgaver

På det ordinære representantskapsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

- Valg av Representantskapets leder og nestleder for 2 år.
- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av overskudd/utdeling av utbytte
- Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under Representantskapet

Representantskapets leder er omfattet av reglene for kreditt til ansatte/tillitsvalgte.

Vedtak om eller fullmakt til å oppta ansvarlig lån treffes av Representantskapet med flertall som for vedtektsendring.

Sparebanken opptar fremmed- og ansvarlig kapital etter rammer vedtatt i Sparebankens representantsskap. Opptakene skal skje gjennom avtalevilkår som regulerer prioritet ved avvikling av foretaket i henhold til kapitalkravsregelverket.

Representantskapets leder skal være møteleder.

KAP. 4 STYRET OG DAGLIG LEDELSE

§ 4-1 Styret ~~og den daglig ledelse~~

Styret består av 9 medlemmer. 7 styremedlemmer velges av Representantskapet.

To styremedlemmer velges av og blant Sparebankens ansatte. For ansatterepresentantene kan velges varamedlemmer i samsvar med regler i eller i medhold av finansforetaksloven § 8-4 fjerde ledd, jf. allmennaksjeloven.

Medlemmene og varamedlemmene til styret velges for 2 år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Styrets leder og styrets nestleder velges av Representantskapet ved særskilte valg.

Styrets oppgaver følger av lov og forskrifter.

§ 4-2 Tegning av firma

Styrets leder, eller daglig leder, eller to av styrets andre medlemmer i fellesskap representerer Sparebanken og forplikter den ved sin underskrift. Styret kan meddele prokura.

§ 4-3 Daglig leder

Sparebanken skal ha daglig leder. Daglig leder tilsettes av styret.

Daglig leders oppgaver følger av lov og forskrifter.

KAP. 5 VALGKOMITEER

§ 5-1 Valgkomiteens sammensetning

Representantskapet velger en valgkomité med 5 medlemmer og 5 varamedlemmer.

§ 5-2 Valgkomiteens arbeid

Valgkomiteen skal forberede valg til Representantskapet, styret og valgkomité.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgkomiteen.

KAP. 6 OVERSKUDD, GAVER OG INNDEKNING AV UNDERSKUDD

§ 6-1 Overskudd

Overskuddet skal tilordnes eierne av egenkapitalbevis og Sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen og Sparebanken.

Overskuddet av Sparebankens virksomhet, etter fradrag av utbytte og gaver, skal legges til Sparebankens fond og utjevningsfondet.

Utbyttemidler kan benyttes til gaver til allmenntilgittige formål eller overføres til gavefond eller overføres til stiftelse med allmenntilgittige formål.

§ 6-2 Inndekning av underskudd

Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes slik, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet. Ytterligere underskudd dekkes ved nedsettelse av vedtektsfestet eierandelskapital og eventuelt ved nedsettelse av annen kapital.

KAP. 7 VEDTEKSENDRINGER

§ 7-1 Vedtektsendringer

Endring av disse vedtektene kan vedtas av Representantskapet. Beslutning om å endre vedtektene i Sparebanken krever tilslutning fra minst 2/3 av de avgitte stemmene.

KAP. 8 AVVIKLING

§ 8-1 Beslutning om avvikling av Sparebanken

Representantskapet tar stilling til styrets forslag om avvikling av Sparebanken. Vedtak om avvikling fattes med samme flertall som for vedtektsendringer, samt § 9-1.

§ 8-2 Disponering av Sparebankens kapital ved avvikling

Ved avvikling av Sparebanken skal Sparebankens overskytende midler etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge eller annen stiftelse opprett av Sparebanken.

KAP. 9 SÆRLIGE EIERBEFØYELSER FOR EGENKAPITALBEVISEIERNE

§ 9-1 Særlige eierbeføyelser i forhold til konkrete saker

I tillegg til flertall som for vedtektsendringer i Representantskapet, kreves i følgende saker minst 2/3 flertall av de stemmer som avgis av representanter som er valgt av egenkapitalbevisiere:

- a) Nedsettelse av eierandelskapitalen,
- b) Forhøyelse av eierandelskapitalen,
- c) Utstedelse av tegningsretter,
- d) Lån med rett til å kreve utstedt egenkapitalbevis,
- e) Vedtak om foretakets endringer, avvikling og omdanning etter finansforetaksloven kap. 12.

KAP. 10 IKRAFTTREDEN

Disse vedtekter trer i kraft fra det tidspunktet de vedtas 17. mars 2016 forutsatt at de er godkjent av Finansdepartementet dersom slik godkjennelse kreves. Fra samme tid oppheves de tidligere vedtekter, sist godkjent av Finanstilsynet vedtatt i Representantskapet 17. mars 2016.

* * *

VEDTEKTER

FOR

SpareBank 1 Nord-Norge

28. Mars 2017

KAP. 1 FIRMA - KONTORKOMMUNE - FORMÅL

§ 1-1 Foretaksnavn og forretningskontor

SpareBank 1 Nord-Norge («Sparebanken») har sitt forretningskontor i Tromsø kommune.

§ 1-2 Formål

Sparebanken har til formål å utføre tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører i henhold til den enhver tid gjeldende lovgivning som gjelder for sparebanker og de til enhver tid gitte konsesjoner.

KAP. 2 GRUNNFONDET OG EIERANDELSKAPITALEN

§ 2-1 Grunnfondet

Sparebankens grunnfond er tilbakebetalt eller pliktes ikke tilbakebetalt.

Stiftere eller andre har ikke rett til utbytte av grunnfondet.

§ 2-2 Eierandelskapitalen

Sparebanken har adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdipapirsentralen.

Ved overdragelse av egenkapitalbevis skal tidligere eier sørge for at det straks etter eierskifte sendes melding til Verdipapirsentralen om dette. Stemmerett for egenkapitalbevis innehas av den som godtgjøres å være registrert i Verdipapirsentralen.

Sparebankens eierandelskapital utgjør kr 1 807 164 288 fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis à kr 18,- fullt innbetalt.

KAP. 3 REPRESENTANTSKAP

§ 3-1 Representantskapet

Representantskapet er Sparebankens øverste myndighet.

Ordinært representantskapsmøte avholdes innen utgangen av mars måned.

§ 3-2 Representantskapets sammensetning

De valgte medlemmer skal samlet gjenspeile Sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper, samt samfunnsfunksjonen.

Representantskapet skal ha 40 medlemmer og 20 varamedlemmer. Av disse skal:

- 16 medlemmer og 6 varamedlemmer velges av egenkapitalbevisene
- 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av innskyterne
- 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av og blant de ansatte
- 4 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av Finnmark, Troms og Nordland fylkesting

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer møter personlig. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller rådgiver.

§ 3-3 Valg til Representantskapet

Myndige personer kan velges som medlemmer av Representantskapet.

Medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet velges for 4 år.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgene.

§ 3-4 Egenkapitalbeveiseiernes valg til Representantskapet

Egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet skjer på valgmøte i samsvar med forskrifter gitt av Finansdepartementet, og valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annet hvert år velger valgmøtet 4 medlemmer og 1 varamedlem og annet hvert år velger valgmøtet 4 medlemmer og 2 varamedlemmer.

Valgbar er den som innehar stemmerett, jf. § 2-2.

§ 3-5 Innskytternes valg til Representantskapet

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget. Valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges 2 medlemmer og 2 varamedlemmer og annethvert år velges 3 medlemmer og 3 varamedlemmer.

Den som avgir stemme på vegne av og som kan velges som representant for juridiske personer må være myndig og ha signaturrett for den juridiske personen. Vervet er personlig for den som velges på vegne av juridiske personer.

Valgbar er de som har stemmerett etter første og andre ledd.

§ 3-6 Ansattes valg av medlemmer til Representantskapet

De ansatte i Sparebanken kan velges som medlem eller varamedlem til Sparebankens representantskap som representant for de ansatte.

De ansatte i Sparebanken er stemmeberettiget ved valg av de ansattes medlemmer til Sparebankens representantskap. Valget avholdes annethvert år. Annenhver gang velges det 5 medlemmer og 2 varamedlemmer og annenhver gang velges 5 medlemmer og 3 varamedlemmer.

§ 3-7 Fylkestingenes valg til Representantskapet

Fylkestingene i de tre nordligste fylker velger til sammen hvert fjerde år 4 medlemmer og 4 varamedlemmer. Finnmark fylkesting velger 1 medlem og 1 varamedlem, Troms og Nordland fylkesting velger annenhver gang 1 medlem og 1 varamedlem, og annenhver gang 2 medlemmer og 2 varamedlemmer.

§ 3-8 Innkalling til representantskapsmøte

Medlemmer som ikke kan delta i Representantskapets møte, skal meddele dette til Sparebanken snarest og senest fem dager før møtet. Varamedlemmer innkalles ved ordinære medlemmers forfall.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet er gjort tilgjengelig for medlemmene på Sparebankens internettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til medlemmene av Representantskapet. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til Representantskapet. Et medlem av Representantskapet kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet.

§ 3-9 Møter og vedtak i Representantskapet

Hvert møtende medlem av Representantskapet har en stemme.

Beslutninger i Representantskapet treffes ved flertall av de avgitte stemmer med mindre annet følger av lov eller vedtekter. Står stemmetallet likt, gjelder det som møtelederen slutter seg til.

§ 3-10 Representantskapets oppgaver

På det ordinære representantskapsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

- Valg av Representantskapets leder og nestleder for 2 år.
- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av overskudd/utdeling av utbytte
- Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under Representantskapet

Representantskapets leder er omfattet av reglene for kreditt til ansatte/tillitsvalgte.

Vedtak om eller fullmakt til å oppta ansvarlig lån treffes av Representantskapet med flertall som for vedtektsendring.

Sparebanken opptar fremmed- og ansvarlig kapital etter rammer vedtatt i Sparebankens representantsskap. Opptakene skal skje gjennom avtalevilkår som regulerer prioritet ved avvikling av foretaket i henhold til kapitalkravsregelverket.

Representantskapets leder skal være møteleder.

KAP. 4 STYRET OG DAGLIG LEDELSE

§ 4-1 Styret

Styret består av 9 medlemmer. 7 styremedlemmer velges av Representantskapet.

To styremedlemmer velges av og blant Sparebankens ansatte. For ansatterepresentantene kan velges varamedlemmer i samsvar med regler i eller i medhold av finansforetaksloven § 8-4 fjerde ledd, jf. allmennaksjeloven.

Medlemmene og varamedlemmene til styret velges for 2 år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Styrets leder og styrets nestleder velges av Representantskapet ved særskilte valg.

Styrets oppgaver følger av lov og forskrifter.

§ 4-2 Tegning av firma

Styrets leder, eller daglig leder, eller to av styrets andre medlemmer i fellesskap representerer Sparebanken og forplikter den ved sin underskrift. Styret kan meddele prokura.

§ 4-3 Daglig leder

Sparebanken skal ha daglig leder. Daglig leder tilsettes av styret.

Daglig leders oppgaver følger av lov og forskrifter.

KAP. 5 VALGKOMITEER

§ 5-1 Valgkomiteens sammensetning

Representantskapet velger en valgkomité med 5 medlemmer og 5 varamedlemmer.

§ 5-2 Valgkomiteens arbeid

Valgkomiteen skal forberede valg til Representantskapet, styret og valgkomité.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgkomiteen.

KAP. 6 OVERSKUDD, GAVER OG INNDEKNING AV UNDERSKUDD

§ 6-1 Overskudd

Overskuddet skal tilordnes eierne av egenkapitalbevis og Sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen og Sparebanken.

Overskuddet av Sparebankens virksomhet, etter fradrag av utbytte og gaver, skal legges til Sparebankens fond og utjevningsfondet.

Utbyttmidler kan benyttes til gaver til allmenntilgode formål eller overføres til gavefond eller overføres til stiftelse med allmenntilgode formål.

§ 6-2 Inndekning av underskudd

Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes slik, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet. Ytterligere underskudd dekkes ved nedsettelse av vedtektsfestet eierandelskapital og eventuelt ved nedsettelse av annen kapital.

KAP. 7 VEDTEKSENDRINGER

§ 7-1 Vedtektsendringer

Endring av disse vedtektene kan vedtas av Representantskapet. Beslutning om å endre vedtektene i Sparebanken krever tilslutning fra minst 2/3 av de avgitte stemmene.

KAP. 8 AVVIKLING

§ 8-1 Beslutning om avvikling av Sparebanken

Representantskapet tar stilling til styrets forslag om avvikling av Sparebanken. Vedtak om avvikling fattes med samme flertall som for vedtektsendringer, samt § 9-1.

§ 8-2 Disponering av Sparebankens kapital ved avvikling

Ved avvikling av Sparebanken skal Sparebankens overskytende midler etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge eller annen stiftelse opprett av Sparebanken.

KAP. 9 SÆRLIGE EIERBEFØYELSER FOR EGENKAPITALBEVISEIERNE

§ 9-1 Særlige eierbeføyelser i forhold til konkrete saker

I tillegg til flertall som for vedtektsendringer i Representantskapet, kreves i følgende saker minst 2/3 flertall av de stemmer som avgis av representanter som er valgt av egenkapitalbevisiere:

- a) Nedsettelse av eierandelskapitalen,
- b) Forhøyelse av eierandelskapitalen,
- c) Utstedelse av tegningsretter,
- d) Lån med rett til å kreve utstedt egenkapitalbevis,
- e) Vedtak om foretakets endringer, avvikling og omdanning etter finansforetaksloven kap. 12.

KAP. 10 IKRAFTTREDEN

Disse vedtekter trer i kraft fra det tidspunktet de vedtas 28. mars 2017 forutsatt at de er godkjent av Finansdepartementet dersom slik godkjennelse kreves. Fra samme tid oppheves de tidligere vedtekter, sist vedtatt i Representantskapet 17. mars 2016.

* * *

20162
017

Instruks for Representantskapets valgkomité

SpareBank 1 Nord-Norge

Gjeldende fra: ~~2816~~. mars 20176

Ansvarlig: Compliance

SpareBank 1
NORD-NORGE

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Om valgkomiteen	3
2.1. Sammensetning.....	3
2.2. Valgperiode	3
2.3. Oppgaver	3
2.4. Kriterier som skal vektlegges	4
2.5. Arbeidsform.....	4
2.6. Saksbehandlingsregler	4
2.7. Godtgjørelse.....	4
3. Egenkapitalbeviserens valg.....	4
3.1. Valgkomiteens forberedelse av egenkapitalbeviserens valg	4
3.2. Instruks for egenkapitalbeviserens valg.....	5
4. Innskytternes valg.....	6
4.1. Valgkomiteens forberedelse av innskytternes valg.....	6
4.2. Instruks for innskytternes valg.....	6
5. Valg i Representantskapet.....	8
5.1. Leder og nestleder av Representantskapet	8
5.2. Valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret	8
5.3. Valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité	8
5.4. Valgkomiteens innstilling	8
6. Varighet	8
6.1. Varighet	8
1. Innledning.....	2
2. Om valgkomiteen	2
2.1. Sammensetning	2
2.2. Valgperiode	2
2.3. Oppgaver	2
2.4. Kriterier som skal vektlegges	3
2.5. Arbeidsform	3
2.6. Saksbehandlingsregler	3
2.7. Godtgjørelse	3
3. Egenkapitalbeviserens valg	3
3.1. Valgkomiteens forberedelse av egenkapitalbeviserens valg	3

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

3.2. Instruks for egenkapitalbeviserernes valg	4
4. Innskytternes valg	5
4.1. Valgkomiteens forberedelse av innskytternes valg	5
4.2. Instruks for innskytternes valg	5
5. Valg i Representantskapet	6
5.1. Leder og nestleder av Representantskapet	6
5.2. Valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret	6
5.3. Valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité	7
5.4. Valgkomiteens innstilling	7
6. Andre bestemmelser	7
6.1. Tvist om valg	7
6.2. Varighet	7

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert: Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Formatert ... [1]

1. Innledning

Denne instruksen gjelder Representantskapets valgkomité i SpareBank 1 Nord-Norge.

Valgkomiteens oppgaver fremkommer i kapittel 5 i vedtektene til SpareBank 1 Nord-Norge (heretter kalt «Sparebanken»).

Representantskapets valgkomité skal i tillegg til å følge denne instruks følge de bestemmelsene som følger av lov og forskrift innenfor norsk finanslovgivning.

Bestemmelsene i instruksen er utarbeidet i tråd med Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (heretter kalt «NUES») så langt det passer. Valgkomiteen bør også følge anbefalingene i NUES så langt de passer i sitt arbeid.

2. Om valgkomiteen

2.1. Sammensetning

Valgkomiteen skal bestå av 5 medlemmer og 5 varamedlemmer med følgende sammensetning:

- 2 medlemmer og 2 varamedlemmer fra de egenkapitalbeveiseiervalgte
- 1 medlem og 1 varamedlem fra de innskytervalgte
- 1 medlem og 1 varamedlem fra de ansattevalgte
- 1 medlem og 1 varamedlem fra de fylkestingsvalgte

2.2. Valgperiode

Medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen velges for 2 år.

2.3. Oppgaver

Valgkomiteens oppgaver er:

- Forberede egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet
- Forberede innskyternes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet
- Forberede valg av leder og nestleder av Representantskapet
- Forberede valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret (eksklusive de ansattes representanter)
- Forberede valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité
- Foreslå godtgjørelse til Sparebankens tillitsvalgte

2.4. Kriterier som skal vektlegges

I sitt arbeid med forberedelser av valgene skal valgkomiteen vektlegge følgende kriterier:

- Kompetanse – både formell utdanning og erfaringsbakgrunn skal vektlegges
- Bransje – ulike bransjer skal være representert
- Geografi – hele Sparebankens markedsområde bør være representert
- Kjønn – for styret gjelder bestemmelsene i allmennaksjeloven om representasjon av begge kjønn. For øvrige tillitsvalgte, og også innad i de ulike grupperingene i Representantskapet, bør en mest mulig lik fordeling mellom kjønnene tilstrebes
- Habilitet – åpenbare habilitetskonflikter bør unngås. Styremedlemmer kan ikke inneha styreverv i andre finansforetak jf. finansforetaksloven § 9-1
- Tjenestetid – hensynet til kontinuitet må veies opp mot behovet for fornyelse og uavhengighet jf. anbefaling i NUES

2.5. Arbeidsform

Valgkomiteen skal avholde møter så ofte den finner det nødvendig. Det skal føres referat fra møtene. Sparebankens administrasjon utfører sekretariatfunksjonen for valgkomiteen. For øvrig bestemmer valgkomiteen selv sin arbeidsform.

2.6. Saksbehandlingsregler

Valgkomiteen er beslutningsdyktig når valgkomiteens leder samt minst to medlemmer er til stede. Samtlige medlemmer skal så vidt mulig gis anledning til å delta i behandlingen.

2.7. Godtgjørelse

Representantskapet fastsetter valgkomiteens godtgjørelse.

Valgkomiteens kostnader refunderes av Sparebanken.

3. Egenkapitalbeviserens valg

3.1. Valgkomiteens forberedelse av egenkapitalbeviserens valg

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeviserens valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Valgene foretas på valgmøte for egenkapitalbeviserne.

16 medlemmer og ~~6~~ varamedlemmer til Representantskapet velges av og blant Sparebankens egenkapitalbevisere. Medlemmer og varamedlemmer velges for 4 år. Ved første valg velges 16 medlemmer og 6 varamedlemmer. Deretter går minst 1/4 ut etter loddtrekning ved hvert av de tre neste valg og deretter ved påfølgende valg de som har gjort tjeneste lengst.

Formatert: Norsk (bokmål)

I tillegg til øvrige kriterier som valgkomiteen skal vektlegge i sitt arbeid, bør det legges vekt på antall egenkapitalbevis kandidatene representerer.

Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest ved tidspunktet for innkalling til egenkapitalbeveiseiernes valgmøte. Innstillingen skal begrunnes.

3.2. Instruks for egenkapitalbeveiseiernes valgmøte

Frist for valgmøte

Valgmøte skal avholdes hvert år, og innen utgangen av mars måned.

Stemmerett

Stemmerett for egenkapitalbevis innehas av den som godtgjøres å være registrert i Verdipapirsentralen.

Valgbarhet

Valgbar er den som innehar stemmerett.

Innkalling til valgmøte

Representantskapets leder fastsetter tid og sted for valgmøte. Innkallingen skjer elektronisk ved melding i VPS-postkassen til alle eiere av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet, samt gjennom publisering på Oslo Børs og oppslag på Sparebankens hjemmeside. Egenkapitalbeveiseiere som vil møte, må ha meldt ifra om dette innen oppgitt frist. Fristen kan ikke settes tidligere enn 3 virkedager før møtet.

Innkallingen skal inneholde opplysninger om:

- Bestemmelser om stemmerett
- Hvilke tidsrom valget gjelder for og hvem som er på valg
- Hvor valgkomiteens innstilling er lagt frem til gjennomsyn.

Møteledelse mv.

Valgmøtet ledes av Representantskapets leder, eller nestleder dersom leder ikke er til stede. Det skal opprettes en fortegnelse over møtende eiere av egenkapitalbevis, og eventuelle fullmektiger for eierne med oppgave over hvor mange stemmer hver av dem representerer før første avstemning.

Valgkomiteens forslag mv.

Valgkomiteens leder, eller den han/hun bemyndiger, fremlegger innstillingene for valgmøtet, herunder også en redegjørelse for valgkomiteens arbeid. Alle stemmeberettigede har forslagsrett på valgmøtet. Det skal holdes særskilt valg på medlemmer og varamedlemmer. Rekkefølgen varamedlemmene velges i fastsettes ved valget.

Avstemmingsregler

Avstemmingen skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i at avstemmingen skjer på en annen måte. Den eller de er valgt som har fått flest stemmer. I tilfelle av stemmelikhet foretas loddtrekning.

Protokoll

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll for valgmøtet. I protokollen skal tas inn de vedtak og valg som valgmøtet har fastsatt med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende eiere av egenkapitalbevis og eventuelle fullmektiger for eiere skal tas inn i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og minst en annen person som utpekes av valgmøtet blant de tilstedeværende. Protokollen skal være tilgjengelig for eiere av egenkapitalbevis som forlanger det, og oppbevares på en betryggende måte.

4. Innskyternes valg

4.1. Valgkomiteens forberedelse av innskyternes valg

Valgkomiteen skal forberede innskyternes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Valgene foretas på innskytervalget.

102 medlemmer og 56 varamedlemmer til Representantskapet velges blant Sparebankens innskytere. Medlemmer og varamedlemmer velges for 4 år. Ved første valg velges 10 medlemmer og 5 varamedlemmer. Deretter går minst 1/4 ut etter loddtrekning ved hvert av de tre neste valg og deretter ved påfølgende valg de som har gjort tjeneste lengst.

Formatert: Norsk (bokmål)

Valgkomiteens innstilling, valglisten, skal foreligge senest to uker før innskytervalget. Innstillingen skal begrunnes.

4.2. Instruks for innskytervalget

Frist for innskytervalg

Innskytervalget skal avholdes over en uke hvert år, og innen utgangen av mars måned.

Stemmerett

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget.

Den som avgir stemme på vegne av og som kan velges som representant for juridiske personer må være myndig og ha signaturrett for den juridiske personen. Vervet er personlig for den som velges på vegne av juridiske personer.

Myndige innskytere har stemmerett. Som innskyter regnes personkunder som i løpet av de siste 6 måneder har hatt et innskudd i Sparebanken på minst 2 500 kr.

Valgbarhet

Valgbar er den som innehar stemmerett.

Kunngjøring av valg og frister

Valgkomiteen fastsetter tiden for valget. Valget skal kunngjøres minst 6 uker i forveien ved oppslag på Sparebankens hjemmeside, og for øvrig gjennom annen hensiktsmessig meddelelse til kundene.

Kunngjøringen om valget skal inneholde opplysninger om:

- Hvem som har stemmerett
- Hvem som er valgbar
- Hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges
- Hvilket tidsrom valgene gjelder for og hvem som er på valg
- At valgkomiteen innstiller på forslag til kandidater (valgliste)
- At stemmeberettigede innskytere kan fremme forslag på kandidater. Frist for å fremme forslag er senest 4 uker før valget. Forslagene skal inneholde kandidatens navn, fødselsår og -dato, yrke og fullstendig adresse
- At valgliste, aktuelt regelverk og annen relevant informasjon legges ut på Sparebankens hjemmeside senest 2 uker før valget
- At valget foregår elektronisk

Valgliste

Valgkomiteen utarbeider på grunnlag av innkomne forslag og egne vurderinger en valgliste. På valglisten skal det føres opp minst dobbelt så mange kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Kandidatene føres opp i en rekkefølge som angir valgkomiteens innstilling.

Regler om valget

Valget er personlig, hemmelig og skriftlig, og foregår elektronisk i nettbanken.

Valget skal foregå som et rent flertallsvalg.

Valglisten brukes som stemmeseddel. Det kan ikke føres opp andre kandidater enn valgkomiteens innstilling. Det stemmes maksimalt på så mange kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Det kan stemmes på færre kandidater.

Opptelling av stemmer

Opptellingen foretas av valgkomiteen eller den valgkomiteen utpeker.

Gyldig avgitte stemmer summeres. Den eller de er valgt som medlemmer som har fått flest stemmer. Den eller de som deretter har fått flest stemmer er valgt som varamedlemmer i den rekkefølge som stemmetallet viser.

Ved stemmelikhet avgjøres valget etter den oppførte rekkefølge på valglisten.

Valgprotokoll

Valgkomiteen skal sørge for at det føres protokoll for valget. I protokollen inntas tiden for valget, valgkomiteens sammensetning og innstilling over forslag på kandidater, samt resultatet av valget.

Valgresultatet bekjentgjøres på egnet måte. Protokollen skal være tilgjengelig for innskytere som forlanger det, og oppbevares på en betryggende måte.

5. Valg i Representantskapet

5.1. Leder og nestleder av Representantskapet

Leder og nestleder av Representantskapet velges blant Representantskapets medlemmer, og velges for 2 år.

5.2. Valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret

Leder, nestleder og øvrige medlemmer i Styret velges for 2 år.

Styret skal være allsidig sammensatt av myndige personer og samlet sett inneha den kompetanse og erfaring som er nødvendig for å utføre oppgavene som fremkommer i Finansforetaksloven.

I tillegg til øvrige kriterier som valgkomiteen skal vektlegge i sitt arbeid, bør det tas hensyn til at Styret skal fungere godt som kollegialt organ.

Valgkomiteen skal foreta egnethetsvurdering av foreslåtte kandidater.

5.3. Valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité

Medlemmer og varamedlemmer av Representantskapets valgkomité velges blant Representantskapets medlemmer. Det vises til egen bestemmelse om valgkomiteens sammensetning i kapittel 2.1 og valgperiode i kapittel 2.2.

Valgkomiteen bør ikke gi sin innstilling om valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité før etter at det siste av årets valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet er gjennomført.

5.4. Valgkomiteens innstilling

Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest ved tidspunktet for innkalling til representantskapsmøtet som skal foreta valget. Innstillingen skal begrunnes.

Valgkomiteens leder, eller den han/hun bemyndiger, fremlegger innstillingene for Representantskapet, herunder også en redegjørelse for valgkomiteens arbeidet.

6. Andre bestemmelser Varighet

~~6.1. Tvist om valg~~

~~Twist om valg avgjøres av Finanstilsynet der dette følger av lov eller forskrift. Finanstilsynet kan erklære et valg ugyldig og gi pålegg om nytt valg dersom feil ved valget kan ha hatt innflytelse på utfallet.~~

~~6.2.6.1.~~ Varighet

Denne instruksen gjelder inntil den blir trukket tilbake eller endret av Representantskapet.

Standardskrift for avsnitt, Skrift: Times New Roman, Kontroller staving og grammatikk

Instruks for Representantskapets valgkomité

SpareBank 1 Nord-Norge

Gjeldende fra: 28. mars 2017

Ansvarlig: Compliance

Innhold

1. Innledning	2
2. Om valgkomiteen	2
2.1. Sammensetning	2
2.2. Valgperiode	2
2.3. Oppgaver	2
2.4. Kriterier som skal vektlegges	3
2.5. Arbeidsform	3
2.6. Saksbehandlingsregler	3
2.7. Godtgjørelse	3
3. Egenkapitalbeviserens valg	3
3.1. Valgkomiteens forberedelse av egenkapitalbeviserens valg	3
3.2. Instruks for egenkapitalbeviserens valgmøte	4
4. Innskytternes valg	5
4.1. Valgkomiteens forberedelse av innskytternes valg	5
4.2. Instruks for innskytternes valg	5
5. Valg i Representantskapet	6
5.1. Leder og nestleder av Representantskapet	6
5.2. Valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret	7
5.3. Valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité	7
5.4. Valgkomiteens innstilling	7
6. Varighet	7
6.1. Varighet	7

1. Innledning

Denne instruksen gjelder Representantskapets valgkomité i SpareBank 1 Nord-Norge.

Valgkomiteens oppgaver fremkommer i kapittel 5 i vedtektene til SpareBank 1 Nord-Norge (heretter kalt «Sparebanken»).

Representantskapets valgkomité skal i tillegg til å følge denne instruks følge de bestemmelsene som følger av lov og forskrift innenfor norsk finanslovgivning.

Bestemmelsene i instruksen er utarbeidet i tråd med Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (heretter kalt «NUES») så langt det passer. Valgkomiteen bør også følge anbefalingene i NUES så langt de passer i sitt arbeid.

2. Om valgkomiteen

2.1. Sammensetning

Valgkomiteen skal bestå av 5 medlemmer og 5 varamedlemmer med følgende sammensetning:

- 2 medlemmer og 2 varamedlemmer fra de egenkapitalbeviseiervalgte
- 1 medlem og 1 varamedlem fra de innskytervalgte
- 1 medlem og 1 varamedlem fra de ansattevalgte
- 1 medlem og 1 varamedlem fra de fylkestingsvalgte

2.2. Valgperiode

Medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen velges for 2 år.

2.3. Oppgaver

Valgkomiteens oppgaver er:

- Forberede egenkapitalbeviseiernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet
- Forberede innskyternes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet
- Forberede valg av leder og nestleder av Representantskapet
- Forberede valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret (eksklusive de ansattes representanter)
- Forberede valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité
- Foreslå godtgjørelse til Sparebankens tillitsvalgte

2.4. Kriterier som skal vektlegges

I sitt arbeid med forberedelser av valgene skal valgkomiteen vektlegge følgende kriterier:

- Kompetanse – både formell utdanning og erfaringsbakgrunn skal vektlegges
- Bransje – ulike bransjer skal være representert
- Geografi – hele Sparebankens markedsområde bør være representert
- Kjønn – for styret gjelder bestemmelsene i allmennaksjeloven om representasjon av begge kjønn. For øvrige tillitsvalgte, og også innad i de ulike grupperingene i Representantskapet, bør en mest mulig lik fordeling mellom kjønnene tilstrebes
- Habilitet –åpenbare habilitetskonflikter bør unngås. Styremedlemmer kan ikke inneha styreverv i andre finansforetak jf. finansforetaksloven § 9-1
- Tjenestetid – hensynet til kontinuitet må veies opp mot behovet for fornyelse og uavhengighet jf. anbefaling i NUES

2.5. Arbeidsform

Valgkomiteen skal avholde møter så ofte den finner det nødvendig. Det skal føres referat fra møtene. Sparebankens administrasjon utfører sekretariatfunksjonen for valgkomiteen. For øvrig bestemmer valgkomiteen selv sin arbeidsform.

2.6. Saksbehandlingsregler

Valgkomiteen er beslutningsdyktig når valgkomiteens leder samt minst to medlemmer er til stede. Samtlige medlemmer skal så vidt mulig gis anledning til å delta i behandlingen.

2.7. Godtgjørelse

Representantskapet fastsetter valgkomiteens godtgjørelse.

Valgkomiteens kostnader refunderes av Sparebanken.

3. Egenkapitalbevisiernes valg

3.1. Valgkomiteens forberedelse av egenkapitalbevisiernes valg

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbevisiernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Valgene foretas på valgmøte for egenkapitalbevisierne.

16 medlemmer og 6 varamedlemmer til Representantskapet velges av og blant Sparebankens egenkapitalbevisiere. Medlemmer og varamedlemmer velges for 4 år. Ved første valg velges 16 medlemmer og 6 varamedlemmer. Deretter går minst 1/4 ut etter loddtrekning ved hvert av de tre neste valg og deretter ved påfølgende valg de som har gjort tjeneste lengst.

I tillegg til øvrige kriterier som valgkomiteen skal vektlegge i sitt arbeid, bør det legges vekt på antall egenkapitalbevis kandidatene representerer.

Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest ved tidspunktet for innkalling til egenkapitalbevisiernes valgmøte. Innstillingen skal begrunnes.

3.2. Instruks for egenkapitalbeviserens valg

Frist for valg

Valg skal avholdes hvert år, og innen utgangen av mars måned.

Stemmerett

Stemmerett for egenkapitalbevis innehas av den som godtgjøres å være registrert i Verdipapirsentralen.

Valgbarhet

Valgbar er den som innehar stemmerett.

Innkalling til valg

Representantskapets leder fastsetter tid og sted for valg. Innkallingen skjer elektronisk ved melding i VPS-postkassen til alle eiere av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet, samt gjennom publisering på Oslo Børs og oppslag på Sparebankens hjemmeside. Egenkapitalbevisiere som vil møte, må ha meldt ifra om dette innen oppgitt frist. Fristen kan ikke settes tidligere enn 3 virkedager før møtet.

Innkallingen skal inneholde opplysninger om:

- Bestemmelser om stemmerett
- Hvilke tidsrom valget gjelder for og hvem som er på valg
- Hvor valgkomiteens innstilling er lagt frem til gjennomsyn.

Møteledelse mv.

Valgmøtet ledes av Representantskapets leder, eller nestleder dersom leder ikke er til stede. Det skal opprettes en fortegnelse over møtende eiere av egenkapitalbevis, og eventuelle fullmektiger for eierne med oppgave over hvor mange stemmer hver av dem representerer før første avstemning.

Valgkomiteens forslag mv.

Valgkomiteens leder, eller den han/hun bemyndiger, fremlegger innstillingene for valgmøtet, herunder også en redegjørelse for valgkomiteens arbeidet. Alle stemmeberettigede har forslagsrett på valgmøtet. Det skal holdes særskilt valg på medlemmer og varamedlemmer. Rekkefølgen varamedlemmene velges i fastsettes ved valget.

Avstemmingsregler

Avstemmingen skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i at avstemmingen skjer på en annen måte. Den eller de er valgt som har fått flest stemmer. I tilfelle av stemmelikhet foretas loddtrekning.

Protokoll

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll for valgmøtet. I protokollen skal tas inn de vedtak og valg som valgmøtet har fastsatt med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende eiere av egenkapitalbevis og eventuelle fullmektiger for eiere skal tas inn i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og

minst en annen person som utpekes av valgmøtet blant de tilstedeværende. Protokollen skal være tilgjengelig for eiere av egenkapitalbevis som forlanger det, og oppbevares på en betryggende måte.

4. Innskyternes valg

4.1. Valgkomiteens forberedelse av innskyternes valg

Valgkomiteen skal forberede innskyternes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Valgene foretas på innskytervalget.

10 medlemmer og 5 varamedlemmer til Representantskapet velges blant Sparebankens innskytere. Medlemmer og varamedlemmer velges for 4 år. Ved første valg velges 10 medlemmer og 5 varamedlemmer. Deretter går minst 1/4 ut etter loddtrekning ved hvert av de tre neste valg og deretter ved påfølgende valg de som har gjort tjeneste lengst.

Valgkomiteens innstilling, valglisten, skal foreligge senest to uker før innskytervalget.

4.2. Instruks for innskytervalget

Frist for innskytervalg

Innskytervalget skal avholdes over en uke hvert år, og innen utgangen av mars måned.

Stemmerett

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget.

Den som avgir stemme på vegne av og som kan velges som representant for juridiske personer må være myndig og ha signaturrett for den juridiske personen. Vervet er personlig for den som velges på vegne av juridiske personer.

Valgbarhet

Valgbar er den som innehar stemmerett.

Kunngjøring av valg og frister

Valgkomiteen fastsetter tiden for valget. Valget skal kunngjøres minst 6 uker i forveien ved oppslag på Sparebankens hjemmeside, og for øvrig gjennom annen hensiktsmessig meddelelse til kundene.

Kunngjøringen om valget skal inneholde opplysninger om:

- Hvem som har stemmerett
- Hvem som er valgbar
- Hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges
- Hvilket tidsrom valgene gjelder for og hvem som er på valg
- At valgkomiteen innstiller på forslag til kandidater (valgliste)

- At stemmeberettigede innskytere kan fremme forslag på kandidater. Frist for å fremme forslag er senest 4 uker før valget. Forslagene skal inneholde kandidatens navn, fødselsår og -dato, yrke og fullstendig adresse
- At valgliste, aktuelt regelverk og annen relevant informasjon legges ut på Sparebankens hjemmeside senest 2 uker før valget
- At valget foregår elektronisk

Valgliste

Valgkomiteen utarbeider på grunnlag av innkomne forslag og egne vurderinger en valgliste. På valglisten skal det føres opp minst dobbelt så mange kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Kandidatene føres opp i en rekkefølge som angir valgkomiteens innstilling.

Regler om valget

Valget er personlig, hemmelig og skriftlig, og foregår elektronisk i nettbanken.

Valget skal foregå som et rent flertallsvalg.

Valglisten brukes som stemmeseddel. Det kan ikke føres opp andre kandidater enn valgkomiteens innstilling. Det stemmes maksimalt på så mange kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet. Det kan stemmes på færre kandidater.

Opptelling av stemmer

Opptellingen foretas av valgkomiteen eller den valgkomiteen utpeker.

Gyldig avgitte stemmer summeres. Den eller de er valgt som medlemmer som har fått flest stemmer. Den eller de som deretter har fått flest stemmer er valgt som varamedlemmer i den rekkefølge som stemmetallet viser.

Ved stemmelikhet avgjøres valget etter den oppførte rekkefølge på valglisten.

Valgprotokoll

Valgkomiteen skal sørge for at det føres protokoll for valget. I protokollen inntas tiden for valget, valgkomiteens sammensetning og innstilling over forslag på kandidater, samt resultatet av valget.

Valgresultatet bekjentgjøres på egnet måte. Protokollen skal være tilgjengelig for innskytere som forlanger det, og oppbevares på en betryggende måte.

5. Valg i Representantskapet

5.1. Leder og nestleder av Representantskapet

Leder og nestleder av Representantskapet velges blant Representantskapets medlemmer, og velges for 2 år.

5.2. Valg av leder, nestleder og øvrige medlemmer til Styret

Leder, nestleder og øvrige medlemmer i Styret velges for 2 år.

Styret skal være allsidig sammensatt av myndige personer og samlet sett inneha den kompetanse og erfaring som er nødvendig for å utføre oppgavene som fremkommer i Finansforetaksloven.

I tillegg til øvrige kriterier som valgkomiteen skal vektlegge i sitt arbeid, bør det tas hensyn til at Styret skal fungere godt som kollegialt organ.

Valgkomiteen skal foreta egnethetsvurdering av foreslåtte kandidater.

5.3. Valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité

Medlemmer og varamedlemmer av Representantskapets valgkomité velges blant Representantskapets medlemmer. Det vises til egen bestemmelse om valgkomiteens sammensetning i kapittel 2.1 og valgperiode i kapittel 2.2.

Valgkomiteen bør ikke gi sin innstilling om valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapets valgkomité før etter at det siste av årets valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet er gjennomført.

5.4. Valgkomiteens innstilling

Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest ved tidspunktet for innkalling til representantskapsmøtet som skal foreta valget. Innstillingen skal begrunnes.

Valgkomiteens leder, eller den han/hun bemyndiger, fremlegger innstillingene for Representantskapet, herunder også en redegjørelse for valgkomiteens arbeidet.

6. Varighet

6.1. Varighet

Denne instruksjonen gjelder inntil den blir trukket tilbake eller endret av Representantskapet.

Sak: 9/2017

Til: Representantskapet

FULLMAKT FOR OPPTAK AV ANSVARLIG LÅN OG UTSTEDELSE AV FONDSOBLIGASJON

1. Innledning/bakgrunn

I sak 9/2014 ble det fattet følgende vedtak i SpareBank1 Nord-Norges representantskapsmøte:

Fullmakt til å utstede fondsobligasjoner

Representantskapet ga Hovedstyret fullmakt til å ta opp ansvarlig kapital i form av fondsobligasjoner og fremforhandle betingelser dertil, i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, med ramme på inntil 1.500 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten.

Fullmakt til å ta opp ansvarlig lån

Representantskapet ga Hovedstyret fullmakt til å ta opp ansvarlig lånekapital og fremforhandle betingelser dertil i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, med ramme på inntil 2.000 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten.

I sak 72/2014 fattet Hovedstyret følgende vedtak:

Med henvisning til avgitte fullmakt fra Representantskapet under sak 9/2014 omhandlet opptak av ansvarlig lån og fondsobligasjon, ble fullmaktene delegert til konsernsjef.

I fullmaktsperioden har SpareBank 1 Nord-Norge utstedt 350 millioner kroner i nytt ansvarlig lån, med første mulige innfrielsesdato 12.06.2019. Totalt utestående tilleggskapital i morbanken er p.t. 850 millioner kroner i ansvarlig lån og 500 millioner kroner i fondsobligasjon. Banken har første innfrielsesdato 19.12.2017 på 1.000 millioner kroner likt fordelt på ansvarlig lån og fondsobligasjon, og forventer at Finanstilsynet gir sin godkjennelse til innfrielse, forutsatt opptak av nye tilleggskapital for minimum tilsvarende beløp.

2. Fremtidig behov for ansvarlig lån og fondsobligasjoner

Styret vedtok SpareBank1 Nord-Norge sin kapitalstrategi i november 2016 under sak 168/2016 Kapitalstrategien forutsatte at banken utover det regulatoriske kravet til ren kjernekapital (13,0 %), benytter hybrid- og tilleggskapital for å dekke det samlede krav til ansvarlig kapital. Dette gjelder:

- Hybridkapital: inntil 1,5 %
- Ansvarlig kapital (lån): inntil 2,0 %

Normalt vil man oppfylle disse kravene ved bruk av de rimeligste finansieringsformene; dvs. banken benytter ikke ren kjernekapital til å dekke regulatoriske krav som kan dekkes av hybridkapital (fondsobligasjon). Tilsvarende benyttes ikke hybridkapital til å dekke krav som kan dekkes av tilleggskapital (ansvarlig lån). Avhengig av størrelsen på den rapporterte rene kjernekapitaldekningen sett opp mot det regulatoriske kravet til samme størrelse (faktisk «management buffer»), vil deler av kravet til hybrid/tilleggskapital kunne dekkes av ren kjernekapital. Bankens faktiske opptak av hybrid- og tilleggskapital vil også avhenge av:

- Fremtidige kommunikasjon fra Finanstilsynet med hensyn til omfanget av hybrid- og tilleggskapital
- Markedspraksis og markedets forventninger til bruk av hybrid- og tilleggskapital

Per 31.12.2016 rapporterte SpareBank 1 Nord-Norge en samlet ansvarlig kapital på 18,4 %. Andre banker har rapportert følgende totalkapitaldekning:

- DNB 19,5 %,
- SpareBank 1 Midt-Norge 19,4 %,
- SpareBank 1 SR-Bank 17,5 %,
- Sparebanken Hedmark 20,3 %
- Sparebanken Vest 18,7 %.

Det er administrasjonens oppfatning at banken ligger godt posisjonert med ansvarlig kapital, dette både sett opp mot regulatoriske krav og sammenlignbare banker.

For å opprettholde dagens kapitaldekning gitt ny kapitalstrategi inklusive signalisert utbyttegrad, anslått vekst, samt førtidig innfrielse av eksisterende ansvarlig lån og fondsobligasjon, foreslår administrasjonen at nåværende fullmakt for utstedelse av fondsobligasjoner og opptak av ansvarlig lån videreføres til mars 2019, dvs. *tre år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten.*

På ovennevnte bakgrunn fremsettes følgende forslag til

3. Vedtak

Styret anmoder representantskapet om å gjøre følgende vedtak:

«Fullmakt til å utstede fondsobligasjoner

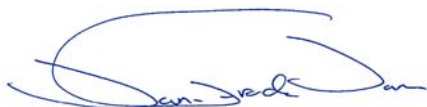
Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig kapital i form av fondsobligasjoner, og fremforhandle betingelser dertil, i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 1.500 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videre delegeres.

Fullmakt til å ta opp ansvarlig lån

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lånekapital og fremforhandle betingelser dertil i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 2.000 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videre delegeres.»

Tromsø, 20. mars 2017

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
Konsernsjef